

tre

siêu tỷ phú

VŨ HIẾN

tin không tức

DU UYÊN

thành phố chìm

THIÊN Ý

tranh thiên lê kỳ thương

GIANG PHONG

nữ quyền ngày xưa

TRẦN LÝ LÊ

tình yêu ở tuổi rất già!

THÚY MESSEGE

Thăm chim cánh cụt ở Nam Cực

TRINH THANH THỦY

WEEKLY MAGAZINE, INC.

Phát hành Thứ Sáu hàng tuần tại
Dallas-Fort Worth và các vùng phụ cận

ĐỊA CHỈ: 3202 N. Shiloh Rd.,
Garland, TX 75044
Điện thoại: 972-675-4383

GIỜ MỞ CỬA

Thứ Hai - Thứ Sáu: 9am - 5pm
Thứ Bảy: 9am - 4pm
Chủ Nhật: 9am - 3pm

THỰC HIỆN

Nguyễn Trang - Nhật Hoàng
Đình Yên Thảo

BIÊN TẬP

Nguyễn Xuân Thiệp

DỊCH THUẬT

Bào Sơn - Phạm H Nghị

CỐ VẤN PHÁP LÝ

Luật Sư **Cao Quang Ánh**
2439 Manhattan Blvd., #302
Harvey, LA 70058

LUẬT SƯ ĐẠI DIỆN

Arthurine Kamphaus, MBA, J.D.
(Luật sư **Anh Thư**)

1140 E. Pioneer Parkway; Ste. 300
Arlington, TX 76010
Cell: 623-341-8835 . Fax: 817-394-0505

LAYOUT DIRECTOR

Bào Huân

LAYOUT & ART DESIGNERS

Đỗ Thọ

Băng Dương - Trần Huyền
Hồ Tú - Nguyễn Hiếu- Lê Mi

PHỤ TRÁCH KỸ THUẬT & WEBSITE

Trần Huyền - Huỳnh Huy - Đỗ Anh

HOA SĨ

Bào Huân - Hoàng Tường
CAN - Hồ Đắc Vũ

QUẢNG CÁO

Nancy - H. Oanh - Hương Lan
972-675-4383
817-421-1400

Muốn làm đại diện Trẻ?

Trẻ cần đại diện khắp nơi
trong và ngoài nước Mỹ.
Điều kiện dễ dàng, thoải mái.
Xin liên lạc: 972-675-4383
(giờ TX -CT time- xin gặp cô Kim)
email:dallas@trenews.net
website: www.baotreonline.com

Báo Trẻ đã có đại diện và đang phát hành
tại các thành phố, tiểu bang:

TRẺ DALLAS

Tel: 972-675-4383 * Fax: 972-675-3764
Email: dallas@trenews.net * info@trenews.net
Địa chỉ: **3202 N Shiloh Rd, Garland TX 75044**

TRẺ HOUSTON

Tel: 281-978-4735
Email: info@trenews.net
Địa chỉ: **11210 Bellaire Blvd. #143, Houston, TX 77072**

TRẺ FLORIDA

Nguyễn Tinh
Tel: 407-948-2012 * 407-894-5111 * 407-897-1114
Fax: 407-894-6190 * Email: florida@trenews.net
Địa chỉ: **302 S. Graham Ave., Orlando, FL 32803**

TRẺ GEORGIA

Tel: 770-755-5420
Fax: 404-704-0358
Email: georgia@trenews.org
Địa chỉ: **1805 Shackelford Ct, Ste 150, Norcross GA 30093**

Với sự cộng tác

■ Hoàng Đình Nam (TX) ■ Nguyễn Thị Thanh Dương (TX) ■
Ngọc Linh (TX) ■ Hải Vân ■ Lê Hùng ■ LS Robert Mullins ■
Phạm Thành Châu (VA) ■ Trần Mộng Tú (WA) ■ Du Uyên (VN)
■ Nam Lộc (CA) ■ Tim Nguyễn ■ Như Sao ■ Triều Giang ■
TS Bùi Thanh Liêm (FL) ■ Bùi Quang Tuấn ■ Huy Đạo ■ Gia
Bào ■ Lê Minh Hải (CA) ■ Tưởng Năng Tiến (CA) ■ Trùng
Dương ■ Tạ Phong Tần (CA) ■ Thi Hạnh (Na-Uy) ■ BS Trần
Lý Lê ■ Hoàng Nhất Phương ■ Thanh Dũng ■ Dương Hùng ■
Angie Hồ Quang ■ Thiên Hương ■ Trần Vũ ■ Thiên Hương ■
Hồ Đắc Vũ (MA) ■ Andy Nguyễn ■ Đặng Mỹ Hạnh ■ Hoàng
Nga ■ Lương Thư Trung ■ Trịnh Thanh Thủy (CA) ■ Đoàn
Xuân Thu (Úc) ■ Trangdài Glassey - Tra62nguyen (CA) ■ Lê
Kung Diễm ■ Đào Duy Hòa (Úc) ■ Thanh Tú ■ Thái Bảo (FL)
■ Phạm Ngũ Yên (TX) ■ Chiêu Ấn (Canada) ■ Vũ Thị Thanh
Mai ■ Ban Mai (VN) ■ Trịnh Cung ■ Diệu Cô Nương ■ Trang
Nguyễn ■ Triệu Minh ■ Phương Nghi ■ Linh Đỗ ■ Hoàng Nam
Sơn (TX) ■ Hạnh Việt ■ Lưu Vỹ Bửu ■ Hoàng Vũ ■ Phạm
Thị Hoài (Đức) ■ Hương Giang ■ Hoàng Hương ■ Vũ Hiến ■
Ngân Bình ■ Đặng Hiếu Sinh ■ Đào Thị Thanh Tuyền (VN)
■ Mai Hoàng ■ Đinh Tiến Đạo ■ LS Anh Thư (TX) ■ Ian Bùi (TX)
■ Cổ Ngự (Pháp) ■ Cẩm Giang ■ Lê Trung ■ Khánh Trường ■
Lê Hữu ■ Thanh Thư ■ Thạch Thảo (TX) ■ Kim Loan (Canada)
■ Hải Di Nguyễn (Anh) ■ Vũ Thành ■ LS Dương Như Nguyễn
■ Vương Mộng Long -K20 ■ BS Phạm Hồng Sơn (Pháp) ■
Lê Chiêu Giang (CA) ■ Ngô Nguyễn Dũng (Đức) ■ Đặng Mai
Lan (Pháp) ■ Hoàng Vũ ■ Tiểu Lục Thần Phong (Georgia) ■
Trần Hoàng Vy (TX) ■ Lưu Huỳnh (VN) ■ Hai Quê (Pháp) ■
Gió Vivu (Canada) ■ Cyndy Thu Hoàng (TX) ■ Mộc Mạc (VN)
■ Trần Thị Nhật Hưng (Thụy Sĩ) ■ Hoàng Quân (CA) ■ Nguyễn
Thanh Bình (VN) ■ Vương Hoài Uyên (CO) ■ Nguyễn Thạch
Giang (CA) ■ Uyên Ca (VN) ■ Hồ Thụy Mỹ Hạnh (VN) ■ Đơn
Phương Thạch Thảo ■ Bào Sơn

LUU Ý: Tác giả chịu trách nhiệm về nội dung và hình ảnh trong bài viết gửi cho Trẻ, và nội dung không nhất thiết thể
hiện quan điểm của TRẺ. (Authors are completely responsible for their articles, including content and any photos.
Contents reflect the view of the authors and not necessarily that of Tre Magazine)
Thân chủ quảng cáo chịu trách nhiệm về nội dung và pháp luật trong quảng cáo của mình.
Mọi thay đổi về quảng cáo xin gọi trước 2 tuần. Ngưng quảng cáo xin báo trước 2 tuần.
Tất cả các mẫu layout, design đều thuộc bản quyền của Trẻ.

mục lục

4	NHỮNG BÔNG HOA CUỘC SỐNG	Như Sao	Cánh hạc vàng
6	GHI NHẬN TRONG TUẦN	Vũ Hiến	Siêu tỷ phú
9	THẾ GIỚI CỦA DỄ MÈN	Trần Lý Lê	Nữ quyền ngày xa xưa
12	BÊN LỀ THỂ THAO	Trẻ	
14	BÊN TÁCH CÀ PHÊ	Tim Nguyễn	'Gone with the wind' 85 năm gió vẫn thổi ...
16	TRUYỆN NGẮN	Hồ Đắc Vũ	Agisa
20		Tám Vạn	Nhạc sầu tương tư
22	NGÀY NÀY TRONG LỊCH SỬ	Trẻ	
23	MIẾNG NHÀ QUAN	Bánh Bèo	Tin không tức
24	DUYÊN SÀI GÒN	Du Uyên	Tin giả
27		Mộc Mạc	Trên xe bus
28	GIAO TIẾP	Minh Hải	Trà
29	BẠN CÓ BIẾT	Hoàng Vũ	Nghề nuôi hà
30	PHÓNG SỰ VIỆT NAM	Uyển Ca	
33	HỘP THƯ TRẺ	Trẻ	
34		Tạ Phong Tấn	"Thành đô diên"
36		Trịnh Thanh Thủy	Thăm chim cánh cụt ở Nam Cực
40	SOMETHING & ANYTHING	Ian Bùi	Oscars Kẻ Thắng Người Thua
43	MỆO VẶT	Hoàng Hường	Nệm giường Memory foam
44	MỤC THUẾ VỤ	Nguyễn Đài Thi	
46	THỜI TRANG	Diệu Cô Nường	
48	TRANG THƠ	Trần Sa	Giày Xuân Hè
50		Thiên Ý	
55	Y TẾ & ĐỜI SỐNG	Triệu Minh	Thành phố chìm
56	PHIẾM	Đoàn Xuân Thu	Bảo vệ trí nhớ
58	FACEBOOK CÓ GÌ NGỘ	Du Face	Biển chiều!
59	Ơ RÊ KA	Trẻ	
60	VIỆT NAM NGÀY CŨ	Trang Nguyễn	Kim Tây
64	THẾ GIỚI QUANH TA	Dương Hùng	Xóm Chiếu
65	NHỮNG ĐIỀU CẦN BIẾT	Bảo Sơn	Đọc thơ trước mộ chồng
66		Lê Kung Diễm	Lừa đảo về Di Trú
70	CÁI NHÀ CỦA TA	Thiên Hường	Đến Barmberg như... lạc mất mùa Đông!
72	SẢN PHẨM MỚI	Bảo Sơn	Xu hướng làm vườn
73	CHUYỆN KHÓ TIN NHƯNG CÓ THẬT	Trẻ sáu tám	
74	TÀI LIỆU VĂN HỌC	Giang Phong	Tranh thiên Lê Ký Thương
76		Trần Hoàng Vy	Sài Gòn bò bía & bột chiên...
79	Kiến thức phổ thông	Phượng Nghi	Các Thế hệ ở Hoa Kỳ
80		Đào Duy Hòa	Bức tranh lời \$14,999,950
82	TRONG HẦM RƯỢU	Nguyễn Mạnh Tuấn	Chuyến đi chót của Rip
86		Đào Thị Thanh Tuyền	Từ Đời Vọng Cảnh qua Điện Hòn Chén
91		Thúy Messegee	Tình yêu ở tuổi rất già!
94	PHÓNG SỰ VIỆT NAM	Nguyễn Sinh	"Soi cầu" chơi số đề
96	SỐ TAY KHÁCH HÀNG	Hạnh Việt	Có cần rửa lại rau?
100	MỖI TUẦN 1 CON SỐ	Trẻ	
102	ĐỌC BÁO VIỆT NAM	B.Tuỳên	
106	TRUYỆN NGẮN	Gió Vivu	Vận mệnh đảo chiều
111	CÂU LẠC BỘ TIỂU LÂM	Trẻ cười	

Câu chuyện như trong cổ tích thần tiên nhưng mang một ý nghĩa đặc biệt. Cánh hạc vàng xếp bằng giấy kia chính là hình ảnh tưởng niệm một tình yêu bất diệt mà cái chết cũng không chia lìa được.

NS

NGUỒN CAROLYNDAGHTEERS.COM

Cánh hạc vàng

NHƯ SAO

Là giáo viên dạy môn origami (môn xếp giấy theo kiểu truyền thống Nhật Bản) ở viện LaFarge Milwaukee, tiểu bang Wisconsin, Art Beaudry được yêu cầu tổ chức trưng bày một số tác phẩm của học viên ở một cái mall lớn của thành phố. Và anh dự tính đem khoảng vài trăm con hạc xếp bằng giấy để phân phối cho những người ghé thăm gian hàng của nhà trường.

Tuy nhiên, trước ngày trưng bày những cánh hạc, một sự việc lạ lùng đã xảy ra - một tiếng nói bảo anh hãy lấy một tấm giấy kim loại màu vàng (gold foil) xếp thành hình con hạc. Tiếng nói vang lên quá đỗi thiết tha khiến Art phải lục lọi tìm kiếm trong đồng giấy xếp hình hiện có ở nhà để tìm ra một tấm giấy màu vàng óng ánh.

“Tại sao mình làm việc này nhỉ?” Art tự hỏi mình. Anh chưa bao giờ xếp hình bằng loại giấy vàng óng này, nó khó hơn loại giấy

nhiều màu thường dùng nhiều. Nhưng tiếng nói xa xôi kia cứ tiếp tục vang lên thúc giục. “Tại sao lại loại giấy vàng kim này nhỉ? Nó quá khó đi!” Anh càu nhàu.

Tiếng nói tiếp tục đến tai anh. “Hãy làm đi. Và hãy trao cho một nhân vật đặc biệt sẽ xuất hiện vào ngày mai.”

Nghe nói thế, Art càng cảm thấy phân vân. “Nhân vật đặc biệt nào thế nhỉ?” Anh thắc mắc nêu câu hỏi.

Tiếng nói kia trả lời: “Rồi anh sẽ biết thôi.”

Đêm hôm ấy, Art ra công xếp giấy cho tới khi nó thành hình con hạc vàng thật đẹp và sinh động như thể đang cất cánh bay lên. Anh cho vào trong hộp với khoảng 200 con anh đã làm trong vòng mấy tuần qua.

Ngày hôm sau hàng chục ngàn người nối đuôi nhau lần lượt vào xem gian hàng của Art và không ngớt hỏi anh về nghệ thuật xếp hình origami. Anh giảng giải rồi xếp hình rồi mở ra cho mọi người xem rồi lại xếp lại, trình bày cho mọi người thấy rõ từng chi tiết, nhất là những nếp xếp sắc cạnh.

Bỗng có một phụ nữ xuất hiện đứng ngay trước mặt Art. A, đây là nhân vật đặc biệt mà tiếng nói vọng từ xa đã nhắc đến. Art quả thật chưa bao giờ gặp người phụ nữ này, và bà ấy không nói một lời khi đứng xem Art xếp hình một con hạc có đôi cánh vươn lên thật đẹp.

Art ngẩng lên nhìn khuôn mặt bà và rồi anh cho tay vào cái hộp giấy lớn có để những con hạc đã xếp từ nhà. Đây rồi cánh hạc vàng lộng lẫy mà anh đã ra công xếp từ đêm qua. Anh cầm con hạc lên và đặt vào tay người phụ nữ.

“Tôi không biết tại sao nhưng có một tiếng nói ở trong tôi bảo tôi hãy trao cánh hạc vàng này cho bà. Nó tượng trưng cho sự bình an.”

Người phụ nữ không nói lời nào khi nâng cánh hạc lên trong lòng bàn tay khum khum như thể nó sống thật. Khi Art nhìn lên anh thấy đôi mắt bà đầm lệ.

Cuối cùng thì người phụ nữ hít thở một hơi dài và nói: “Chồng tôi qua đời cách đây 3 tuần. Đây là lần đầu tiên tôi bước chân ra ngoài. Hôm nay...” Bà lấy lòng bàn tay lau nước mắt, trong khi bàn tay kia vẫn âu yếm nâng niu cánh hạc.

“Hôm nay là kỷ niệm đám cưới vàng của chúng tôi.”

Rồi bà nói bằng một giọng trong trẻo hơn. “Cám ơn anh đã tặng tôi món quà đẹp đẽ này. Giờ thì tôi biết chồng tôi đã hưởng được bình an. Tiếng nói kia thật sự là từ Ông Trên và món quà này là từ Người. Con xin vô cùng cảm ơn.”

Cũng kể từ đó Art luôn luôn lắng nghe tiếng nói từ bên trong mình để làm những điều tốt đẹp cho người.

NS (THEO PATRICIA LORENZ)

Siêu Tỷ Phú

VŨ HIẾN
ARLINGTON, TX

Kinh tế thế giới phát triển, và qua đó, giới nhà giàu thuộc hàng tỷ phú cũng ngày càng nhiều, đếm không hết. Tuy nhiên, nếu chỉ tính với những người có tài sản từ \$50 tỷ trở lên thì thế giới hiện nay có 24 người. Người ta gọi nhóm nhà giàu ngoại hạng này là siêu tỷ phú.

Năm 1987, lần đầu tiên tạp chí tài chính Forbes công bố danh sách tỷ phú thế giới, gồm 140 cá nhân có tổng tài sản lên tới \$295 tỷ. Vào thời điểm đó, người giàu nhất thế giới là Yoshiaki Tsutsumi của Nhật Bản, một nhà kinh doanh bất động sản, có giá trị tài sản là \$20 tỷ.

Hiện nay, người giàu nhất thế giới là Elon Musk, với tài sản là \$419.4 tỷ, nhiều hơn gấp khoảng 21 lần tài sản của Tsutsumi ở thời kỳ

đỉnh điểm của ông này, và gấp hơn hai triệu lần giá trị tài sản ròng trung bình của một gia đình người Mỹ, theo số liệu của công ty phân tích tài sản toàn cầu Altrata.

Cũng theo Altrata, tính đến đầu tháng 2, tài sản của những siêu tỷ phú này chiếm hơn 16% tổng tài sản của tất cả các tỷ phú, tăng khá nhiều so với mức 4% vào năm 2014. Tổng giá trị tài sản ròng của họ lên tới \$3.3 nghìn tỷ, tương đương với tổng sản lượng nội địa (GDP) của nước Pháp.

Trong số 24 người đó, 16 người đủ điều kiện để được gọi là “centi-billionaires”, nghĩa là họ có giá trị tài sản ròng ít nhất \$100 tỷ.

Siêu tỷ phú thời cũ

Phần lớn trong nhóm siêu tỷ phú thế giới này là những doanh nhân làm giàu trong lĩnh vực kỹ thuật, hoặc trong những ngành kỹ nghệ mà sự phát triển mạnh là nhờ những tiến bộ về kỹ thuật. Trong số 10 nhân vật giàu nhất trong danh sách siêu tỷ phú, có 6

người nằm trong nhóm nói trên. Trong tổng số 24 siêu tỷ phú, chỉ có 3 người là phụ nữ. Và chỉ có 7 người nằm ngoài Hoa Kỳ, trong số đó có 3 người Âu châu và 4 Á châu.

Các nhà nghiên cứu cho biết, sự nổi lên của những siêu tỷ phú này đánh dấu một sự chuyển đổi trong thành phần của những người siêu giàu trên thế giới. Vào thế kỷ 19 và đầu thế kỷ 20, những nhân vật giàu có nhất là những nhà kỹ nghệ: John D. Rockefeller xây dựng Standard Oil thành một công ty năng lượng độc quyền, Andrew Carnegie thống trị ngành kỹ nghệ thép và Cornelius Vanderbilt tích lũy được một gia tài đồ sộ bằng việc kinh doanh ngành đường sắt. Khối tài sản khổng lồ của họ được trải rộng trên các ngành kỹ nghệ định hình nên một kỷ nguyên kinh tế dựa trên sản xuất và cơ sở hạ tầng thuộc về vật thể. Qua công ty Standard Oil, John D. Rockefeller chính thức trở thành tỷ phú đầu tiên trên thế giới vào năm 1916.

Trong thời kỳ đó, giá trị của một công ty được tính bằng tài sản hữu hình như bất động sản và máy móc, hơn là các loại tài sản trí tuệ và những hứa hẹn phát triển và thu lời trong tương lai khiến giá trị

của công ty được đẩy lên cao trên thị trường chứng khoán như hiện nay.

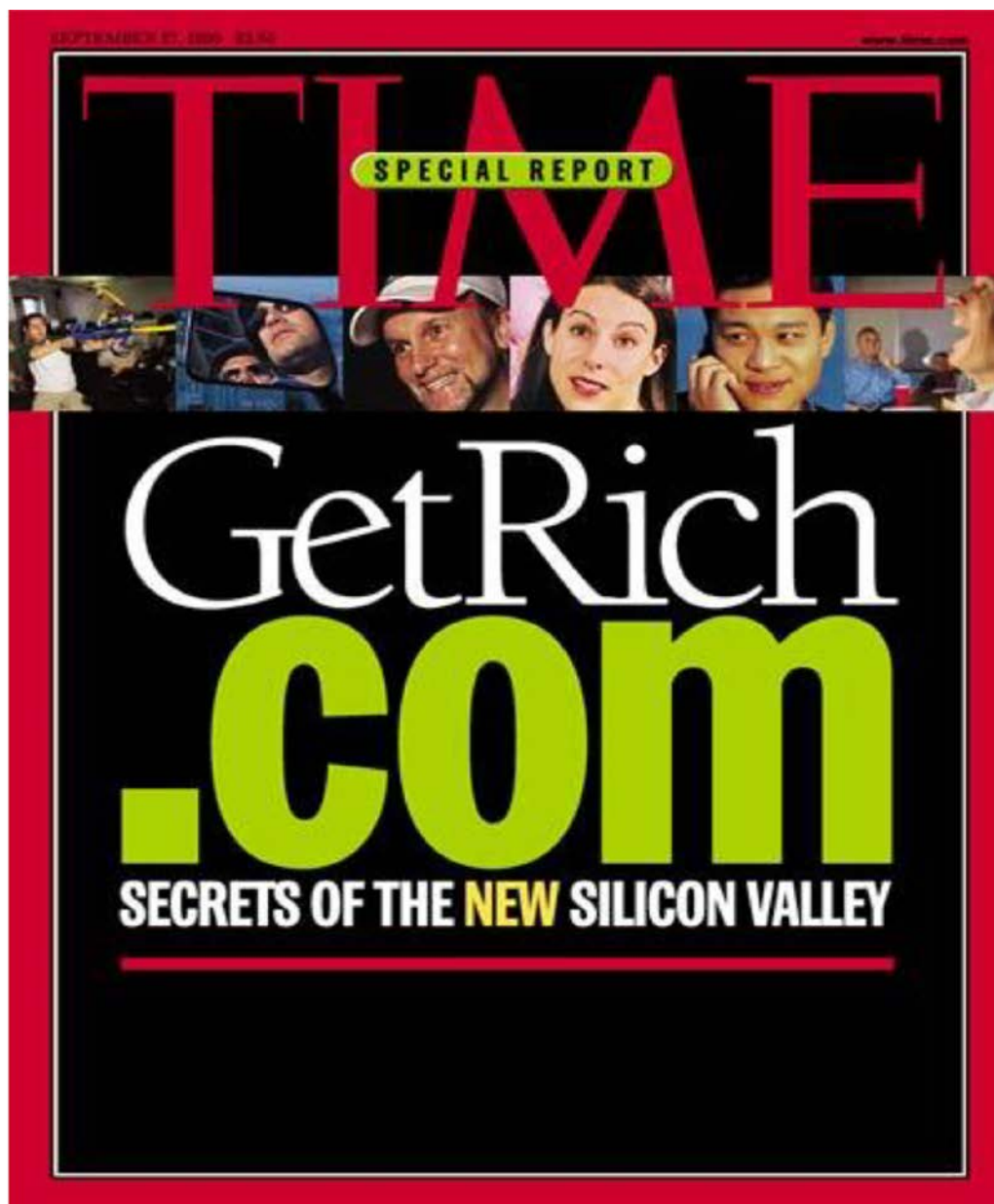
Siêu tỷ phú thời mới

Các tỷ phú trong ngành kỹ thuật hiện nay chiếm một phần đáng kể trong nhóm siêu tỷ phú. Ngoài ông Elon Musk, người giàu nhất thế giới, còn có Jeff Bezos, nhà sáng

lập công ty Amazon, Larry Ellison, nhà đồng sáng lập công ty Oracle, Mark Zuckerberg, nhà sáng lập công ty Meta (Facebook), và Steve Ballmer, cựu tổng giám đốc của công ty Microsoft.

Tài sản của họ gần như hoàn toàn liên quan đến giá cổ phiếu và do đó cũng là giá trị của

các công ty mà họ thành lập. Các ông Bezos, Zuckerberg và Jensen Huang của công ty sản xuất chip Nvidia gần đây đều chứng kiến tài sản của họ tăng/giảm hàng chục tỷ Mỹ kim chỉ trong một năm, tùy thuộc vào sự nhận định tốt/xấu của các nhà đầu tư. Do đó, quy mô tài sản của họ không ai có thể bì

Làm giàu trong lĩnh vực kỹ thuật - TIME.COM

kịp – và tính biến động của những tài sản đó vì vậy cũng là vô song.

Không giống như các thế hệ trước, khi tài sản được vun đắp và tích lũy trong nhiều thập niên, nền kinh tế do kỹ thuật thúc đẩy ngày nay cũng cho phép các nhà sáng lập công ty tích lũy được những khối tài sản khổng lồ, nhưng chỉ trong thời gian ngắn vài năm. Ví dụ, trước khi bị bắt vào năm 2022, Sam Bankman-Fried, nhà sáng lập sàn giao dịch tiền điện tử FTX, hiện đang nằm tù, đã nắm trong tay khối tài sản trị giá \$26 tỷ trước khi 30 tuổi.

Thừa kế và tự lập

Theo giáo sư Steven Kaplan, thuộc khoa kinh doanh của Đại học Chicago, cho biết trong 40 năm qua đã có những thay đổi lớn về kỹ thuật, và điều đó đã cho phép một số doanh nghiệp phát triển rất nhanh và làm tăng giá trị tài sản của một số cổ đông lên rất cao. Walmart là một ví dụ, Amazon là một ví dụ khác. Đây là những doanh nghiệp không thể phát triển lên đến mức này nếu không có kỹ thuật.

Nhìn vào danh sách của nhóm siêu tỷ phú hiện tại cũng cho thấy sự chuyển dịch từ những người giàu nhất thế giới nhờ thừa kế tài sản qua sự gia tăng con số của

10 siêu tỷ phú hàng đầu		
Tên	Tài sản ròng	Công ty
1. Elon Musk	\$419.4 billion	Tesla
2. Jeff Bezos	\$263.8 billion	Amazon
3. Bernard Arnault	\$238.9 billion	LVMH
4. Lawrence Ellison	\$237 billion	Oracle
5. Mark Zuckerberg	\$220.8 billion	Meta
6. Sergey Brin	\$160.5 billion	Alphabet
7. Steve Ballmer	\$157.4 billion	Microsoft
8. Warren Buffett	\$154.2 billion	Berkshire Hathaway
9. James Walton	\$117.5 billion	Walmart
10. Samuel R. Walton	\$114.4 billion	Walmart

Source: Altrata

các tỷ phú tự lập.

Theo phúc trình của tổ chức nghiên cứu Heritage Foundation, trong số khoảng 97 tỷ phú được thừa kế tài sản nằm trong danh sách Forbes 400 (những người giàu nhất thế giới) năm 2005 hiện vẫn còn sống, có ít hơn một nửa trong số này là vẫn còn tên trong danh sách ngày nay. Nhóm những người thừa kế và vẫn còn trong danh sách ngày nay có khả năng bị tụt hạng trong bảng xếp hạng của Forbes cao gấp ba lần so với khả năng tăng lên.

Ảnh hưởng của họ

Sự bùng phát về giá trị tài sản ròng của các tỷ phú diễn ra vào thời điểm khi mà tình trạng chênh lệch kinh tế ngày càng gia tăng ở Hoa Kỳ. Theo số liệu của chính phủ liên bang, năm 2024, 1% các gia đình giàu nhất nước Mỹ

nắm giữ \$49.2 nghìn tỷ tài sản, tương đương khoảng 30% tổng tài sản của cả nước. Vào cuối thập niên 1980, 1% các gia đình giàu nhất chỉ nắm giữ 23%.

Sự nổi lên của các siêu tỷ phú đặt ra những câu hỏi căn bản về tương lai của sự phân phối của cải và sức mạnh kinh tế ở Hoa Kỳ và trên toàn cầu. Các kinh tế gia và chính trị gia hiện vẫn có những quan điểm khác biệt về tầm quan trọng của việc cho phép tài sản của các tỷ phú không bị giới hạn như một cách để khuyến khích họ đưa ra những sáng kiến và phát minh mới, hoặc liệu xã hội có thể hoạt động một cách công bằng khi để quá nhiều vốn tập trung vào tay một số ít người hay không.

Một điều không thể phủ nhận là sự tập trung của cải vào trong tay một số ít doanh nhân kỹ thuật

mang lại cho những cá nhân này những ảnh hưởng lớn chưa từng có trước đây đến các chính sách của chính phủ, đến truyền thông và xã hội. Ông Musk kiểm soát SpaceX, Tesla và X, ảnh hưởng đến đủ mọi thứ, từ thám hiểm không gian đến diễn đàn trực tuyến, cũng như gần đây hơn là được Tổng thống Trump lắng nghe. Ông Bezos làm chủ tờ Washington Post, một trong những tờ nhật báo lớn nhất nước Mỹ. Ông Zuckerberg điều hành Instagram, Facebook và Threads, là những mạng xã hội được hàng tỷ người sử dụng trên thế giới. Những siêu tỷ phú này hoạt động và điều hành trong bối cảnh các ngành liên quan tới kỹ thuật số hầu như chỉ bị chính phủ và luật pháp kiểm soát và giám sát rất hạn chế.

VH

Cổ mộ Montelirio.

NGUỒN: BENEDANTE.BLOGSPOT.COM

TRẦN LÝ LÊ
ORLANDO, FL.

Nữ quyền ngày xa xưa

Mới đây, tạp chí Science Advances đã đăng tải một bài tường trình về kết quả của chương trình khảo cổ tại địa điểm Valencina, gần Seville, Tây Ban Nha. [HTTPS://WWW.SCIENCE.ORG/DOI/10.1126/SCIADV.ADP1917](https://www.science.org/doi/10.1126/SCIADV.ADP1917)

Khi khai quật cổ mộ Montelirio, các nhà khảo cổ đã tìm thấy hàng trăm ngàn

hạt “nữ trang” chế tạo từ vỏ sò ốc tuổi tác cỡ 5,000 năm, được chôn cất theo chủ nhân, những phụ nữ giàu có thửa ấy. Căn

phòng lớn nhất trong cổ mộ Montelirio có hài cốt của 20 người, 15 là phụ nữ, 5 bộ hài cốt còn lại chưa được xác nhận giới tính. Trong căn phòng nhỏ hơn có hài cốt của 2 phụ nữ.

Hầu hết 270,769 hạt vỏ sò nọ cùng những hạt hổ phách được xâu chuỗi, sắp xếp tỉ mỉ theo

từng kiểu mẫu phức tạp khiến người đương thời ước đoán rằng đó là một loại nữ trang được kết nối và đính trên y phục của các phụ nữ khi chôn cất. Biểu tượng của sự giàu có.

Theo sách vở khảo cổ, ngày xa xưa, đá, ngọc, kim loại ... được chế biến thành từng hạt là những món “trang sức” đeo trên thân mình hoặc dùng để trao đổi như tiền bạc. Bộ sưu tập hạt trang sức từ cổ mộ Montelirio được xem là lớn nhất.

Theo giáo sư khảo cổ Leonardo García Sanjuán tại University of Seville, một số trong các hạt vỏ sò có sắc óng ánh của xà cừ, chúng khá nặng nên khó lòng đeo / mang trên thân mình như nữ trang hàng ngày mà chỉ dùng trong những dịp lễ lạt đặc biệt của các phụ nữ giàu có, quyền quý. Lúc đứng ngoài trời, áo khoác lấp lánh rực rỡ, phản chiếu ánh nắng, trông giống thần Mặt Trời, The Sun God.

Sau khi khai quật, các chuyên viên khảo sát, cân, đong đo đếm từng hạt vỏ sò trong bộ sưu tập kể trên; và họ ước đoán rằng các vỏ sò đã được mài giữa rất tỉ mỉ, công phu, hầu như đồng dạng theo kích thước và cân nặng. Khi tìm hiểu, người đương thời đã bắt chước mài giữa vỏ sò để thẩm định công sức của nghệ nhân và đoán được rằng hạt vỏ sò nặng cần

Ivory Lady. NGUỒN: THENEWHISTORIA.ORG

nhiều thời giờ hơn để chế tạo. Mỗi hạt vỏ sò, trung bình, nghệ nhân dùng khoảng 11 phút; công trình ấy cần ít nhất 10 nghệ nhân, làm việc miệt mài 8 tiếng mỗi ngày và qua 7 tháng ròng rã mới xong! Ấy là chưa kể công sức thu góp vỏ sò từ bờ biển.

Cổ mộ Montelirio được xây cất khoảng 4,875 năm trước và đã được sử dụng trong thời gian 100 - 200 năm. Ngôi mộ này nằm cách cổ mộ “The Ivory Lady” khoảng 100 thước. Cổ mộ “The Ivory Lady” được tìm thấy năm 2023, chứa hài cốt chôn cất chung với một chiếc lược bằng ngà voi, một lưỡi lê bằng đá trong suốt, vỏ trứng đà điểu và các quý vật khác. Cổ

mộ này được định tuổi là 5,000 năm, và đã trở thành nguồn gốc cho việc khảo sát về giới tính của cổ nhân trong thời tiền sử. Thoạt tiên, chuyên viên cho rằng cổ mộ của một nam nhân nhưng sau khi dùng kỹ thuật amelogenin, xác định giới tính qua chuỗi protein thì nhận ra rằng đó là hài cốt của một phụ nữ, từ tên gọi “Ivory Man” trở thành “Ivory Lady”.

Trở lại với cổ mộ Montelirio, nhóm khảo cổ do ông García Sanjuán dẫn đầu cũng đã sử dụng kỹ thuật amelogenin để xác định giới tính của các hài cốt tìm thấy. Họ tin rằng cổ mộ này do con cháu của Ivory Lady xây cất, một gia tộc được cư dân sùng bái. Việc

khảo sát sự liên hệ gia tộc đang được tiến hành.

Nhà khảo cổ García Sanjuán so sánh việc mài giữa vỏ sò với công trình xây dựng Stonehenge trong thời tiền sử; cả hai đòi hỏi công sức tương đương dù ta vẫn chưa tìm ra kỹ thuật khâu vác sắp xếp các tảng đá khổng lồ ấy (mỗi tảng đá nặng 25-30 tấn) bằng sức người.

Khi đã sử dụng lượng tài lực lớn lao như thế, dùng sức người vào việc trang sức (thay vì tìm kiếm thực phẩm) thì ta có thể đoán được rằng xã hội thời cổ rất giàu có, dư dả. Những phụ nữ kể trên hẳn là các nhân vật quan trọng, quan trọng đủ để sử dụng một lượng tài nguyên khổng lồ để

trang sức khi sống và chôn cất theo lúc chết! Ngoài ra, thừa ấy hẳn đã có một “cơ xưởng” dành riêng cho việc chế tạo phẩm vật trang sức cho người quyền thế, tựa tựa như xưởng sản xuất đồ dùng của hoàng gia thời cận kim. Không những khá giả, dư ăn dư mặc, ngày xa xưa đã có sự phân chia cách biệt giữa các tầng lớp xã hội Âu châu cổ xưa.

Trong lịch sử xã hội và khảo cổ, chế độ mẫu quyền là khái niệm gây tranh luận, kết quả khai quật từ cổ mộ Montelirio xác định được vị thế cầm quyền của phụ nữ thời tiền sử. Nhìn ngắm cổ vật, giáo sư khảo cổ Andrew Jones, University of Stockholm, đồng thuận rằng dù có sự phân biệt giới tính nam / nữ nhưng khi phụ nữ tiền sử được đối xử trọng vọng như thế qua cách chôn cất thì có thể phụ nữ cũng cầm quyền tựa như nam nhân?!

Với lập thuyết này, xã hội Valencina thừa ấy hẳn đã theo chế độ mẫu quyền khi cơ cấu xã hội đã bắt đầu tổ chức theo hệ thống thứ bậc tại Âu Châu. Như thế, các hạt vò sò kể trên không chỉ là những cổ vật quý hiếm theo trị giá khảo cổ mà còn là biểu tượng của nữ quyền thời tiền sử, một “trị giá” tinh thần về lịch sử xã hội. Không biết khi nào thì nam quyền bắt đầu? Và đến khi nào thì nữ quyền trở lại trong xã hội con người để vòng tròn đời sống kia quay đủ một vòng?

TLL

TRẦN LÝ LÊ

Có một điều em muốn hỏi

*Yêu anh, em nấn nót
những rung động xao xuyến
trong nồng nàn đã đậm khổ đau
tan nát*

*Nhớ anh, em gọt giữa tô vẽ
nỗi day dứt hình tròn
sự chờ mong méo mó
ngay khi gần gũi đã thấp thoáng chia lìa ly biệt*

*Những hạt thơ
mong manh thâm kín
những hạt lệ âm thầm*

*Từ đó sang đây, con đường vô tận
chẳng thể nào
ta thu ngắn khoảng cách mệnh mông kia*

*Anh không nói cho em nghe
canh bạc đau
trắng tay
những bi phần
nuốt ngược vào lòng
Hồn hoang gió nổi
một nỗi trống không*

*Khi ngọn lửa âm ỉ kia cạn gió
tàn hơi
Hạt thơ ta tan vào hư vô
Em bẻ bút
Vì chẳng còn gì để ghi chép*

*Có một điều em vẫn muốn hỏi
Còn yêu em không
Còn yêu em không*

TLL

Bố mẹ luôn là tấm gương để các con soi vào. Điều quý giá nhất bố mẹ cho con cái không phải là tiền bạc, mà kiến thức và sống với đam mê của mình. Chúng ta thử tìm hiểu đời sống của vài ngôi sao thể thao nổi tiếng bậc nhất thế giới và gia đình của họ...

Vui gì mà nấy!

Lionel Messi là đệ nhất siêu sao trên sân bóng tròn, điều đó không ai có thể phủ nhận. Anh lập gia đình với Antonela Roccuzzo, là người bạn học thời niên thiếu. Khi con trai đầu lòng là Thiago chào đời năm 2012, Messi xăm tên và cả dấu tay lên chân mình để ghi khắc sự kiện ý nghĩa này. Rồi Messi có đứa thứ hai, Mateo, năm 2015, và cậu “út” Ciro, năm 2018.

Với con cái, Messi là người bố dễ dãi, thương con vô bờ bến, anh nói “Tui không bắt bố hay định hướng gì tụi nó hết á. Tụi nó làm gì cũng được, miễn nó vui là OK”.

Có lẽ ý anh không dẫn dắt hay hướng dẫn con trở thành một cầu thủ bóng tròn.

Với Messi, một ngày hạnh phúc là “Một ngày đưa các con đến trường, xong đi dọn bàn, tối làm vài ly vang. Cuối tuần cùng vợ và các con đi chơi ngoài công viên hay lang thang đâu đó. Chúng tôi muốn một cuộc sống bình thường, êm đềm như vậy.”

Gia đình Messi, vợ và 3 con trai

Michael Jordan và các con: Jeffrey (trái), Jasmine và Marcus (phải)

Làm bố chứ không làm ngôi sao

Siêu sao bóng rổ Michael Jordan, nay đã 62, luôn muốn các con phải sống một cách kỷ luật, chú trọng học hành và làm việc chăm chỉ. Jordan khuyến khích các con theo đuổi đam mê của mình, không cần nối nghiệp bố. Con trai lớn của anh, Jeffrey Michael Jordan, 36 tuổi, một thời mê bóng rổ, nhưng tài năng lẹt đẹt, xếp hạng 32,543 thế giới nên bỏ cuộc, hiện làm quản lý thương hiệu cho Jordan Brand.

Marcus Jordan, 34 tuổi, trước cũng chơi bóng rổ, khá hơn cậu anh, nhưng rồi quyết định “giải nghệ”, mở cửa hàng giày cao cấp “Trophy Room” ở Florida.

Jasmine Jordan, biết được sự “vĩ đại” của bố qua thầy giáo, cô bé lục lọi trên Google và nhận ra bố mình vĩ đại thiệt. Cô cũng đam mê bóng rổ, nhưng tập tành nên bỏ. Năm nay 32 tuổi cô đại diện cho bố với các thương hiệu thể thao Nike và Jordan Brand.

Jordan luôn khép mình để các con không phải lu mờ dưới cái bóng của bố. Dẫu vậy, bọn trẻ vẫn nhận ra bố mình rất nổi tiếng, mỗi khi anh xuất hiện và mọi người xúm đên xúm đỏ, chưa kể thông tin tràn ngập trên mạng. Dẫu vậy, Jordan vẫn muốn các con luôn thấy mình là một người “bố” chứ không phải là một ngôi sao thể thao.

Không được chơi phone

Djokovic, năm nay 37 tuổi, từng là đệ nhất cao thủ trong làng quần vợt thế giới. Trong gia đình, Djokovic tự cho mình là một dạng cha mẹ “cổ điển”, anh tin tưởng vào tầm quan trọng của giáo dục và hy vọng con mình phát triển theo cách tự nhiên tốt nhất. Anh nói “Tôi đã học được từ Jelena Gencic (huấn luyện viên thời trẻ) là nghe nhạc cổ điển, đọc sách quan trọng hơn lướt mạng hay chơi game. Thế hệ ngày nay dính chặt vào điện thoại...”.

Các con của Djokovic, Stefan và Tara, 7 tuổi, Stefan tí tê ỉ ôi, phàn nàn với bố trong trường chỉ có mình tụi nó không có điện thoại. Nhưng Djokovic nói “Tụi nó không vui vì ở trường, chúng nó là những đứa duy nhất không có điện thoại (cười)”. nhưng tôi và vợ tôi (Jelena) tin rằng quyết định như vậy là đúng đắn”.

Djokovic đang lên kế hoạch cắt giảm bớt lịch thi đấu và chỉ tập trung vào các giải Grand Slam và một số giải Masters để có nhiều thời gian hơn cho gia đình.

Gia đình Novak Djokovic

Chuộc lại lỗi lầm

Tiger Woods, 49 tuổi, được xem là tay golf vĩ đại nhất lịch sử. Tuy nhiên, cuộc đời của Woods khá nhiều sóng gió, do những mối quan hệ ngoài luồng sau hôn nhân. Vụ việc đổ bể năm 2009 và ly hôn với vợ là Nordegren, tuy nhiên cả hai thỏa thuận cùng nhau “hợp tác” để

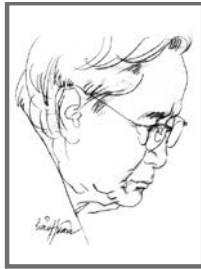
nuôi dạy con cái. Họ khá ăn ý trong việc dạy dỗ con gái Sam Alexis và con trai Charlie Axel, cả hai hoàn toàn không nhắc đến lỗi lầm hay quá khứ Woods. Khi các con đủ lớn, Woods đã kể cho chúng về

những sai lầm của mình. Để đền bù, Woods luôn muốn gần gũi các con và tạo điều kiện tốt nhất cho chúng, anh muốn đưa các con lên đài danh vọng (như mình) bằng cách truyền thụ tất cả “bí quyết võ công”. Cô bé Sam từng được bố tặng một cây gậy đánh gôn khi mới vài tuần tuổi.

Dẫu hết sức nỗ lực, nhưng tài năng thiên bẩm như Tiger Woods khó lòng lặp lại. Con trai anh được bố kèm sát nút vẫn không có thành tích sáng giá nào. Năm 2024, Charlie 15 tuổi, chỉ xếp được hạng 889 trong Bảng xếp hạng Golf toàn cầu dành cho thiếu niên. Cô chị Sam Alexis Woods, 18 tuổi, sau nhiều năm vác gậy lông bông với bố cũng nói lời chia tay với golf, cô quyết định làm bạn với trái bóng tròn và hiện đang chơi cho đội tuyển trường đại học.

Tiger Woods và các con

TIM NGUYỄN
GARLAND, TX.

‘Gone with the wind’ 85 năm gió vẫn thổi ...

Gone With The Wind. Bộ phim kinh điển ấy đã trải qua 85 năm còn nguyên giá trị. Hôm nay trong một ngày gió đông thổi lộng, cùng nhau chúng ta ôn lại cuốn phim để tìm lại những bóng hình đã xưa mà như mới hôm qua.

Bộ phim “*Cuốn theo chiều gió*” (1939) chuyển thể từ tiểu thuyết cùng tên (tựa gốc “Gone with the wind”) của Margaret Mitchell đã giành 10 giải Oscar và là bộ phim tình cảm vĩ đại được hàng triệu người mến mộ.

“*Cuốn theo chiều gió*” kể câu chuyện về cuộc đời chìm nổi của Scarlett O’Hara (Vivien Leigh thủ vai), một phụ nữ quý tộc miền Nam vật lộn tìm cách sống sót qua cơn bão táp của cuộc nội chiến và thời kỳ tái thiết của nước Mỹ. Scarlett đem lòng yêu Ashley (Leslie Howard), một quý tộc kỳ lạ nhiều lý tưởng, nhưng chàng lại lấy cô em họ Melanie (Olivia de Havilland) hiền dịu làm vợ. Scarlett không bỏ cuộc,

vẫn tìm mọi cách theo đuổi Ashley nhưng dần dần nàng vướng vào mối tình định mệnh với Rhett Butler (Clark Gable thủ vai), một tay chơi bất cần nhưng chân thành.

Scarlett khác với tất cả những kiểu người đẹp từng được biết đến trong cuộc sống hay văn chương. Nàng không thánh thiện, không yếu đuối, không dựa dẫm hay bị động. Scarlett bướng bỉnh, nhẫn tâm và đầy nghị lực. Nàng không ngại vươn lên đoạt lấy những thứ mình cần, cho dù có phải giẫm chân lên người khác. Một khi Scarlett quyết định thì cho dù quỷ sứ có chặn đường, nàng cũng sẽ thực hiện bằng được. Khác với những nhân vật nữ được lý tưởng hóa trong tiểu thuyết tình cảm, Scarlett sinh động, tràn đầy sức sống, chân bám chặt vào đất đỏ Tara để tồn tại.

Phụ nữ nguyên rửa nàng sau lưng nhưng thâm ghen tị nàng trong thâm tâm. Đàn ông cảm thấy bị xúc phạm và phẫn nộ trước những hành động ngạo ngược của nàng nhưng sẵn sàng đánh nhau chỉ tử chỉ để được mang cho nàng món trang miện.

“Vỏ quýt dày có móng tay nhọn”. Với một phụ nữ xuất chúng như thế, chỉ có một người đàn ông như Rhett Butler mới có thể “thuần dưỡng” được nàng. Ngoài mặt, Rhett tỏ ra bất cần, khả ố, nhưng sâu trong trái tim, hần cao thượng và chân thành. Hần tử tế theo kiểu của hần, sống theo ý thích, mặc xác thiên hạ nghĩ gì mà không thêm thanh minh hay

NGUỒN FACEBOOK

giải thích. Đối với Rhett, Scarlett mãi mãi chỉ là cô bé con búồng bình, quen được chiều chuộng và không chịu lớn.

“Bất kể em, tôi và cái thế giới ngu ngốc này đang vỡ tan ra quanh chúng ta, tôi yêu em... Vì chúng ta giống nhau: đều xấu xa, thông minh và ích kỷ nhưng lại có khả năng nhìn mọi vật bằng mắt và gọi đúng tên...Tôi yêu em hơn tất cả những cô gái mà tôi từng yêu. Và tôi đã chờ em lâu hơn tôi phải chờ tất cả những cô gái khác”.

Rhett là người duy nhất thực sự hiểu rõ bản chất của Scarlett mà vẫn yêu nàng. Khi Scarlett đang để tang người chồng đầu tiên, Rhett đã nhìn thấy ở người góa phụ trẻ khao khát được khiêu vũ và đã mời nàng nhảy. Rhett giúp Scarlett và người thân tháo chạy về Tara khi Atlanta thất thủ và chỉ rời đi khi tin chắc rằng nàng sẽ được an toàn. Rhett là người ôm chặt, dỗ dành Scarlett khi nàng thức dậy hoảng loạn vì cơn ác mộng. Rhett luôn ở đó vì Scarlett, yêu thương, bảo vệ và chờ đợi. Nếu ngay cuộc chạm trán đầu tiên, Rhett đã biết Scarlett là người phụ nữ của đời mình thì Scarlett ngược lại, chỉ nhận ra điều ấy khi mọi chuyện đã quá muộn...

Khác với những câu chuyện tình truyền thống, “*Gone with the Wind*” kết thúc đầy dang dở với nhiều câu hỏi còn để ngỏ. Rhett cuối cùng đã bỏ đi... Scarlett gục khóc trên cầu thang, rồi quyết định trở về Tara với một câu thoại lừng danh: “Sau tất cả, ngày mai

là một ngày khác” (nguyên văn: “After all, Tomorrow is another day”). Một câu nói khó quên, đầy tự tin pha chút kiêu hãnh, cùng sự lạc quan & hy vọng vào một ngày mai. Bộ phim kết thúc với quyết tâm hùng hực của một người đàn bà chưa bao giờ đầu hàng, cuối cùng đã biết mình muốn gì.

Để có được vai diễn nàng Scarlett O'Hara, Vivien Leigh đã phải vượt qua hơn 1400 diễn viên, trong đó có nhiều tên tuổi lừng danh như Bette Davis và Katharine Hepburn. Vai diễn này đã giúp Vivien Leigh, ở thời điểm đó gần như vô danh tại Mỹ, trở thành một trong những huyền thoại điện ảnh của thời đại hoàng kim Hollywood và giúp nàng có được tượng Oscar đầu tiên.

Diễn xuất chân thực của Vivien Leigh đã kéo khán giả sống với từng phút giây của bộ phim. Từng cái nhíu mày, từng cái dẩu môi mỗi khi không vừa ý, đến nụ

cười tính toán mỗi khi cô định quyến rũ ai đó... đều thuyết phục khán giả rằng Vivien Leigh là Scarlett. Còn với Clark Gable, nụ cười nửa miệng mê hoặc giống như một Rhett Butler từ trang sách bước ra. Khán giả và các nhà phê bình đều dễ dàng đồng tình Clark Gable sinh ra là để dành cho vai diễn này. Từ gương mặt, giọng nói cho đến phong thái của ông đều toát lên sự lịch lãm, hào hoa giống như nhân vật trong tiểu thuyết của Margaret Mitchell.

Luôn nằm trong Top 10 phim hay nhất mọi thời đại (và là bộ phim ăn khách nhất trong lịch sử điện ảnh với doanh thu hơn 3.3 tỷ đô la) do Viện phim Mỹ bầu chọn, “*Gone with the Wind*” chứng tỏ được sức sống lâu bền vượt thời gian. Gần 85 năm trôi qua kể từ lần phát hành đầu tiên, “*Gone with the Wind*” vẫn có chỗ đứng vững chắc trong lòng người hâm mộ chứ không bị lãng quên.

TN - TỔNG HỢP

HỒ ĐẮC VŨ

Agisa

HỒ ĐẮC VŨ
MELROSE, MA

Trốn qua Boston

Cuộc đối kháng của dân Da Đỏ Mohawk tại Kanasatake, thị trấn Oka, Bắc Montreal, Canada, năm 1990 đã khiến cho số dân Da Đỏ làm việc tại Thành Phố Montreal thất nghiệp. Một số trốn qua New York, số khác tới Boston, làm lậu, lấy tiền mặt. Trong đó có Agisa, cô gái Da Đỏ 23 tuổi, không đẹp như nàng Pocahontas, nhưng xinh xinh, mặn mà, màu da nâu đỏ, mắt đen, ngực tròn và đôi chân thon dài. Mỗi lần cô bước đi, cặp mông rung rung, như con beo đen đang tới hồi nhảy đực.

Sau 3 tháng ăn cơm tù thiện, ngủ và đốt rác tại mấy chợ ở phố Tàu. Nhờ nói tiếng Anh thông thạo. Agisa xin được việc rửa chén ở nhà hàng Palermo, chuyên món Ý, ở vùng North End, khu du lịch sát bờ cảng Boston. Càng may mắn hơn, khi cô thuê được căn phòng nhỏ tốt trên sân thượng của nhà hàng. Nơi đủ kê chiếc giường, một tủ thấp đựng quần áo, cái bàn tròn với phòng vệ sinh bên ngoài, sát chiếc cửa gỗ. Bên hông phòng vệ sinh là một căn trại bằng ván, lợp tôn nhựa màu xanh. Có khoảng 10 thùng gỗ lớn, nằm trên chân sắt, sơn nhiều màu xanh đỏ với chùng

trăm con chim bồ câu, do Alfredo, chủ nhà hàng nuôi lấy thịt, nên căn trại và chỗ ngủ của Agisa có đủ sưởi cho mùa Đông.

Ông chủ tiệm... Dê!

Agisa mặt mày đỏ kè, mồ hôi dài trên mặt, đang rửa chồng chén đĩa trong cái bồn nước đầy văng mỡ, sau căn bếp nóng như lò lửa.

- Agisa! Cho đĩa lớn, chén!

- Agisa... muông nĩa!

Ông bếp Antonio la.

Agisa cũng la.

- Chưa xong!

- Chậm quá! Lấy đỡ một ít ra, khách đợi! 1 giờ trưa rồi!

Anh phục vụ lấy một ít đĩa lớn, chén ra. Agisa vục tay trong bồn nước, lấy từng cái đĩa, lớn nhỏ, xếp 2 chồng trên quầy.

- Antonio! Tôi nghĩ là ông nên muốn thêm người rửa chén, một mình tôi không kịp khi đông khách!

- Trước đây chỉ một anh Tàu làm việc này...

Antonio ló mặt qua ô cửa tròn thông giữa bếp và phòng rửa chén.

- ... Và nó không bao giờ bị trễ như cô!

Agisa đẩy thùng nhựa vô bếp, sắp chén đĩa thành từng hàng trên chiếc quầy dài.

Antonio để 1 đĩa lớn, đầy mì ống sốt cà và 4 miếng sườn trườn nướng, xuống

bàn

- Bữa trưa của cô... Ăn nhiều vô! Rửa chén lạ hơn.

- Cám ơn ông!

Agisa lên sân thượng, tới sát vách chuồng chim, ngồi xuống chiếc thùng gỗ. Những con chim bồ câu đậu thành một đàn trên tấm lưới mắt cáo ngăn giữa phòng vệ sinh và chuồng. Tiếng bồ câu gù gù râm rì. Agisa lấy chiếc lon sắt to, múc bắp khô trong thùng, rải vô chuồng. Bầy bồ câu bay xuống ăn bắp. Trưa nào cũng vậy, Agisa lên sân thượng ăn trưa và chơi với đám bồ câu.

- Hello Agisa!

Ông chủ Alfredo bước tới chuồng bồ câu.

- Cô bắt cho tôi 3 con... Tôi sẽ ăn bữa tối.

Agisa vô chuồng, bắt 3 con bồ câu, bỏ vô túi lưới, đưa cho ông Alfredo.

Ông ta chụp lấy Agisa. Hai tay cô đang cầm túi lưới đựng 3 con bồ câu, nên cô chịu trận. Ông Alfredo đề cô sát tường, tay lẹ làng thọt vô quần, ve vuốt chỗ kín của Agisa.

- Không!

Agisa la lên. Ông rút tay ra lúi lúi, giựt túi chim trên tay Agisa.

- Ok! Ok!... Tôi trả thêm cô \$300 trong tiền lương tuần này... Ok?

Ông xuống cầu thang. Agisa dựa lưng vô tường, màu da nâu đỏ trên mặt

cô tím ngắt.

Món

“Bồ câu nướng lá cam”

Hôm nay thứ 3 ít khách, Agisa đã rửa xong thùng chén đĩa.

- Cô biết nấu món gì không Agisa?

Ông Antonio hỏi.

- Hamburger, khoai tây chiên, và vài món đồ rừng nướng của dân Da Đỏ.

- Như...

- Nai nướng, vịt trời nướng, ngỗng trời nướng, sóc, thỏ, chồn... Nướng!

- Toàn món nướng?

- Đúng! Dân Da Đỏ thờ thần lửa, nên ăn toàn món nướng.

- Món bồ câu nướng của Da Đỏ ra sao?

- Bồ câu làm sạch, xẻ bụng, ướp muối, lá cam băm nhỏ, bỏ vô bụng chim, rồi bọc trong lá vả rừng, nướng với than cháy nóng, không có lửa ngọn.

- Cũng lạ! Cô thử đi.

Vậy là Agisa lên chuồng chim bồ câu, bắt 2 con. Xuống bếp làm ngay món bồ câu nướng lá cam.

30 phút sau. Antonio đứng bên quầy.

- Tôi chưa bao giờ ăn món bồ câu nướng ngon như vậy!

Ông nói, khi đang ăn miếng bồ câu nướng cuối cùng trên đĩa.

Từ bữa đó, món “Bồ câu nướng lá cam” có mặt

trong thực đơn của nhà hàng Parlemo.

Món “Bồ câu nướng lá cam” quá ăn khách, nên 2 tuần sau, ông Antonio cho Agisa nghỉ rửa chén, đứng bếp, chuyên làm món này. Chỉ trong 1 tháng, món bồ câu đã trở thành “Đấu ấn” của nhà hàng Parlemo. Ông chủ Alfredo cho thợ vẽ thêm cái logo hình con bồ câu nướng vô bảng hiệu.

Carlos đá chân Perdo.

Perdo

- Ê! Perdo, con nhỏ Agisa thấy ngon quá!

Perdo, 35 tuổi, dân chơi North End, là con trai út của ông chủ Alfredo. Anh lo việc xay thịt cho Parlemo và bán cho các nhà hàng khác trong khu. Perdo đang ngồi uống cà phê lề đường với Carlos, chủ Bar.

Perdo bỏ muông đường, quậy ly cà phê đen, cười hề hề.

- Tao biết... Nó làm ở nhà hàng tao mà... Đang tìm cơ hội!

Chiều thứ Bảy. Agisa từ trạm bus đi tới. Cô mới từ chợ về, tay xách túi vải đầy thực phẩm, trái cây.

- Hello! Agisa!

Perdo đứng dậy, bước tới cầm chiếc túi vải.

- Nặng quá! Để tôi giúp cô...

- Ô! Cám ơn.

2 người vô cửa sau, lên sân thượng nhà hàng Parlemo.

Agisa lấy túi vải.

- Cám ơn Perdo rất nhiều.

Cô nói.

- Không sao! Nhưng Agisa! Tôi muốn nhờ cô giúp...

- Chuyện gì?

- Tôi sẽ nghỉ 3 ngày cuối tuần đi chơi ở Las Vegas, nhờ cô xuống tầng hầm xay thịt giùm, đúng tối thứ 6, từ 11 giờ, tới 12 giờ khuya là xong việc... Tôi xin trả cô \$300.

Agisa thấy mình không bận gì lắm vào giờ đó, và số tiền thù lao ngon lành, nên.

- Ok! Tôi làm.

1 tuần sau, 10 giờ tối thứ 6, dưới tầng hầm nhà hàng Parlema.

Perdo chỉ những tảng thịt bò để chồng lên nhau, trên quầy sắt.

- Đây là thịt, đã xả đá, cô chỉ việc ...

Perdo lấy móc sắt, móc tảng thịt bò, bỏ vô cái máy xay công nghiệp, to gấp đôi cái máy giặt, nắp đã mở sẵn.

-... Đẩy nắp, kéo cần khóa, bấm số 3 là xay thường, số 5 là xay nhuyễn như pa tê, bật nút xanh....

Perdo chỉ vô bảng điều khiển bên hông máy xay thịt.

-... Là máy xay và tự động ngừng khi đã xay xong. Kéo 3 cái chốt khóa dưới thân máy, ô cửa mở tự động... Cô lấy cái xẻng, múc thịt, bỏ vô bao

ny lông đã có sẵn trong thùng, cột lại...

Perdo mở cánh cửa tủ đông đá lớn.

- Bỏ vô trên các kệ sắt... Xong!

- Tôi biết, cám ơn Perdo.

- Bây giờ tôi phải tới phi trường, cho kịp chuyến bay đi Las Vegas.

Perdo đi ra, đóng cửa lại.

Agisa thay cái áo choàng trắng. Lấy móc sắt, móc tảng thịt bò, bỏ vô máy, bấm số 3, kéo cần khóa, bật nút xanh. Máy bắt đầu xay, tự động tắt. Agisa khom người xuống, lấy cái xẻng, múc thịt ra từ ô cửa ...

- Râm!

Cánh cửa phòng tung ra. Perdo nhảy vô chụp vai Agisa kéo lên, lúc cô đang lom khom xúc thịt

- Ahhh!

Agisa la lớn. Perdo choàng tay bịt miệng, quấn cuộn băng keo quanh đầu Agisa, rồi đẩy mạnh cô vô thành máy xay thịt. Agisa gập người, đầu và mình rớt vô trong, mông chổng lên, 2 chân cô cố đạp về phía sau. Perdo chụp lấy đầu của Agisa, đẩy rộng ra. Anh kéo vạt áo choàng lên, đưa tay tuột cái quần thun đen của cô xuống. Perdo xoa mạnh vô cặp mông tròn lẳn, trắng nõn của Agisa

- Ha! Ha!

Perdo tuột chiếc quần din của mình, đè sát

cặp mông đang nhổng lên của Agisa... Anh đẩy mạnh...

- Ah...Aaaaaaaaaaaaa!

Tiếng la của Agisa ú ớ trong lớp băng keo quấn quanh miệng. Người cô nằm vắt qua thành máy xay thịt, rung lên như bị điện giật.

Perdo chụp tóc Agisa, kéo thân người đang co giựt của cô lên. Anh lật Agisa lại, một tay ôm cứng Agisa, tay kia đẩy lùi cô hở ra... nhưng Agisa đã thụt xuống thật nhanh, 2 bàn tay nắm lại, 2 cánh tay mở ra, luồn vô háng Perdo, 2 tay hất mạnh Perdo ra sau lưng.

- Bịch!

Perdo rút gọn vô máy xay thịt.

Cú té động đầu trúng mấy lưỡi dao của máy xay làm Perdo tắt tiếng, nằm ngay đơ trong thùng.

Agisa lão đảo, nằm ập xuống chiếc ghế dài sát vách. Cô ôm bụng, rên rĩ, chịu từng cơn đau rất bốc lên từ bụng dưới. Ánh đèn phòng bỗng đen thui...

Agisa choàng tỉnh. Cô bấm phone, đã 12 giờ khuya.

Agisa đứng dậy, một tay xoa cái bụng đau, tay kia...

"... Đẩy nắp, bấm số 3 là xay thường, số 5 là xay nhuyễn như pa tê ..."

Agisa bấm số 5.

"Kéo cần khóa, bật nút

xanh....

- ... Máy xay sẽ chạy và tự động ngừng khi đã xay xong. Kéo 3 cái chốt khóa dưới thân máy, ô cửa mở tự động...

-... Lấy cái xẻng, múc thịt ra..."

Nhưng Agisa không theo đúng hướng dẫn, cô lấy cái xẻng múc hết thịt của Perdo đã xay nhuyễn như pa tê ra, bỏ một ít vô cái túi ni lông nhỏ và đẩy hết xuống ống cống phân còn lại.

Agisa lấy vòi nước xịt rửa thật sạch cả phòng xay thịt.

Cô lên phòng ngủ.

Sáng sớm 5 giờ. Agisa lấy cái bao ni lông, đựng phần thịt ba tê Perdo (Tên của món thịt. Agisa mới đặt hồi tối) trộn chung với 1 lon sắt lớn hạt bắp khô. Cô bắt 4 con bồ câu, đem vô phòng, rải đồng bắp khô ướt màu pa tê cho tụi nó ăn.

Chiều thứ Bảy

- Ông chủ muốn ăn "Bồ câu nướng lá cam" cho bữa tối.

Antonio nói với Agisa đang đứng bếp. Agisa cười.

Cô đi lẹ lên phòng, bắt 4 con bồ câu cô đã nhốt sẵn trong phòng và cho tụi nó ăn món bắp trộn với pa tê Perdo từ sáng sớm. Đem xuống bếp làm thịt.

8 giờ tối thứ Bảy. Ông Alfredo trong bộ vét lụa đen, đang uống rượu chất đỏ, ở chiếc bàn tròn,

trong góc nhà hàng. Antonio từ trong cửa bếp, vỗ tay 2 tiếng. Người phục vụ bước ra, dọn những đĩa đồ ăn còn thừa trên bàn. Một người khác rót rượu cho ông Alfredo. Agisa từ trong bếp, cầm một đĩa lớn, có 4 con bồ câu màu nâu vàng, nằm trên lớp xà lách cứng rommain trộn dầu ô liu, Cô để xuống bàn.

- Xin mời ông! Chúc ngon miệng.

Ông Alfredo cắn một miếng bồ câu, nhai, ông lắc đầu.

- Ngon tuyệt! Cám ơn Agisa.

- Thưa ông! Đây là món bồ câu mới.

- “Bồ câu nướng lá cam” nổi tiếng của cô chứ gì?

- Dạ không! “Bồ câu dồn pa tê Perdo nướng”

- Món Ý?

- Dạ “Da Đỏ pha với Ý!

...

5 giờ sáng Chúa Nhật. Trên chuyến xe bus chỉ có 3 hành khách từ Boston đi Montreal.

Agisa nằm ngủ trên dãy ghế cuối cùng.

Người cảnh sát biên giới Canada hỏi.

- Cô đi đâu?

Agisa mệt mỏi trả lời.

- Tôi về nhà! Làng Mohawk tại Kanesatake, thị trấn Oka, phía Bắc Montreal, Canada.

HĐV

NGUYỄN THỊ THANH DƯƠNG

chiều tái ngộ

(Cảm tác truyện “Tàn Mơ” của Hồng Thủy).

*Chiều nay mình tái ngộ
Hai người của ngày xưa
Ngồi bên nhau quán nhỏ
Nhạc tình Bolero.*

*Cũng những bài hát đó
Từng làm mình băng khuâng
Từng làm mình trần trở
Hình ảnh một người thương.*

*Hôm nay nghe xa lạ
Không phải chuyện chúng mình
Không còn rung cảm nữa
Ngỡ ngàng em và anh.*

*Tưởng tận cùng đau khổ
Nếu không lấy được nhau
Tình yêu này tan vỡ
Nhưng có ai chết đâu.*

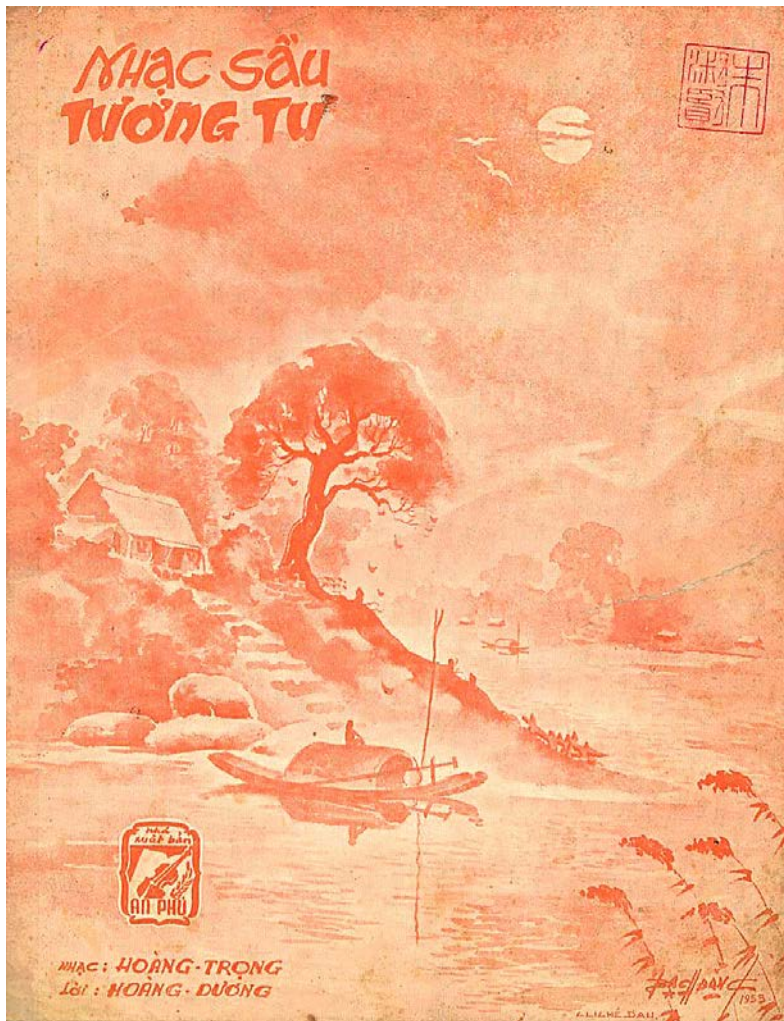
*Không có gì vĩnh viễn
Lòng người cũng đổi thay
Những thề non hẹn biển
Theo gió cuốn mây bay.*

*Mỗi thời ta mỗi khác
Tình cảm ấy qua rồi
Chẳng ai cùng năm tháng
Thương nhớ mãi một người.*

*Đời còn nhiều lối mộng
Bài tình ca nhạt lời
Bao ngày xưa kỷ niệm
Hết rồi cố nhân ơi.*

*Chúng mình chia tay nhé
Không hẹn gặp lần sau
Chỉ một lần tái ngộ
Xa thêm mấy nhịp cầu.*

NTTD
(APRIL 10, 2023)

Nhạc sầu tương tư

TAM VAN
ĐỨC QUỐC

1

Nhạc sĩ Hoàng Trọng

Nhạc sĩ Hoàng Trọng tên thật là Hoàng Trung Trọng (1922-1998) sinh ở Hải-Dương và trưởng thành tại Nam-Định. Sẵn có năng khiếu âm nhạc và được đào tạo "bài bản" tại trường dòng Saint Thomas Nam-Định cũng như học nghiên cứu hàm thụ âm nhạc tại một trường âm nhạc ở Paris, ông đã trải qua những hoạt động âm nhạc sôi nổi ở Hà-Nội trước khi cùng gia đình di cư vào miền Nam năm 1954.

Nơi miền đất mới, ông mở lớp dạy nhạc và phụ trách một số ban nhạc trên đài phát thanh Sài-Gòn cũng như thành lập ban hợp xướng Tiếng Tơ Đồng quy tụ những ca sĩ tài danh thời đó như Thanh Sơn, Trần Ngọc, Lê Thanh, Mai Hương, Anh Ngọc, Nhật Trường v.v. cũng như ban tam ca Kim Mộc Châu với 3 ca sĩ Mộc Lan, Châu Hà và Kim Tước.

Sau nhạc phẩm đầu tay "Đêm trăng" ông sáng tác một loạt ca khúc như "Tiếng đàn tôi", "Phút chia ly", "Tiễn bước sang ngang", "Mộng lành", "Ngõ ngang", "Hai phương trời cách biệt", "Dừng bước giang hồ" v.v. và được mệnh danh là "ông hoàng Tango" của nền tân nhạc Việt-Nam vì hầu hết các nhạc khúc đều được viết theo điệu Tango bênh bồng, lãng mạn. Với sự nghiệp sáng tác trên dưới 200 tác phẩm, trong đó có 40 ca khúc do ông tự đặt lời, còn lại là hợp soạn với các nhạc sĩ hay thi sĩ như Hồ Đình Phương, Hoàng Dương, Vĩnh Phúc v.v.

Một số nhạc phim (soundtrack) do nhạc sĩ Hoàng Trọng sáng tác đặc biệt dành cho những cuốn phim được trình chiếu ở miền Nam tự do cũng được ghi nhận như "Xin nhận nơi này làm quê hương", "Giã từ bóng tối", "Người tình không chân dung", "Sau giờ giới nghiêm", "Bảo tình". Với âm nhạc viết cho cuốn phim "Triệu phú bất đắc dĩ", ông được giải thưởng Văn học nghệ thuật 1972-1973 của tổng thống Việt-Nam Cộng Hòa.

Sau năm 1975, ông chỉ viết một số bài hát Thánh ca và một vài bài tình ca, trong đó bài "Chiều rơi đó em" (1979) được giới thưởng ngoạn nhắc nhở nhiều. Sau khi được bảo lãnh sang Hoa-Kỳ năm 1992, ông sáng tác thêm 3 nhạc phẩm nữa và qua đời vào năm 1998.

Nhạc sĩ Hoàng Trọng, 1973

Nhạc phẩm “Nhạc sầu tương tư” được giới yêu nhạc mến chuộng qua âm điệu mượt mà và trăn trợn hơn với lời ca thật nhiều cảm xúc của nhạc sĩ Hoàng Dương (*). “Nhạc sầu tương tư” ra đời vào năm 1953 ở Hà-Nội và là một trong những tình khúc đẹp đẽ nhất nhưng cũng buồn bã nhất trong mấy mươi năm âm nhạc Việt-Nam.

2

Nhạc sầu tương tư

Chiều rơi hờ hững trên con phố nhỏ. Ánh sáng vàng vọt từ mấy ngọn đèn đường cũng không đủ thắp sáng những lối mòn quen thuộc. Một ngày nữa sắp đi qua cũng như phút giây có nhau hôm nào đã trôi xa vào cõi nhớ. Hợp rồi tan để kẻ ra đi nơi đâu ghênh, cuối bãi và người ở lại vương mang nỗi buồn duyên kiếp ..

*“Chiều rơi cho lòng lạc loài chơi vơi
Ngày rơi ai buồn giây phút qua rồi
Thời gian lóang phụng cho ai mãi đầu*

Luống hận cho ai mãi đầu

Nhạc sĩ Hoàng Dương thời trai trẻ

Muôn kiếp u sầu”

Tim lòng đang thổn thức thức khi biết cuộc tình ngày đó đã trôi vào dĩ vãng. Mắt lệ cũng nhạt nhòa khi vòng tay ân ái đã buông lơi. Ngoài trời đang giông bão hay trong lòng đang dâng sóng. Gió ơi xin ngừng thổi, hỡi mây ơi xin đừng bay và hãy an ủi giùm cho một mảnh hồn đang tan nát ...

*“Chiều ơi trôi về miền nào xa xôi
Tìm ai tiếng lòng thổn thức vấn dãi
Tình ơi mắt lệ chan chứa khắp nơi
Gió đừng khóc nữa gió ơi
Tan nát tôi bởi”*

Người đi phương đó biết có vấn vương về chốn cũ. Mảnh trăng đơn côi và một tâm hồn bơ vơ, lạc lối cứ tiếc nuối hoài một thuở yêu thương. Tình yêu đã chấp cánh bay đi và dư âm chỉ là những giọt sầu mặn đắng khóc cho hạnh phúc đã vượt khỏi tầm tay ..

“Mây trôi bơ vơ mang theo niềm nhớ

Ánh trăng vàng ứa soi bóng hình ai phương trời nào đây

Môi em thơ ngây, mái tóc vương dài

Đôi mắt u buồn lệ thấm đêm nào,

ướt hoen khăn hồng”

Vì ai nên nỗi để bây giờ tất cả chỉ còn là kỷ niệm. Hạnh phúc hôm nào vội vỡ tan như bọt biển giữa muôn trùng con sóng cả. Thời gian có là liều thuốc tiên xóa nhòa vết thương ngày cũ sao những u hoài cứ ray rứt buồng tim. Ngày lên, đêm xuống và hạt nắng mong manh cũng tan theo buổi hoàng hôn tím thẫm. Hạnh phúc bất hạnh sẽ theo gió, theo mưa và chìm sâu trong cõi xa mờ, vô vọng ..

“Vì đâu cho lòng tràn đầy thương đau

Vì đâu cho đời ta xa cách nhau

Ngày trôi xóa tình duyên cũ nghĩa xưa

Đắm chìm theo lớp gió mưa

Trong cõi xa mờ”

“Nhạc sầu tương tư” đặt diu trên phím nhạc, bơ vơ trong lời ca như gom hết lại những nỗi buồn nhân thế. Tình yêu khiến cho người ta hạnh phúc khi duyên thắm, tình nồng cũng như khổ đau nếu trái duyên, lỡ nợ. Dù biết vui, biết khổ nhưng người ta vẫn tìm đến nhau, yêu nhau theo lời dẫn dắt của trái tim và không cần biết sẽ ra sao ngày sau. Nhạc phẩm này đã nhiều lần được trình diễn trong những chương trình ca nhạc trên sân khấu đại nhạc hội, ở đài truyền hình hay trên làn sóng điện và được thu thanh vào đĩa hát với rất nhiều tiếng hát thời danh. Riêng những cảm xúc đẹp đẽ nhất từ tiếng hát Hà Thanh, con chim họa mi xứ Huế, đã để lại cho người viết nhiều trăn trở, biết nâng niu cái hiện tại và nhìn thấy được những lỗi lầm cũng như tiếc nuối một thời đã rất xa.

TV (23.05.2025)

(*) Với nhạc phẩm “Hương về Hà-Nội” nhạc sĩ Hoàng Dương (1933-2017) đã làm xuyên xao bao trái tim lia xa đất Bắc và di cư vào Nam theo hiệp định Genève vào năm 1954. Ông sáng tác không nhiều nhưng chú tâm nghiên cứu và giảng dạy trong lĩnh vực âm nhạc.

VÉ ĐI VIỆT NAM

TUẦN LỄ TỪ
13-03-2025 - 19-03-2025

TÊN HÃNG	STOP	TẠI	GIÁ TIỀN
PHILIPPINE AIRLINES	2	LAX, MNL	\$1.014
VIETNAM/STARLUX	2	LAX, TPE	\$1.108
CHINA AIRLINES	2	LAX, TPE	\$1.119
EVA AIR	2	LAX, TPE	\$1.136
ALASKA AIRLINES	2	SEA, TPE	\$1.202
ASIANA AIRLINES	2	SEA, ICN	\$1.337
AMERICAN AIRLINES	2	LAX, ICN	\$1.468
QATAR/STARLUX	2	MIA, DOH	\$1.564
KOREAN AIR	2	MSP, ICN	\$1.652

*Giá vé thay đổi trong ngày
*Mỗi tiểu bang có giá khác nhau

TỈ GIÁ HỐI ĐOẠI

NGOẠI TỆ	VIỆT NAM
ĐÔ LA MỸ	\$25,340 VN ĐỒNG
EURO	\$25,888 VN ĐỒNG
ĐÔ LA CANADA	\$17,245 VN ĐỒNG
ĐÔ LA ÚC	\$15,472 VN ĐỒNG
YEN NHẬT	\$163.73 VN ĐỒNG
TIỀN US	NGOẠI TỆ
1 USD	150,586 YEN NHẬT
	0.96075 EURO
	0.79357 BẢNG ANH
	1.44455 CANADA
	0.90246 THỤY SĨ

Ngày nay trong lịch sử

14/3/1988

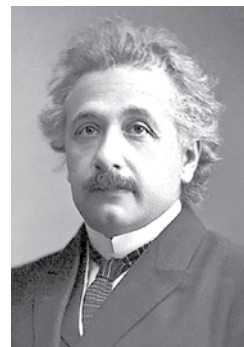
Ngày 14 tháng 3 năm 1988, Hải quân Trung Quốc và Hải quân CS Việt Nam xảy ra xung đột tại bãi đá Gạc Ma thuộc quần đảo Trường Sa của Việt Nam. Kết quả, tàu Hải quân Việt Nam bị TQ đánh chìm, 64 hải quân thiệt mạng. Đáng tiếc là trong nhiều năm sau đó, để giữ "hòa khí" với Trung Quốc, chính quyền CSVN đã quấy nhiễu và cấm tiệt các cuộc tưởng niệm Gạc Ma tự phát, như trường hợp CLB Lê Hiếu Đằng.

Ông Lê Hiếu Đằng (bìa phải) và các thân sĩ thấp nhang tưởng niệm các tử sĩ hải quân CSBV.

14/3/1879

Ngày 14 tháng 3 năm 1879, là ngày sinh của nhà Vật lý và Toán học Albert Einstein (Đức). Khi thăm Hoa Kỳ năm 1933 thì ông nghe tin Adolf Hitler lên nắm quyền, ông đã không trở lại nước Đức. Ông định cư tại Hoa Kỳ và chính thức trở thành công dân Mỹ vào năm 1940. Với những đóng góp của mình, ông được tạp chí Time bầu chọn là người có ảnh hưởng nhất thế kỷ 20.

BÁNH BÈO

LỜI GIỚI THIỆU: Những phát biểu của những người lãnh đạo, đôi khi được xem là chân lý, lời vàng thước ngọc. TT Nguyễn Văn Thiệu nổi tiếng với câu “Đừng nghe những gì CS nói, mà hãy nhìn những gì CS làm”. Lãnh đạo CSVN cũng phát biểu rất nhiều, được dân mạng xem như “thước đo” về khả năng của họ. Mời bạn theo dõi chọn lọc của Bánh Bèo...

Người dân cũng muốn đổi ghế phó thường dân lấy ghế của các đại biểu quốc hội!

"ĐỀ XUẤT CƠ CHẾ HỖ TRỢ ĐỂ DÂN Ở GẦN GA METRO (ĐANG Ở KHU "NHÀ GIÀU" QUẬN 1, QUẬN 2 - SÀI GÒN) ĐỔI NHÀ VỚI NHỮNG NGƯỜI CÓ NHU CẦU SỬ DỤNG TUYẾN METRO NHƯNG SỐNG XA NHÀ GA."

Nguyễn Văn Cảnh - Đại biểu Quốc hội Bình Định

"TỪ TRƯỚC ĐẾN NAY TÔI CHỈ LÀ NGƯỜI LÁI XUỐNG BA LÁ TRONG SÔNG RẠCH NHỎ. NAY CÙNG VỚI TẤT CẢ CÁC ĐỒNG CHÍ Ở ĐÂY ĐIỀU HÀNH CHIẾC TÀU LỚN HƠN, ĐI TRÊN SÔNG CÁI, THẬM CHÍ VƯỢT BIỂN CÁ..."

Nguyễn Văn Đước - Tân Phó Bí thư Thành ủy TP.HCM

Có giúp Tập đoàn Điện lực Việt Nam (EVN) gây thua lỗ hơn 1,000 tỷ VND tiền thuế của dân, nhưng ông Mai Tiến Dũng (nguyên Chủ nhiệm Văn phòng Chính phủ CSVN) được miễn tội vì "không biết luật". Đúng lời ông nói năm xưa:

"NẾU CHÚNG TA SAI, CHÚNG TA NHẬN LỖI TRƯỚC DÂN. NẾU DÂN SAI THÌ DÂN PHẢI CHỊU TRÁCH NHIỆM TRƯỚC PHÁP LUẬT."

"CHÍNH PHỦ ĐỀ XUẤT MIỄN TRỪ, GIẢM NHẸ TRÁCH NHIỆM VỚI NGƯỜI ĐỨNG ĐẦU CƠ QUAN, ĐƠN VỊ, CÁN BỘ, CÔNG CHỨC, VIÊN CHỨC THAM GIA, THỰC HIỆN DỰ ÁN ĐƯỜNG SẮT HƠN 8 TỶ USD KẾT NỐI VỚI TRUNG QUỐC (CHƯA KHỞI CÔNG)."

Vũ Hồng Thanh - Chủ nhiệm Ủy ban Kinh tế CSVN

Vé số được trưng bày ở một cửa hàng thuốc lá tại Paris ngày 22-5-2023 - NGUỒN: AP/THOMAS PADILLA

Tin không tức

Đọc tin mà tức là xưa rồi...

DU UYÊN
SÀI GÒN, VN

1. “Catch Me If You Can” (Đố anh bắt được em?)

Ví dụ, ví dụ thôi nhen, một ngày đẹp trời, nếu bạn “vô tình” bóp của người khác, bạn sẽ làm gì? Có dùng tiền đó đi mua vé số không?

Một ví dụ nữa, dễ nghe hơn, nếu một ngày đẹp trời, bạn lỡ trúng số, bạn có chia tiền trúng số đó cho một kẻ vô cùng xa lạ, quan trọng là không bao giờ bạn muốn gặp người đó trước khi mua tờ vé số kia?

Câu chuyện dưới đây chứa cả 2 cái ví dụ trên!

Sự việc xảy ra khi hai người vô gia cư đã mở cửa xe hơi đang đậu ở trung tâm thành phố Toulouse, Pháp, và lấy đi một chiếc ba-lô - bên trong đựng nhiều thẻ tín dụng và giấy tờ tùy thân của ông Jean-David. Nạn nhân sau đó đã báo cảnh sát và yêu cầu ngân hàng khóa thẻ tín dụng đã mất của mình.

Khi đề nghị tra soát các giao dịch trên thẻ sau thời điểm mất trộm, ông Jean-David nhận ra kẻ trộm đã dùng thẻ thanh toán 52.5 Euro tại cửa hàng tạp hóa gần đó. Tới nơi, chủ cửa hàng cho biết đã có 2 người đàn ông -

có vẻ là người vô gia cư - đã sử dụng thẻ tín dụng của Jean-David để mua thuốc lá, đồ ăn và vé số cào trúng thưởng. Những thứ bình thường phải không? Không! Không bình thường ở chỗ tờ vé số đó đã thắng giải thưởng trị giá 523,000 USD. “Họ vui sướng đến nỗi quên rồi lao ra ngoài như những kẻ điên” - chủ cửa hàng nói với Pierre Debuissou.

Sau đó, những người vô gia cư đã quay lại cửa hàng để lấy thưởng. Song chủ cửa hàng cho hay họ phải liên lạc với nơi sản xuất vé số là công ty xổ số quốc gia

Pháp. Và tới khi ông Jean-David tới thì tấm vé số kia vẫn chưa được nhận thưởng.

Chẳng ai chê tiền bao giờ, dầu là người giàu có. Bởi vậy, thay vì đòi công lý, Jean-David lại mở lời mời gọi những tên trộm bước ra ánh sáng - không phải để chịu phạt, mà để cùng nhau hưởng thụ số tiền lớn. Luật sư của Jean-David - ông Pierre Debuissou, cho biết thân chủ của mình sẵn sàng rút đơn tố cáo khỏi cảnh sát nếu những kẻ trộm đồng ý chia đôi giải thưởng. Debuissou khẳng định: “Các anh không có gì để mất. Chúng tôi sẽ chia sẻ với các anh. Đây là cơ hội để các anh thay đổi cuộc đời. Thời gian không chờ đợi ai.”

Dù câu chuyện đang trở nên kịch tính, vẫn có một rào cản lớn. Công ty điều hành xổ số quốc gia Pháp, La Française des Jeux (FDJ), đã tạm phong tỏa chiếc vé trúng thưởng để phục vụ điều tra của cảnh sát. Chưa hết, theo quy định nghiêm ngặt về gian lận, chiếc vé này có thể bị hủy hoàn toàn. Nếu điều đó xảy ra, chẳng ai nhận được đồng nào, kể cả Jean-David.

Trong cuộc phỏng vấn với tờ La Dépêche, Luật sư của Jean-David bày tỏ quan điểm: “Không thể chấp nhận việc họ (công ty xổ số) hủy vé chỉ vì nó được mua bằng thẻ đánh cắp. Những kẻ đang giữ

vé không cần lo lắng, đề nghị của chúng tôi rất đơn giản. Nếu không có tiền của thân chủ tôi, họ đã không thắng. Nếu không có họ, thân chủ tôi cũng chẳng có cơ hội này. Chia sẻ là điều hợp lý nhất.”

Tính đến ngày 23-2, nhà điều hành xổ số nhà nước La Française des Jeux (FDJ) cho biết không ai nộp vé để nhận tiền mặt, ông luật sư càng nóng ruột kêu gọi: “Không có gì mạo hiểm ... chúng tôi sẽ chia tiền với các anh. Các anh có thể đổi đời. Vé sẽ hết hạn nếu không đổi thưởng. Thời gian đang chống lại chúng ta,”

Thường thì không có tin tức gì chính là tin tốt, nhưng ở câu chuyện này e chẳng có tin gì tức là tin chẳng lành?! Vì khi tôi viết bài này đã quá tháng 3, tìm khắp các báo không thấy tin hai người ăn trộm đổi đời nhờ chia tiền thưởng...Thời gian đang cạn dần, theo

quy định tại Pháp, người trúng số chỉ có 30 ngày để nhận thưởng, nếu không, chiếc vé trị giá 523,000 USD sẽ chỉ còn là tờ giấy vô giá trị. Nếu quý độc giả ở Pháp có tin vui (không tức) về chuyện này, xin hãy cho tôi hay!

2. “Hồng nhan bạc tử” 2025

Việt Nam có rất nhiều cô gái đẹp sẵn, đẹp nhân tạo cũng rất đông, vậy mà, Lâm Hoàng Ngân lại “thắng đời 1-0” khi tìm được một tình yêu chân thành, trong sáng đúng nghĩa với một “đại gia” tới hai lần.

Lâm Hoàng Ngân tự xưng là nữ sinh, kết bạn làm quen với ông H. - một chủ cửa hàng lớn ở Thành phố Cà Mau. Khi tâm sự qua lại, Ngân nói với ông H. rằng Ngân có hoàn cảnh khó khăn, đang buồn, muốn đi làm nhưng không có xe. Ông H. hứa sẽ cho Ngân tiền mua xe với điều kiện là

Ngân đến nhà nghỉ với ông. Ngân đồng ý nên ông H. chuyển khoản cho Ngân 5 lần với tổng số tiền 34 triệu VND. Sau khi nhận được tiền, Ngân thất hứa, khiến ông H. hủy kết bạn.

Không từ bỏ, Ngân tiếp tục tạo tài khoản mới, dùng chiêu cũ - giới thiệu mình là nữ sinh vừa học hết cấp 3, chuẩn bị đi học spa, nhờ chỉ chỗ cầm cần cước công dân để mua xe. Ông H. thương hoa tiếc ngọc, chuyển số tiền 33 triệu VND để Ngân mua xe. Sau đó, bằng nhiều lời ngon ngọt, Ngân lừa được ông H. yêu say đắm, chuyển tiền thêm 32 lần với tổng số tiền 5.6 tỷ VND. Dầu Ngân và ông H. vẫn chưa gặp mặt nhau lần nào.

Có lẽ, họ sẽ yêu nhau mãi mãi, nếu ông H. không cố chấp đòi gặp mặt “người yêu” bằng xương bằng thịt cho bằng được. Bởi, người yêu ông, Lâm Hoàng Ngân là đực rựa, 41 tuổi. Do biết ông H. vốn tánh mê gái, đặc biệt là mê nữ sinh nên Ngân đã nhắm tới từ đầu, giăng lưới, chính Ngân cũng không ngờ “trúng đậm” như vậy!

Buồn cho ông H, ngày ra tòa, người yêu biến mất, nữ sinh không có, thậm chí là nữ thôi cũng không phải. Tiền cũng có nguy cơ cao là không lấy lại được vì “người trong mạng (internet)” của ông H. - Ngân đã nướng hết vào cờ bạc, vé số, trả nợ

“Hồng nhan bạc tử” Lâm Hoàng Ngân - NGUỒN: VIETNAMNET.VN

và... tán gái.

3. Tin khó tin!

Ở tận Xiêm La (Thái Lan), có anh Decha Trairat - đường đường là phó phòng điều tra ở sở cảnh sát thành phố Sukhothai, vậy mà vào một tối-tối trời, anh được nhìn thấy đứng *chủ trì* ở quầy bán xúc xích Isan (xúc xích lên men đặc trưng của các tỉnh Đông Bắc Thái Lan, làm từ thịt heo và gạo, miến). Ở Thái không biết sao chứ ở Việt Nam, một người làm tới cảnh sát thành phố - chưa nói là chức phó phòng điều tra, đã trăm công ngàn mối quan hệ, rảnh đâu đứng bán từng cây xúc xích giá 20 Baht Thái (cỡ nửa đô-la Mỹ).

Anh Decha Trairat nói: *“Lương của cảnh sát Thái nhìn chung là thấp, cho nên tôi tận dụng thời gian rảnh rỗi để mưu sinh. Ra chợ kiếm sống phụ cho vợ con thì không có gì phải xấu hổ. Tôi còn gánh nặng phải trả tiền nhà, tiền xe và học phí cho hai đứa con đang tuổi mới lớn. Sau một thời gian mua nhượng quyền kinh doanh xúc xích, vợ chồng tôi tự làm theo công thức mà một nhà hảo tâm gửi tặng.”*

Còn ở Việt Nam, có anh Nguyễn Ngọc Ân, anh Ân không làm cảnh sát. Mà anh Ân vừa kể một câu chuyện cảnh giác trên trang cá nhân của anh. Xin chia sẻ lại cho ai ở Việt Nam coi chừng cửa ngõ:

“Tình cờ đi từ nhà sau ra trước sân, thấy 2 tên thanh niên đang đứng ngoài, một tên áp mặt vô cổng nhìn vô

Sạp bán đồ ăn hàng của anh cảnh sát Thái Lan đang được cư dân mạng Thái và Việt Nam chia sẻ để ủng hộ - NGUỒN: FACEBOOK

Tin vui:
Tình người Sài Gòn luôn mát mẻ
- NGUỒN: CỔ MINH TÂM

nhà, một tên thì ngồi trên chiếc xe ware Tàu cũ. Tui bước ra hỏi cần gì, thằng đứng ngay cổng rút ra một tấm thẻ nhỏ màu vàng và nói “tui con ở công an xã, tối qua có vụ trộm trong này, nên muốn xin chú cho coi camera ở nhà...” Câu chưa nói hết hấn đã đứt cái thẻ vô túi, tui chưa kịp đọc thấy chi cả nhưng cũng trả lời rằng camera nhà ông bà già tui hư rồi để làm màu chơi vậy thôi. Vậy là thằng thanh niên cảm ơn dang hoàng xong lên xe chạy vô trong hẻm, vừa đi vừa nhìn lên mấy căn nhà quanh xóm... chớp mắt lại thấy 2 thằng chạy ra - đi mất tiêu khỏi hẻm. Mặc dù thấy 2 thằng xăm đầy mình tui không hề nghi ngờ tui nó không phải công an xã ở điểm này. Điều duy nhất khiến tui tin mấy thằng này là kẻ gian là do tui nghĩ “sức mấy có công an xã nào mà... chạy cái xe cùi bắp vậy?”” - Facebook Nguyễn Ngọc Ân

DU

Tin giả

MỘC MẠC

Tăng Sâm vốn là người hiền hậu, hiếu thảo, mẹ ông là người trung tín, một bụng tin yêu Tăng Sâm. Một buổi Tăng Sâm đi làm xa như mọi khi, hàng xóm nghe tin có kẻ trùng danh với ông giết chết người nơi xa, tam sao thất bản nên:

Một người hốt hải chạy đến báo mẹ ông Tăng Sâm rằng: Tăng Sâm giết người ở kinh thành, đang bị truy nã, bà mau chạy trốn đi.

Bà mẹ Tăng Sâm nói: Chẳng khi nào con ta lại giết người. - Rồi bà điem nhiên ngồi dệt vải.

Một lúc, lại có vài người đến la thất thanh: Tăng Sâm giết người ở kinh thành, đang bị truy nã, bà mau chạy trốn đi. Người bị giết là quan lớn đấy!

Bà mẹ lắc đầu, đứng dậy thắp cây nhang, khấn vái cho con trai.

Một lúc nữa lại có nhiều người đến: Tăng Sâm giết người ở kinh thành, đang bị truy nã, bà mau chạy trốn đi. Nếu không thì nguy hiểm lắm, quan binh đang ở xóm bên...

Bà nhìn theo hướng tay người dân chỉ, thấy bụi mù tung, có vẻ như một đội binh mã. Bà rưng rưng khóc, quăng thoi, gom đồ bỏ đi từ cửa sau.

Hai hôm sau, Tăng Sâm về, nhà cửa trống lổng...

Một việc, dù cho sai lầm đến mười mươi, nhiều người đã cùng có một nghị luận đều như thế cả, thì cũng dễ khiến cho ta nghi nghi hoặc hoặc rồi đem bụng tin. Những bậc ra được ngoài vòng dư luận, giữ vững được bụng như cây giữa rừng, như kiềng ba chân rất là hiếm, nhưng có thể được, mới cao. Một chân lý có chứng minh rõ ràng mười phần chắc chắn, hoặc mắt thấy tai nghe và óc suy luận kỹ lưỡng thì mới nên công nhận.

Suy Đi Ngẫm Lại

Cuộc sống cũng giống như trò chơi boomerang. Sớm hay muộn rồi những suy nghĩ, lời nói và hành động của chúng ta sẽ quay trở lại chúng ta với sự chính xác không ngờ.

FLORENCE SCOVEL SHINN

Tôi đã học nhiều năm nhưng chưa bao giờ đúng đâu. Nhưng nhiều người đứng đầu của các trường đại học nổi tiếng nhất là nhân viên của tôi.

BILL GATES

Trở thành một người giàu nhất trong nghĩa trang chẳng có nghĩa gì đối với tôi, ý nghĩa nhất với tôi là trước khi đi ngủ, tự hỏi mình ngày đã qua ta làm được điều gì có ích.

STEVE JOBS

MINH HẢI

Trên xe bus

Hôm nay chúng ta bàn thêm về phép lịch sự khi đi xe bus nha các bạn.

- Nếu xe quá chật, hết chỗ cần phải đứng thì nên di chuyển về phía trong (hoặc phía cuối xe tùy những cánh cửa lên xuống nằm ở đâu). Như vậy là để chừa chỗ cho hành khách lên xuống ở trạm tới. Đừng chờ cho tài xế hoặc nhân viên hướng dẫn nhắc nhở. Hãy đứng ở chỗ gần cửa lên xuống khi sắp đến trạm của bạn.

- Túi đeo lưng là một trở ngại lớn trên xe bus hoặc tàu hỏa đông người. Nên chừa khoảng trống cho người khác để tránh va chạm vào người ta. Tốt hơn hết là nên tháo túi đeo lưng ra và xách trên tay để tránh va chạm.

- Nói chuyện nhỏ lại. Không nên lớn tiếng gọi người quen qua các hàng ghế khi xe buýt quá đông người ồn ào. Thận trọng trong lời nói của bạn, hành khách trên xe sẽ khó chịu khi nghe những ngôn từ thô tục hay những câu chuyện sỗ sàng.

- Nếu được phép ăn uống trên xe thì phải thận trọng đừng làm người khác khó chịu. Một chiếc kẹo hay miếng bánh nhỏ thì được nhưng tránh dùng những đồ chiên rán bốc mùi khi ở trên xe.

MH- THEO ETIQUETTE

BẢO HUÂN

HOÀNG VŨ

Trong loạt bài này, chúng ta đã đề cập đến 5 loại thực trà (trà đen, trà Pu Erh, trà ô long, trà xanh, trà trắng) và các loại trà thảo mộc (chamomile, gừng, rooibos, bạc hà). Phần còn lại sẽ so sánh trà lá rời với trà túi lọc, và những thứ trà “có vấn đề”, cần chú ý khi sử dụng.

Trà

KỶ 5 - TRÀ LÁ RỜI vs TRÀ TÚI LỌC

Trà lá rời có tốt hơn trà túi lọc? Những người đam mê trà sẽ nói rằng trà lá rời có hương vị ngon hơn. Nhưng trà túi lọc lại tiện lợi hơn nhiều. Dưới đây là so sánh hai loại trà này.

Sự đa dạng

Dù bạn có nhiều lựa chọn với trà túi lọc, trà lá rời còn có nhiều loại và sự pha trộn hơn nữa. Có hàng nghìn lựa chọn.

Hương vị

Hương vị là vấn đề sở thích cá nhân, nhưng nhìn chung, trà lá rời có hương vị phong phú và đậm hơn. Lá trà lá rời thường to hơn và có phẩm chất cao hơn so với trà túi lọc, vốn thường chứa các mảnh lá nhỏ. Ngoài ra, lá trà rời có thể nở ra trong ấm hoặc trong ly, giúp tăng diện tích tiếp xúc với nước, từ đó làm dậy hương vị. Ngược lại, túi lọc có thể nén lá trà lại và hấp thụ một số hợp chất tạo hương vị.

Một lợi thế của trà túi lọc là chúng được pha trộn đồng đều, giúp hương vị ổn định mỗi lần uống.

Ủ trà

Do lá trà lớn hơn, trà lá rời thường cần thời gian ủ lâu hơn so với trà túi lọc. Trà túi lọc giúp bạn có một tách trà nhanh hơn, nhưng cũng dễ bị ngâm quá lâu, khiến trà trở nên đắng và chua.

Không giống như nhiều loại trà túi lọc, trà lá rời có thể không tiết ra hết hương vị chỉ trong một lần pha. Nếu muốn uống thêm một tách hoặc một ấm, bạn chỉ cần đổ thêm nước nóng vào lá trà đã dùng.

Caffeine

Mức độ caffeine chủ yếu phụ thuộc vào loại trà, thời gian ủ và nhiệt độ nước. Dù những yếu tố này quan trọng hơn việc trà ở dạng túi hay lá rời, một số nghiên cứu cho thấy túi trà có thể cản trở caffeine từ lá trà tiết ra.

Chất chống oxy hóa

Các nghiên cứu đưa ra kết quả khác nhau về việc trà túi lọc hay trà lá rời chứa nhiều chất chống oxy hóa hơn. Nhưng trong thực tế, điều này không quá quan trọng. Cả hai loại đều rất giàu các hợp chất này.

Nói tới nghề nuôi hàu con số có thể lên đến hàng chục ngàn người, khắp từ Bắc chí Nam, đi đâu cũng gặp người nuôi hàu, sá chi một chị Bé, anh Tèo hay bác Tí...! Thế nhưng với anh Tý nuôi hàu trên đầm Lập An, Thừa Thiên Huế là một câu chuyện rất thú vị.

Nghề nuôi hàu

Một điểm 'check - in' thu hút nhiều du khách đến đầm Lập An

UYÊN CA
QUẢNG NAM - VN

Đường đá và cánh buồm Đá Bạc

Một ngày đầu xuân, gia đình tôi rong ruổi xe qua đèo Hải Vân, đến đầm Lập An thuộc địa phận thị trấn Lăng Cô, huyện Phú Lộc, tỉnh Thừa Thiên Huế, thay vì đi tiếp qua con đường 1A để xuyên qua các hầm, ra thăm thành phố Huế, các con tôi quyết định lượn một vòng quanh đầm Lập An, một khu đầm phá nối với Biển Đông,

gắn với dãy Bạch Mã, đẹp lạ lùng.

Một con đường nhựa, hẹp, được xây dựng từ thời Pháp, theo các bờ lão ở đây thì con đường này được xây dựng cùng thời với đường đèo Hải Vân, và con đường này nối với một con đường bằng đá viên, hình tròn, đi men theo con suối nhỏ, luôn vào thung lũng giữa đèo, ở đó có một trạm dành cho lính thú, tạm gọi là trạm quân/đồn trú. Những người lính này thay phiên lên trên đỉnh

Hải Vân Quan để ngồi canh Ải Vân Quan, hết phiên lại quay về trạm ngủ nghỉ. Sau 1975, có một vị sư lang thang trong rừng, dựng trạm hoang thành một ngôi chùa, đặt tên Hải Vân Sơn Tự, cũng chính vị sư này tìm ra con đường lát đá men theo bờ suối, ra đến đường ven đầm Lập An luôn qua các cánh rừng, ra đến kinh thành Huế...

Thế rồi con đường bỗng dưng biến mất, ngôi chùa cũng biến mất, mọi thứ

biển mất, vị sư được Giáo hội nhà nước đặc cách vào trụ trì một ngôi chùa ở huyện Duy Xuyên, tỉnh Quảng Nam, còn ngôi chùa Hải Vân Sơn Tự bị nhà nước thu hồi, xóa sổ, cho là khu vực quân sự... Vậy là ngôi chùa cổ có khoảng sân rộng, hàng rào được xếp bằng đá viên thật đẹp, các sư tu tập, trồng rau, hái chuối rừng và hái lá rừng độ nhật bị xóa sổ. Ông xã tôi kể rằng thời niên thiếu, anh từng nhảy tàu ở hầm số 4 đèo Hải Vân để xuống thăm chùa, ở lại đây với các sư đôi lần. Cứ mỗi lần đi như vậy, anh mua vé tàu chợ Đà Nẵng - Huế, đến hầm số 4, hầu như tàu đã quen với khách nhảy tàu hay sao không rõ nhưng tàu chạy rất chậm ở đoạn này.

Ngôi chùa có tường gạch dày hơn 1 mét, không gian khá thoáng, rộng,

Xác hàu (vỏ hàu) chất đống bên bờ đầm

bài trí đơn giản, mộc mạc nhưng đẹp, như trong một phim truyện nào đó, có chút dáng dấp của ngôi chùa trong phim Xuân - Hạ - Thu - Đông và có chút bóng dáng của chùa Nhật Bản. Từ đây, men theo con suối trước chùa, đi chừng 20 km đường rừng sẽ gặp

con đường cái quan nhỏ men theo phía Tây đầm Lập An. Chỉ còn dấu vết những viên đá tròn đã vỡ nát, những viên tròn đã bị cạy mất.

Thời tôi còn nhỏ, mỗi khi đi ngang qua đây, nhất là vào lúc hoàng hôn, cả một dãy buồm bằng đá bạc lấp lánh dưới ánh

hoàng hôn, đẹp như cổ tích. Cảnh Đá Bạc như một vịnh Hạ Long thu nhỏ. Nhưng chẳng bao lâu, người ta thi nhau đục, đẽo và giặt mịn, toàn bộ các hòn đá hình cánh buồm ngoài vịnh Đá Bạc chẳng còn gì, còn chẳng một bán đảo nhỏ xíu với đá không có ánh bạc và hình dáng không có gì đặc biệt.

Đá Bạc chỉ còn cái tên!

Người nuôi hàu nuôi giấc mơ xưa

Anh Tý, một con người xăm trổ, từng lang bạt kỳ hồ trên đất khách, xuôi từ Sài Gòn đến Đồng Nai, ra Bình Dương, lập

Những cọc bê tông được đóng khắp trên đầm Lập An, mục đích là để mở nhà hàng, quán nhậu... khiến môi trường nước ô nhiễm với rác thải, nước thải..

thân, lập nghiệp, hôn nhân tan vỡ, về quê, về lại chốn thâm sơn cùng cốc, chỉ thấy núi và nước, cái chốn hoang vắng bên cạnh đầm Lập An, gần với núi Bạch Mã, cách xa đường 1A, băng qua nhiều khu mộ địa, hoang sơ, nhất là thời chưa có đường nhựa.

Anh vẫy lưới, nuôi cá, nuôi hào dưới đầm và phá các ngọn đồi cỏ tranh trồng rừng. Công trình “khai hoang lập địa” của anh kéo dài hơn 10 năm, cho đến lúc này, mọi thứ tạm khang trang, ổn định. Nhưng thứ quan trọng nhất và đáng nói nhất là ước mơ của người đàn ông nuôi trồng thủy sản này. Anh trầm ngâm:

- Bây giờ, những gì thuộc về thiên nhiên đã bị mất quá nhiều rồi...

- Ý anh nói là Đá Bạc?

Hàu được gỡ ra khỏi lớp xe, tấm nhựa sau đó được cân bán cho các thương lái, một phần nhỏ được tách vỏ tại chỗ bán ruột hàu cho khách

- Đá Bạc không còn dấu vết cũ, tôi cố gắng lục lại một tấm hình nào đó của Đá Bạc năm 1990 trở về trước thì hoàn toàn không có, uống thật!

- Hồi nhỏ chắc anh từng gắn bó với nơi này lắm?

- Hồi nhỏ, tôi theo bác Cả

ra đánh cá ngoài Đá Bạc, chiều chiều ngắm ánh hoàng hôn ửng lên trên các cánh buồm bằng đá, đẹp lắm. Sự tàn phá của con người khủng khiếp quá, nó chẳng còn gì cả. Mà chị biết ai đã tàn phá nó không?

- Ai nỡ phá đi một hình ảnh đẹp đẽ như vậy?

- Bọn phá hoại đang sống sờ sờ ra đây, nhưng về hưu cả rồi, hạ cánh an toàn, hồi là quan chức, có quyền hành bật đèn xanh cho đàn em phá hoại chứ ai.

Thả dây, lớp xe cao su... xuống đầm, đợi tầm hơn nửa năm thì thu hoạch hàu

- Anh có biết chùa Hải Vân Sơn Tự không?

- Hồi nhỏ tôi có đôi lần theo ông ngoại vào đó thăm thầy. Không biết giờ thầy đi đâu rồi, thầy đẹp và vui tính, sau thầy có nuôi mấy đệ tử nữa nhưng chỉ có chú Tươi là theo thầy. Thế rồi chùa bị phá bỏ, thầy trò tứ tán cả...

- Tôi biết hiện nay thầy đang trụ trì chùa Hưng Phước, tại thị trấn Nam Phước, tỉnh Quảng Nam. Ngôi chùa đó không đẹp và không có được không khí an hòa như Hải Vân Sơn Tự.

- Vậy thầy còn sống hả chị?

- Vài năm nay tôi không

ghé chùa nữa, không biết thầy còn hay không, giờ chú Tươi, đệ tử của thầy trụ trì chùa, tên Pháp Lạc. Cái thời lên núi tìm đạo dường như không còn nữa anh ạ!

- Thời tôi còn nhỏ, cái đầm này đẹp lắm, nước trong veo, mùa đông lạnh cắt da cắt thịt nhưng hiền lành và thân thiện. Bây giờ người ở đông, nuôi trồng thủy sản đầy ra đó, nước thì bẩn, cái đầm trở nên xa lạ..

- Anh đang xây dựng điểm du lịch, mà có thể nói là khu du lịch cũng đúng, vậy có tiêu chuẩn gì không anh?

- Khu du lịch này tôi đặt tiêu chí là mức độ bê tông

hóa không được quá nửa tỉ đồng, bảo tồn thiên nhiên hết mức, chỉ xây những cái rất cần phải xây thôi, còn lại là thiên nhiên hết. Khu vực tôi nuôi hàu cũng là điểm check-in thú vị, vì tôi không nuôi bằng vỏ xe như người khác, tôi nuôi bằng cây khô và đá. Ai có ký ức về Huế xưa một thuở sẽ được gặp lại đôi phần.

- Anh có khó khăn gì khi thực hiện dự án không?

- Sao không khó được, tuy ở đây lâu, cũng là đất gốc, quê nhà nhưng giờ chẳng có giấy gì, mình chỉ khai hoang đến hình thành, không chừng người ta đến hất mình

đi. Mà chạy giấy cũng không được chị à, họ ăn trọn gói hốt trọn ổ “đã” hơn chứ chị (cười).

Rồi đầm, tôi vẫn chưa có dịp tận mắt xem những con hàu bám trên đá và cây khô của anh Tý, chắc chắn chúng sẽ sạch sẽ hơn, thơm ngon hơn những con hàu nuôi bằng vỏ xe. Nhưng đó không phải là điều tôi băn khoăn, nỗi băn khoăn lớn hơn, day dứt hơn là mai đây, chưa biết số phận anh Tý sẽ ra sao? Liệu anh có bị cạy văng khỏi mảnh đất gốc quê nhà như người ta dùng dao cạy con hàu ra khỏi nơi nó đeo bám để “thu hoạch”.

UC

NGÀY 27-2-2025

Dinh Tu

Tôi thích truyện ngắn “3 ngón” trên báo Trẻ. Câu chuyện thật lôi cuốn, lúc nào cũng dồn dập sự kiện và cái kết bất ngờ. Trước 75, chú tôi cũng là lính biệt kích, nhảy toán ra Bắc... Cách miêu tả sành sỏi về các kỹ thuật trinh sát và quân đội khiến tôi ngỡ ngợ, ông tác giả này hẳn trước có thể là biệt kích Mỹ ở Afghanistan hay ông là một tay... Taliban không chừng :)

(truyện ngắn “3 ngón” của Hồ Đắc Vũ, đã đăng tại <https://baotreonline.com/van-hoc/truyen-ngan/3-ngon.baotre>)

NGÀY 26-2-2025

Linh Ngọc Phạm

Thật nhiều kỷ niệm khi chợt đọc “Đọc lại - Thuở Mơ làm văn sĩ - của Nguyễn Thụy Long”, không rõ hồi đó sao miền Nam có nhiều nhân tài quá, trong mọi lãnh vực, có thể sự “kèm kẹp” thời Phong kiến khiến các tinh hoa bùng nổ hay không, không chỉ báo chí, văn chương mà nhạc họa cũng tung bùng. Ông Thụy Long

cùng trường Hồ Ngọc Cẩn với anh tôi, tôi đã đọc sách của ông khá nhiều: *Loan Mắt Nhung*, *Bà Chúa Tám Của Ngục*... Rất tiếc phim “Loan mắt nhung” không diễn tả được nội tâm tác phẩm, tôi đã có xem và thất vọng, cũng kém cỏi như phim “*Điều ru nước mắt*” (phỏng theo truyện dài của Duyên Anh)...

(bài “*Đọc lại - Thuở Mơ làm văn sĩ - của Nguyễn Thụy Long*” đã đăng tại <https://baotreonline.com/van-hoc/tai-lieu-van-hoc/doc-lai-thuo-mo-lam-van-si-cua-nguyen-thuy-long.baotre>). Bạn chỉ cần gõ “Nguyễn Thụy Long” vào ô TÌM KIẾM (SEARCH) là được.

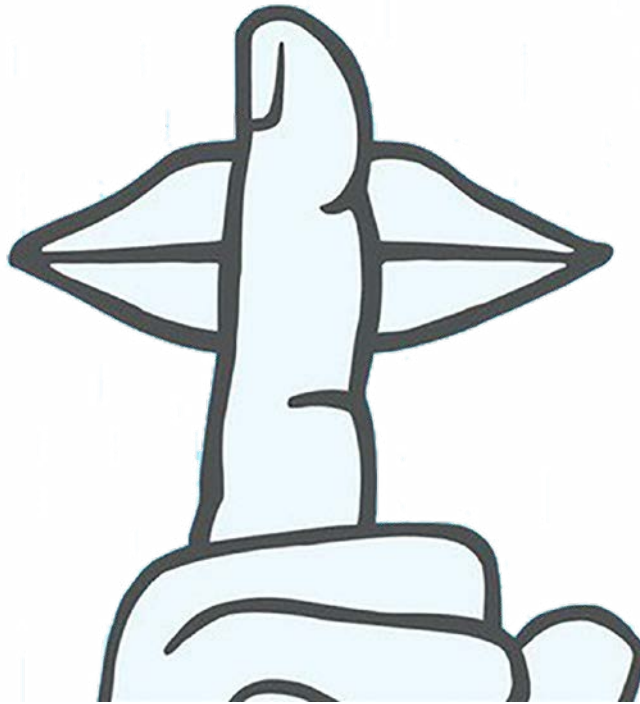
NGÀY 3-3-2025

Nghĩa Trần

Hôm nay đọc trang thơ trên Trẻ mới nhận ra nhà thơ Tô Thùy Yên đã ra đi hơn 5 năm, tôi nhớ như in ngày tôi hân hạnh gặp ông ở nhà một người quen, có họa sĩ Dương Phước Luyến, nhà văn Phan Xuân Sinh (đã mất), nhà thơ Nguyễn Xuân Thiệp (đang làm việc với báo Trẻ Dallas) và một số người nổi tiếng khác... Nhiệm vụ của tôi được giao là mua đá và bia, rồi xet về nhà, mang cuốn “Thấp Tạ” xin nhà thơ Tô Thùy Yên cho chữ ký. Tập thơ thật toàn bích mà bì thiếu chất thơ, thật tiếc, nhưng đối với tôi vẫn là một báu vật. (trang thơ “*Thấp Tạ*” đã đăng tại: <https://baotreonline.com/van-hoc/gioi-thieu-tho/tho-thap-ta-3.baotre>)

“Thằng dô diên”

Hồi nhỏ tôi thường nghe bà ngoại nói câu: “Vô duyên chưa nói đã cười/ chưa đi đã chạy, chưa mời đã ăn. Mấy đứa bây liệu hồn đưng có như vậy rồi người ta chửi là đồ *dô diên*, nói tao không biết dạy con.”

vô: Nhà này cất mấy chục ngàn sao? Một ngàn tôi cũng không mua. Ông khổ quá, đem chuyện phân trần với rể út, rể út nói: Anh nói phải đó. Bán được một ngàn là may. Cha để đó rủ cháy thì một đồng cũng không có.

(Tiểu Lâm Việt Nam, Nhà sách Khai Trí, ngày 12-4-1968.)

Có một dị bản khác kể rằng anh rể thứ nhứt vừa bước vô cửa đã chê “Nhà gì tối thui như hang ma.” Rể thứ hai nói “Cửa hẹp quá khiêng quan tài ra rất khó.” Rể thứ ba nói “Nhà gỗ mà cháy thì không bán được đồng nào.”

Truyện không kể ông phú hộ có vác chổi chà “tương” mấy thằng rể ăn nói xui xẻo hay không, nhưng ở xóm tôi (khi tôi còn nhỏ) tôi thấy thỉnh thoảng cũng có vụ rể bị cha vợ vác chổi chà đập. Chổi chà là cây chổi làm bằng tre hoặc cây ráng phơi khô, dùng để quét sân, quét nhà nên đất nện. Xài lâu ngày phần lá/que nhỏ mòn hết đi, còn phần lõi cứng dài khoảng một thước Tây, đánh cũng đau lắm.

Những nhân vật ăn nói như trên, người ở quê thường xài câu “Thằng/con đó *dô diên*.”

Chưa có ai nhìn thấy duyên nó ra làm sao, cũng không có một khuôn

TẠ PHONG TẦN
RANGE COUNTY, CA

Duyên ở đây không phải là nhân duyên nam nữ, “*Dù cho lá thắm chỉ hồng/ Nên chăng thì cũng tại lòng mẹ cha.*” “*Khóc than khôn xiết sự tình/ Khéo vô duyên bấy là mình với ta.*” Duyên trong bài viết này là sự nhẹ nhàng, dễ thương, tế nhị, gây thiện cảm với người đối diện, làm cho người ta không ghét.

Thật ra, vô duyên có nhiều “biến thể” lắm, không chỉ có ở cười, nói, đi chạy, hay ăn, mà rất là “thiên hình vạn trạng.”

Chuyện xưa kể rằng: *Phú ông kia có 3 con gái, kén mãi mới được*

3 anh rể quý. Tính phú ông cẩn thận hay kiêng cũ, mà phiền một nỗi, 3 anh rể lại ăn nói hoang tàn, không biết giữ gìn. Phú ông xây được căn nhà mới, ông mở tiệc ăn mừng. Nhậu nhẹt no say, anh rể lớn đi chơi tới khuya mới về đập cửa nhà. Đập hoài không thấy ai ra mở cửa, cửa thì chắc chắn quá không leo vô được, cũng không cạy được. Anh ta kêu gào ồm ồm: Nhà gì như cái nhà ngục, cửa đóng chặt cứng, xô cách nào cũng không nổi. Phú ông tức giận, phán nằn: Tao làm cái nhà này tốn kém mấy chục ngàn, mà nó nở nào độc ác nói xui xẻo như vậy. Anh rể thứ hai chêm

mẫu nào định hình cho chữ duyên, mà nó tùy người, tùy cảnh, ai biết cách ứng xử phù hợp là người có duyên. Vô rap hát thì cười thoải mái, nhưng đi đám tang mà cười ha há, hô hô thì rất là vô duyên. Cười trong rap hát cũng cười vừa phải, cười mà khiến cho tất cả khán giả quay lại nhìn mình thì phải hiểu rằng mình đang rất là vô duyên vì làm phiền người khác.

Xưa một năm ghe bầu tèo hát cải lương về quê vài lần trong dịp Tết, lễ Kỳ Yên. Tuồng tích thì cũ xì, quanh đi quẩn lại chỉ có San Hậu, Đon Hùng Tín, Phàn Lê Huê Tiết Đinh San, Ngô Khởi sát thê cầu tướng, Chung Vô Diệm. Đàn bà ở quê mê coi hát cải lương, có bao nhiêu đó hát đi hát lại hoài, coi tới thuộc lòng bài bản, tuồng tích, mà nghe tiếng kèn trống cũng cứ chạy ra coi. Có bà cứ ngồi kể oang oang nhân vật này làm sao, nhân vật kia làm sao, kể tới làm sao... hổng ai nghe được đào kép hát trên sân khấu. Mấy người ngồi gần bực mình quá, nạt lớn: “Coi rồi hả? Rồi thì về nhà ngủ đi. Kể hoài làm sao người ta nghe hát.” Bà nọ quê độ ngồi nín thinh. Vô chỗ người ta coi hát mà kể chuyện, đó cũng là vô duyên.

Người trẻ bây giờ không xài chữ “duyên” như lớp

có tuổi, mà xài chữ EQ (Emotional Quotient,) tiếng Việt là trí tuệ cảm xúc, nôm na là khả năng nhận thức cảm xúc, thông cảm và giao tiếp với người khác. Người có IQ (Intelligence Quotient) cao chưa hẳn là người có EQ cao, và ngược lại.

Thời nay, cái sự “vô duyên” không giống chuyện tiểu lâm thời xưa, mà nó thể hiện nhiều cách khác. Thí dụ: Có ông nọ vô trang Facebook tôi, thấy tôi đăng bài nói mới mua cái đồng hồ Casio giá 30 Mỹ kim. Ông comment hỏi tôi sao không mua đồng hồ Thụy Sĩ đeo cho sang? Tôi nghe “sôi máu” lên liền. Tôi từng tuổi này sắp xuống lỗ rồi, tôi cần ông dạy tôi cách xài tiền sao? Bề ngoài tưởng như quan tâm, nhưng bên trong không khác gì chế nhạo tôi xài đồ rẻ tiền, đó chính là ăn nói vô duyên.

Có những người thích lên mạng xã hội khoe của, từ đồ dùng cho tới đồ ăn sang trọng. Khoe khoang trong khi xung quanh mình rất nhiều người khác đang sống thiếu thốn, cực khổ mà mình không hề giúp, đó là vô duyên. Có người post hình đồ ăn sang trên Facebook, kèm theo câu “Mời các bạn.” Có lẽ họ nghĩ rằng đó là “lịch sự,” nhưng tôi cho rằng câu “mời” cực kỳ vô duyên, ai ăn được mà “mời.”

Bà nọ già rồi mà có thói

ghen bóng ghen gió. Mỗi ngày bà kiểm tra điện thoại của chồng, thấy số điện thoại nào lạ lưu ở danh bạ, bà đều gọi tới hỏi “Ai vậy?” Bên kia trả lời: “Bà gọi cho tôi mà bà không biết tôi là ai sao?” Bà nọ đáp: “Tại thấy số trong điện thoại chồng tui nên tui hỏi.” Người kia nói: “Vậy bà hỏi chồng bà đi.” Rồi ngắt cuộc gọi. Bà nọ ám ức hoài, không biết người kia là ai mà “nó” dám ngắt ngang không thèm trả lời bà. Thật ra nếu bà hỏi một cách lịch sự “Xin lỗi, đây có phải là số của anh/chị (kiểm đại cái tên nào đó thế vô) không?” Bên kia sẽ trả lời rằng “Không phải. Bà nhầm số rồi.” Vậy là bà có cơ hội hỏi tiếp. Nhưng bà nói “Ai vậy?” giống một, cụt ngắn như “má thiên hạ” thì người ta nổi “ba máu sáu cơn lên,” không nói coi bà làm gì được nhau.

Gặp nhau hỏi “Chùng nào lấy vợ/chồng? Chùng nào đẻ con? Chùng nào cất nhà/mua nhà? Chùng nào có cháu đích tôn? Mới có bầu hả?...” tưởng chỉ tôn tại ở quê cách đây 20 năm về trước. Ai ngờ ở ngay Little Sài Gòn (Quận Cam) thỉnh thoảng vẫn gặp những câu hỏi rất là vô duyên này. Chuyện đời tư người khác tìm hiểu kỹ chi vậy? Biết rồi có giúp gì cho người ta không mà hỏi?

Tôi vô tiệm Costco (thành phố Garden Grove), thỉnh

thoảng vẫn gặp những người mở loa ngoài điện thoại nói oang oang. Tôi quay lại thì thấy họ vừa “live stream” món đồ cho người nhà coi qua phone, vừa bàn bạc nhau mua - không mua âm ỉ. Tôi không có nhu cầu nghe chuyện nhà của họ, nhưng tôi đang chọn đồ gán họ nên tôi bắt buộc phải nghe.

Người Mỹ, người Mẽ (lạ) đi đụng mặt tôi họ đều mỉm cười và nói “Hi” hoặc “Hello.” Người châu Á (không biết Hàn, Trung hay Việt) tôi chào họ thì họ bơ mặt làm thinh. Còn những người hỏi tôi câu “Nhà vệ sinh ở đâu?” thì không bao giờ cảm ơn sau khi tôi trả lời và chỉ chỗ.

Con nít xưa sinh ra, bà mẹ bồng trên tay, đọc rằng: “*Mở miệng ra có bông có hoa, mở miệng ra người thương kẻ mến, mở miệng ra quan yêu dân chuộng*” để đứa trẻ lớn lên “ăn nói có duyên.” Linh nghiệm cỡ nào tôi không biết, nhưng tôi thấy một đứa trẻ lớn lên trong gia đình cha mẹ ăn to nói lớn, thô lỗ cộc cằn thì đứa trẻ không thể “nhỏ nhẹ” được, vì đứa trẻ học nói từ trong gia đình, có duyên hay không bắt nguồn từ thái độ của người lớn ngay bên cạnh.

TPT

Trịnh Thanh Thủy

Thăm chim cánh cụt ở Nam Cực

TRỊNH THANH THỦY
Bài và hình
ORANGE COUNTY, CA

Một trong những ước mơ từ lâu của tôi là được đặt chân tới nơi tận cùng của quả địa cầu là Nam Cực để thăm vương quốc của những chú chim Cánh Cụt trông rất dễ thương. Lần này tôi đã thực hiện được giấc mơ ấy khiến tôi thấy vô cùng hạnh phúc. Đi Nam Mỹ, đặc biệt là nơi nổi tiếng lạnh nhất, khô nhất, nhiều gió và băng đá nhất là một hành trình tốn kém không những về tài chánh mà nó còn đòi hỏi người đi phải có sức khoẻ chịu đựng sự giá rét và quen thuộc với sóng gió đại dương. Ngoài việc đi bằng máy bay, hành khách còn phải đi tàu, nhất là tàu nhỏ để vào bờ mà sóng và gió lớn vô cùng.

Đến Nam Cực, bạn chỉ có thể đến vào mùa hè, từ tháng 11 đến tháng 3 mà thôi. Suốt thời gian này ngày rất dài, có mặt trời, nhiệt độ vừa phải, có lúc mưa và động vật hoang dã hoạt động mạnh. Các tháng còn lại, toàn bộ các hoạt động của con người hay phố thị đều đóng cửa vì độ lạnh xuống dưới -76 độ F (-60 độ C). Cảnh vật thì tối đen vì không có mặt trời, đây là nơi lạnh nhất trái đất mà.

Sức chịu lạnh của tôi dở, nhưng vì sự đam mê “bay bổng” của tôi quá cao, lại ưa thích những chú chim Cánh Cụt quá đỗi, nên tôi mong chờ chuyến đi này rất lâu. Nếu bạn đã từng xem những đoạn youtube nói về các con chim Cánh Cụt Vua đứng san sát vào nhau thành tường lũy cùng chống lại sức gió và giá rét thì bạn sẽ yêu chúng biết dường nào. Đời sống gia đình của loài chim hoang dã này rất lý thú. Nhất là câu chuyện sau khi con

mái đẻ chỉ một trứng, nở con, con trống nuôi và ủ con dưới bụng mấy tháng có khi cả năm để chờ con mái về. Con mái theo đoàn đi săn cá, chúng ăn cá và mực chứa đầy trong bụng. Khi con mái về, đi kêu la chim chirp, tìm chồng tìm con, thế mà chúng vẫn nhận ra nhau trong hàng ngàn con đang đứng chờ vợ. Con trống cần thận đẩy đứa con dưới bụng mình qua cho con mái rất nhanh (vì chỉ vài phút ngoài khí lạnh đứa con có thể chết ngay lập tức), sau đó con mái bắt đầu nuôi con bằng thức ăn chứa trong bụng hay qua yết hầu của nó. Con trống lúc ấy mới bắt đầu đi săn tìm thức ăn cho mình. Có những chuyện thương tâm là trên đường đi tìm thực phẩm, cha mẹ chúng có thể bị những con thú khác ăn mất và không trở về nữa. Vì băng giá, cá thường di chuyển đến những nơi ấm và xa hơn, nên có khi lúc cha mẹ trở về, lũ chim con đã chết đói. Chim con lớn lên khoảng 6 tháng bắt đầu tập bơi và đi săn mỗi để sinh tồn.

Có đoạn youtube nói về những con chim con mới 6 tháng tuổi tụ họp nhau, đông đến cả ngàn con. Chúng cùng nhau đi diển hành trên băng tảng và lần lượt nhảy xuống nước từ vực cao 50 feet để bơi những phút bơi đầu đời là những thước phim ly kỳ, vô cùng thú vị.

Chim Cánh Cụt Đại Đế

Chúng cùng đi săn, lặn xuống nước hay làm gì cũng đi thành đoàn. Con lớn trông chừng con bé vì lúc nào chúng cũng có kẻ thù rình rập ăn thịt chim con. Sự đoàn kết và sống

hợp đoàn để tránh lạnh và thú dữ của loài chim này đáng để con người noi theo.

Người dẫn đoàn kể tôi nghe câu chuyện về đời sống của loài chim

này rất hay. Bà đã phải học mấy năm đại học chuyên về giống chim này ở Argentina để rành rẽ về chúng. Bà kể ở giống chim này, con trống chung tình hơn con mái. Con mái đi săn trở về mà tìm không ra con trống là chúng đi tìm một con trống khác ngay. Lớp lông dày của chúng giúp chúng chống lạnh rất hữu hiệu. Ngoài ra chúng còn sở hữu một lớp mỡ rất dày. Mỗi năm chúng thay lông một lần vào mùa hè, vì đó là lúc chúng thấy nóng nực nhất.

Nam Cực là vương quốc của chim Cánh Cụt, bạn có thể tìm thấy chúng ở nhiều nơi. Chúng có nhiều chủng loại và kích cỡ cũng như hình thù khác nhau. Cao lớn và nặng ký nhất là Emperor Penguins (Tạm dịch là

Chim Cánh Cụt Con

Chim Cánh Cụt Đại Đế) cao từ 3.6 cho tới 4.3 ft, nặng khoảng 51 lbs. King Penguins (Chim Cánh Cụt Vua) thì thon hơn cao khoảng 33-37 inches nặng khoảng 21-40lbs. Vương quốc của Emperor Penguin ở Snow Hill Island, nơi này có khoảng 10 ngàn con. Chúng thường ở rải rác trên các tảng băng trôi trên biển hay bất cứ đâu ở một bãi biển nào đó ở Nam Cực. Những người dẫn tour thường quảng cáo cho bạn biết nơi nào có chúng. King Penguins thì bạn có thể xem chúng ở King Penguin Park ở Tierra del Fuego đảo Punta Arenas. Giá rất đắt vì đi xa và mất nhiều thì giờ.

Còn các chủng loại khác thì kích cỡ nhỏ hơn và các đường nét trên

Chim Cánh Cụt Gentoo

người chúng khác nhau, rất dễ nhận ra. Bạn có thể đi xem ở nhiều nơi như loại Magellanic Penguin ở đảo Puerto Madryn, loại Gentoo Penguin ở Falkland Islands (Stanley), Magdalena Penguin ở Punta Arenas Island.

Có đến đây, nhìn chúng đi, chúng đứng hay vui chơi, vây vùng trong làn nước đại dương bạn mới thấy thú vị làm sao. Dưới nước chúng xoay tròn như cái trục, tung nước lên trời, lặn bắt, đuổi nhau, giỡn đùa như những đứa bé chơi

ngịch với nhau khiến tôi xem mà không chán mắt.

Ngoài ra vùng đất hoang dã này còn có nhiều sinh vật khác mà bạn có thể đi xem như cá heo, cá voi, hải cẩu. Tôi còn thấy có các con chim Ưng Harris, Thần Ưng Andes hay loại Guanaco sống chung với chim Cánh Cụt. Loại này nhìn giống con lạc đà mà người ta dùng lông của nó làm khăn hay áo rất ấm và mịn

Xin nói thêm về chuyến đi xem chim Cánh Cụt này.

Muốn thực hiện chuyến đi, bạn có thể đi bằng hai cách theo Land Tour có người hướng dẫn hay đi Cruise (Du Thuyền). Chuyến đi thường bao

Chim Cánh Cụt Magellanic

gồm các nước Nam Mỹ như Argentina, Chile, và các đảo phụ thuộc gần vùng Nam Cực như Uruguay, Ushuaia, Puerto Montt, hay Punta Arenas. Điều bắt buộc là bạn phải đi máy bay tới các nước Nam Mỹ như Argentina hay Chile rồi sau đó đi du thuyền tới các vùng có thắng cảnh rất đẹp và nơi ở của chim Cánh Cụt. Land Tour rất mắc nhưng bạn được xem rất nhiều. Đi du thuyền thì ít tiền hơn, thông thả và ăn uống nghỉ ngơi thoải mái, nhưng có những nơi cần nhiều thời gian để xem mà du thuyền chỉ ghé có 1 ngày không đủ cho bạn đi xem những cảnh đẹp nổi tiếng.

Nếu bạn chọn đi du thuyền theo kiểu tiết kiệm, bạn có thể vào trang web Vacations To Go và chọn ngày tháng, địa điểm đi và tàu mình muốn đi, bạn sẽ tìm được nhiều chuyến đi rất rẻ với giá đã giảm rất nhiều. Chuyến đi càng gần ngày khởi hành, giá càng xuống thấp. Bạn nhắm chuyến nào bạn muốn đi và theo dõi thường xuyên, bạn sẽ tìm được chuyến đi mình thích, tuy cận ngày lên đường, nhưng giá rẻ vô cùng. Tuy nhiên mua vé máy bay cận ngày thì hơi gay đó. Ngoài ra đi du thuyền bạn phải mua các chuyến đi phụ (Excursion) khi ghé nơi đến, giá Excursion của

du thuyền rất mắc. Mua Excursion của du thuyền thì mắc nhưng chắc ăn. Bạn mua vé du thuyền trẻ, giá rẻ nhưng các Excursion bị người ta

đặt hết rồi. Bạn có thể mua Excursion khi đến bến. Có rất nhiều các hãng độc lập bán ở bến, giá rất rẻ nhưng họ chỉ nhận tiền mặt. Tốt nhất

Chim Ưng Harris

là mang đô la Mỹ theo, vì họ chỉ nhận đô la Mỹ. Tỷ như đi xem chim Cánh Cụt ở du thuyền bán từ 300 đến 500 đô, ở ngoài tôi mua chỉ có 150 đô thôi. Đi xem thành phố, du thuyền bán gần trăm đô, ngoài bán 25 đô. Thành ra bạn tiết kiệm được số tiền lớn.

Ngoài chim Cánh Cụt, bạn còn được viếng thăm những phố biển và cảnh đẹp rất lạ và ít thấy của vùng Nam Cực. Những sông, suối, ao hồ nước xanh biêng biếc, ngọn núi lửa trong công viên Tierra Del Fuego ở Ushuaia, là những thắng cảnh ngoạn mục.

Có một điều cuối cùng tôi muốn nhắc nhở các bạn chưa từng đi du thuyền không nên đi chuyến này bằng du thuyền vì sóng ở đây rất cao, tàu lắc đều đều cả ngày, rất dễ bị say sóng. Bạn nào đã từng đi tàu rồi thì không sợ, vì đã quen sóng biển mà chuyến đi này rất xa, rất dài mà ngày nào cũng bị say sóng thì chuyến đi bỗng thành một cực hình, chỉ muốn quay về.

Bài và hình TTT

Guanaco.

IAN BÙI
DALLAS, TX

Một mùa Oscar nữa đã qua với nhiều buồn vui lẫn lộn. Đây là lần thứ 97 của giải thưởng phim danh giá nhất Hollywood và cũng là lần đầu tiên Conan O'Brien (giữa) được mời làm MC. Từng điều khiển chương trình Tonight Show đồng thời là một diễn viên hài được nhiều người yêu thích, O'Brien đã không làm công chúng thất vọng với lối pha trò nhẹ nhàng song ý nhị, cố tình né tránh những đề tài nhạy cảm mang hơi hướm chính trị và rất nghiêm túc khi vinh danh đoàn lính chữa lửa vùng Los Angeles.

Conan ca múa khai mạc đêm Oscar, 2/3/2025. (PATRICK FALLON/AFP)

Bất ngờ lớn nhất năm nay là sự thành công vang dội của một cuốn phim độc lập, không đến từ các hãng phim lớn của Hollywood. “Anora” của Sean Baker (trong ảnh) phá kỷ lục Oscar với 4 chiếc tượng vàng trong cùng một đêm cho Đạo diễn Xuất sắc, Kịch bản Xuất sắc, Biên tập Xuất sắc, và Phim Hay Nhất trong năm. Người duy nhất từng đạt được thành tích 4 tượng trước đây là Walt Disney vào năm 1954, nhưng lần đó Walt Disney có đến 4 phim được đề cử. Đặc biệt hơn nữa là “Anora” chỉ tốn có 6 triệu đô la để làm. So với ngân sách phim Hollywood ngày nay, nó chỉ đủ mướn một diễn viên hạng trung!

Sean Baker cùng mô “hardware” vô giá (JASON ARMOND/LA TIMES)

“Anora” là câu chuyện với bối cảnh thế giới buôn sex. Nhân vật chính, Ani, là một vũ nữ gốc Nga làm nghề múa cột. Đạo diễn Sean Baker sau khi khám phá tài năng trẻ Mikey Madison (phải) đã quyết định viết một truyện phim cho cô đóng vai chính. Phần mình, Madison đã phải bỏ ra 6 tháng trời luyện nói tiếng Anh theo giọng Nga và học múa cột với những vũ nữ chuyên nghiệp trong nghề. Có những màn đòi hỏi cô phải đu cột gần nửa phút đồng hồ trong khi quay, chưa kể những màn đấm đá bạo liệt cô tự diễn lấy. Nhưng phần thưởng cho những nỗ lực ấy là chiếc tượng Oscar cho Nữ Diễn viên Xuất sắc, đánh bại Demi Moore, 60 tuổi, là diễn viên được Vegas đặt cược sẽ thắng lớn với phim “The Substance”.

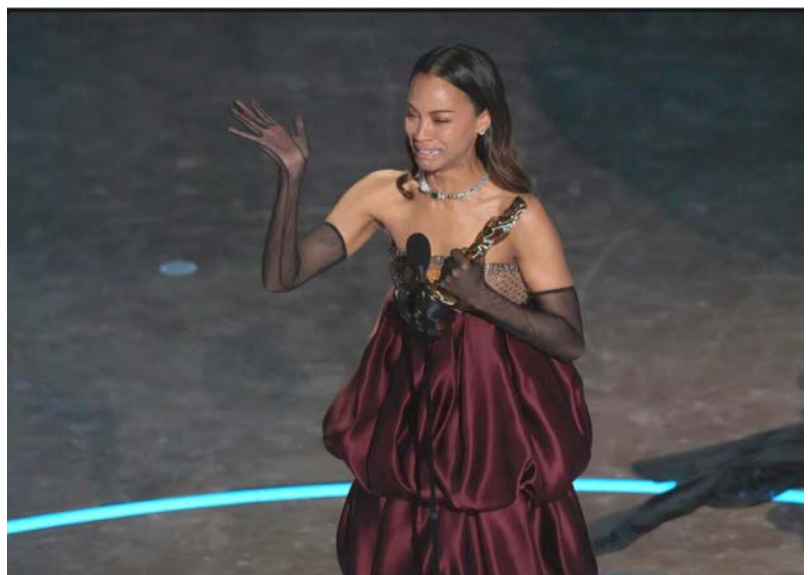
Ani (Mikey Madison) và Vanya (Mark Eydelshteyn) trong “Anora”. (UNIVERSAL PICTURES)

Giải phim ngoại ngữ hay nhất năm nay cũng khá căng thẳng với 2 bộ phim nặng ký được đề cử là “I’m Still Here” từ Brazil do Walter Salles đạo diễn, và “Emilia Perez” từ Pháp do Jacques Audiard đạo diễn. Tuy “Emilia Perez” được nhiều người ưa chuộng hơn nhờ còn là một vở nhạc kịch với nhiều màn múa hát sôi động, nhưng câu chuyện bi thương về một người phụ nữ chồng bị bắt giết bởi chế độ quân phiệt của Brazil vào thập niên 1970, và tài diễn xuất nhập thần của nữ tài tử Fernanda Torres đã giúp mang lại cho Salles (trong ảnh) chiếc tượng vàng đầu tiên. Đặc biệt chi phí cho phim này còn rẻ hơn “Anora”, chỉ tốn \$1.5 triệu để làm, trong khi “Emilia Perez” tốn gấp mười lần (\$15.4 triệu).

Walter Salles nhận giải. (KEVIN WINTER)

Khác nhiều lần trước, hai phim ngoại ngữ nói trên còn được đề cử cho phim hay nhất và diễn viên xuất sắc nhất. Nhờ vậy nên dù thua giải phim ngoại ngữ và giải phim hay, “Emilia Perez” vẫn gỡ gạc được với chiếc cúp Nữ Diễn viên Phụ Xuất sắc cho Zoe Saldana. Khi lên nhận giải, cô đã khiến khán giả cảm động với lời cảm tạ đầy nước mắt tri ân ông bà cô là di dân đến từ Dominican Republic. Saldana nói mặc dù cô rất hãnh diện là người gốc Dominican đầu tiên thắng Oscar, cô tin rằng mình sẽ không là người duy nhất. Chắc chắn tại thủ đô Santo Domingo và trên khắp đảo quốc này hàng triệu người Dominican đang ăn mừng chiến thắng của Zoe. ẢNH: KEVIN WINTER

Một bất ngờ khác tại giải Oscars 2025 là chiến thắng đầu tiên cho nhà thiết kế y phục Paul Tazewell cho phim “Wicked”. Năm nay đã 60 tuổi, Tazewell là người đàn ông da Đen đầu tiên thắng giải này. Song người da Đen đầu tiên đoạt giải lại là một phụ nữ -- Ruth E. Carter, vào năm 2018 cho phim “Black Panther”, và thêm lần nữa cho phim “Black Panther: Wakanda Forever” năm 2022. Những ai đã xem “Wicked” đều biết phim này sẽ còn Phần 2. Chắc chắn Paul Tazewell cũng sẽ làm trang phục cho bộ phim sau; để xem nó sẽ đẹp cỡ nào.

Paul Tazewell và diễn viên phụ Bowen Yang của “Wicked” sau buổi lễ trao giải. (MYUNG J. CHUN/LA TIMES)

Giải Diễn viên Nam Xuất Sắc năm nay cũng hội hợp không kém, với hai đề cử viên thượng thặng một già một trẻ. Timothée Chalamet (trái) cho vai Bob Dylan trong phim “A Complete Unknown”, và Adrien Brody cho vai một di dân Do Thái thoát cuộc tàn sát Holocaust trong phim “Brutalist”. Năm 2002 Brody là nam diễn viên trẻ nhất đoạt giải Oscar với phim “The Pianist”; năm nay Chalamet rất mong phá được kỷ lục ấy sau khi đoạt tượng Best Actor tại giải SAG Awards một tuần trước đó. Rất tiếc mộng đã không thành. Thậm chí phim “A Complete Unknown” đã không gạt hái được chiếc tượng Oscar nào, mặc dù được đề cử cho 8 hạng mục cả thảy. Cũng may Bob Dylan không có mặt đêm đó, không thôi còn buồn nữa! ẢNH: YAHOO!

Với tình hình địa chính trị thế giới rối loạn hiện nay, không có gì đáng ngạc nhiên khi phim “No Other Land” đoạt giải Phim Tài Liệu Xuất Sắc nhất. Phim nói về cuộc đời của 2 nhân vật Basel Adra (trái), người Palestinian, và Yuval Abraham (phải) người Do Thái, sống trong vùng West Bank dưới quyền kiểm soát của nhà nước Israel. Basel là một nhà đấu tranh cho quyền bình đẳng, Yuval là một nhà báo. Họ kết bạn và sau đó quyết định làm phim này để minh chứng rằng hai dân tộc này vẫn có thể sống chung trong hoà bình nếu họ muốn. Đồng đạo diễn với họ là cô Rachel Szor và Hamdan Ballal, đây là bộ phim đầu tiên của bộ tứ này. Xin gửi lời chúc mừng đến 4 nhà đạo diễn trẻ, đồng thời cũng xin chúc mừng tiểu quốc Latvia đã thắng giải Oscar đầu tiên với bộ phim hoạt hoạ vô cùng dễ thương “Flow”! ẢNH: AP

Nệm giường Memory foam

HOÀNG HƯƠNG

■ Nhược điểm của nệm giường memory foam:

Tuy giá cả phải chăng, thích hợp với nhiều người nhưng nệm giường memory foam cũng có những nhược điểm khiến người dùng không hài lòng như:

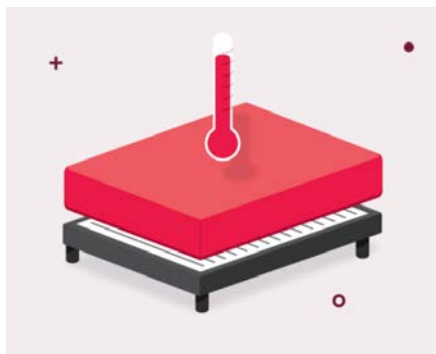

- **Nệm bị xẹp dần theo thời gian.** Giống như tất cả các loại nệm khác, memory foam mất dần cấu trúc theo thời gian, bị chảy xệ và lõm ở những điểm bạn thường nằm khi ngủ.

Để hạn chế tình trạng này, bạn nên mua loại nệm memory foam phẩm chất cao, có tỷ trọng tốt từ 4 đến 5 pound trên 1 feet khối cho nệm. Việc xoay nệm thường xuyên cũng giúp phân bổ đều độ mòn.

- **Giữ nhiệt lâu.** Mút memory foam truyền thống có thể giữ nhiệt cơ thể, khiến một số người cảm thấy quá nóng vào ban đêm. Điều này xảy ra do cấu trúc dày đặc của loại nệm này khiến luồng không khí lưu thông kém.

Bạn có thể giảm bớt nhiệt bằng cách chọn loại nệm hoặc tấm phủ có công nghệ làm mát, như bọt gel hay có cấu trúc ô mở.

- **Nệm mới mua có mùi hóa chất.** Các loại nệm memory foam mới có thể tỏa ra mùi hóa chất từ các vật liệu được dùng trong quá trình sản xuất.

Để giảm bớt mùi khó chịu từ nệm mới, nên để nệm hoặc gối ở nơi thoáng khí, trong phòng thông gió tốt vài ngày trước khi sử dụng. Tìm mua loại nệm có các chứng nhận như CertiPUR-US, OEKO-TEX hoặc GREENGUARD Gold, chứng nhận lượng khí thải VOC thấp.

DALLAS Sự Kiện

DALLAS BLOOMS 2025

22/2 tới 13/4. Thường lãm hoa xuân với trên 500,000 đóa hoa trong đó hơn 300,000 hoa tulip cùng với nhiều loài hoa khác: Azaleas, Cherry tree... Ngoài ra còn có trưng bày tượng, trình diễn nấu ăn, sinh hoạt thể dục, trình diễn nhạc

Địa điểm: Dallas Arboretum and Botanical Garden, 8525 Garland Rd, Dallas TX 75218.
Giá vé: \$22.

THE IRISH MUSIC AND DANCE

2/4. Trình diễn nhạc và múa gõ giày đặc biệt của Ireland với các diễn viên đoạt giải quốc tế.

Địa điểm: Majestic theater, 1925 Elm Street, Dallas TX 75201.
Giá vé: \$30-\$70.

SHOWTIME SATURDAYS

29/3. Trình diễn xiếc, ảo thuật, múa hula, hài kịch...

Địa điểm: Galleria Dallas, 13350 Dallas Parkway, Dallas TX 75240.
Giá vé: miễn phí.

Mục Thuế Vụ

NGUYỄN ĐÀI THI

HỎI: Tôi sang Mỹ theo dạng du lịch, chỉ để chăm con gái tôi sau khi sinh con đầu lòng. Trong thời gian ở đây, thấy tôi tháo vát, có mấy người quen của con tôi cũng mang con đến gởi. Họ trả tôi tiền mặt. Tôi nghe nói vấn đề thu nhập ở Mỹ phải khai thuế, vậy tôi làm sao? Con tôi bảo là tôi không phải dạng có giấy phép đi làm (work permit), nên không khai thuế được, và bắt lợi khi khai thuế. Xin cô Đài Thi cho tôi một lời khuyên, tôi không muốn gặp rắc rối khi trở lại Mỹ trong tương lai.

ĐÁP: Thưa chị, “có nên khai thuế hay giấu diếm những thu nhập tiền mặt” là một đề tài rất phổ biến. Thông thường chúng ta khai là vì sợ bị rắc rối với Sở Thuế sau này, chứ theo tâm lý chung thì ít ai muốn khai

vì không muốn trả thuế. Tôi sẽ giải thích luật thuế ở Mỹ để giúp chị dễ quyết định hơn.

Luật di trú không phải là lãnh vực chuyên môn của tôi cho nên tôi không bàn đến luật di trú hoặc những điều con gái của chị nói chẳng hạn như diện du lịch không có giấy phép đi làm thì không khai thuế, hoặc những bất lợi gì khác về di trú. Có lẽ chị nên tham khảo với chuyên gia di trú.

Luật thuế ở Mỹ bắt buộc phải khai thu nhập, dù nhận được bằng tiền mặt, check, hay thậm chí bằng một dạng nào đó không phải là tiền, chẳng hạn như đồ đạc hoặc dịch vụ. Ví dụ như chị giữ con cho một chủ chợ bán thực phẩm, họ không trả công cho chị bằng tiền nhưng chị được mua thực phẩm ở chợ đó không phải trả tiền.

Một ví dụ nữa là tôi khai thuế cho một chú thợ sửa xe, thay vì tôi tính tiền lệ phí khai thuế thì chú ấy sửa xe cho tôi không tính tiền thù lao. Đối với Sở Thuế, sự “trao đổi” này vẫn được xem là thu nhập, và số tiền khai thu

nhập dựa trên “giá trị” của đồ đạc hay dịch vụ mình nhận được.

Giấu diếm thu nhập là bất hợp pháp. Nếu Sở Thuế biết được thì họ phạt. Nếu họ có bằng chứng là mình cố tình gian lận thuế thì có thể họ sẽ buộc tội hình sự. Có một số người cho rằng Sở Thuế chỉ hù dọa chứ chẳng làm gì cả vì nhìn chung quanh thấy ai cũng gian thuế mà có ai bị rắc rối gì đâu.

Đã từng là thanh tra Sở Thuế cho nên tôi đã từng chứng kiến Sở Thuế phạt hoặc kết tội hình sự những vụ giấu diếm thu nhập, và những cách lươn lẹo nhờ người thân đứng tên tài khoản, nhà cửa xe cộ, thẻ tín dụng v.v. Tôi tin rằng người thân bạn bè chung quanh mình vẫn có người bị rắc rối với Sở Thuế, chỉ có điều người ta giữ kín cho nên mình cứ tưởng Sở Thuế chẳng bao giờ đụng đến mình.

Nếu nói rằng Sở Thuế sẽ không bao giờ biết con số thu nhập tiền mặt của mình thì đúng, nhưng chỉ đúng một phần. Đúng là Sở Thuế không biết, và có thể sẽ không bao giờ biết. Tuy nhiên, nếu xui xẻo có vấn đề nào đó xảy ra, thì trong quá trình Sở Thuế phanh phui có thể sẽ lộ ra là mình có nhận được thu nhập tiền mặt. Tôi xin kể một chuyện có thật dưới đây.

Có một chị chủ nhà hàng bán thức ăn lẹ (fast food) và đa số khách hàng trả

bằng tiền mặt. Chị giấu tiền mặt không khai thuế và chẳng may chị bị kiểm toán thuế mấy năm liên tục. Khi Sở Thuế hỏi chị lấy tiền đâu ra để trang trải chi phí doanh nghiệp và cá nhân thì chị khai rằng bố mẹ và anh chị em cho mượn quanh năm suốt tháng.

Sở Thuế đòi mọi người trong gia đình chị phải viết thư xác nhận điều này và gia đình đã bị chứng hừng vì tự dưng bị oái oăm dính líu đến Sở Thuế. Bố mẹ chị lo lắng nhiều hơn ai hết vì ông bà lãnh tiền An Sinh Xã Hội ít ỏi, bấy lâu nay không cần phải khai thuế. Ông bà sợ Sở Thuế hỏi tiền ở đâu ra mà ông bà cho cô con gái chủ nhà hàng mượn quanh năm suốt tháng, sợ Sở Thuế nghi ngờ rằng ông bà có thu nhập tiền mặt và giấu diếm không khai, sợ đủ thứ... Vì khuôn khổ báo có giới hạn cho nên tôi chỉ xin kể chuyện đến đây thôi. Ý chính trong câu chuyện này là không ai đoán trước được chuyện gì sẽ xảy ra mà có thể liên lụy đến mình.

Tôi mong rằng đã giải thích luật thuế rõ ràng. Tuân theo luật hay không là quyết định cá nhân chứ không phải dựa vào tập thể. Cũng giống như khi chúng ta lái xe trên xa lộ, lái quá tốc độ hay không là quyết định cá nhân chứ không phải là “ai làm sao tôi làm vậy”.

Riêng trường hợp của

chị, nếu chị quyết định khai thuế thì chị cần xin Sở Thuế cấp cho số ITIN thì mới khai được. Số này tương tự như số An Sinh Xã Hội, nhưng chỉ được dùng để khai thuế, không liên quan gì đến An Sinh Xã Hội hoặc di trú.

HỎI: Tôi đang sống với con gái, mọi năm cháu vẫn claim thuế tiền chăm sóc tôi. Năm nay, con trai tôi (có vợ ở riêng) cũng muốn claim tôi, vì cháu trai cho rằng, thời gian vừa rồi con gái tôi đi du lịch và công tác nhiều lần, nên cháu đã thay mặt để chăm sóc cho tôi, thực ra thì chờ đi chợ, nhà thờ, chùa chiền chứ tôi vẫn còn khỏe mạnh, chỉ không lái xe được thôi. Theo cô Đài Thi thì phân xử sao cho hợp tình, hợp lý, vì tôi không muốn các con tôi mâu thuẫn, tranh cãi nhau vì chuyện này. Xin cảm ơn cô.

ĐÁP: Thưa chị, chị thật điễm phúc có con cái ở gần thay phiên nhau chăm sóc cho chị. Chị muốn giữ hòa khí trong gia đình nhưng thật ra theo luật thuế thì có lẽ chị phải phân xử theo lý chứ không theo tình được.

Con gái hay trai của chị được claim chị, bất kể chị có ở chung với các cháu hay không, với điều kiện là phải hội đủ những yếu tố sau đây:

1. Chị có quốc tịch Mỹ hoặc thẻ xanh.
2. Tổng cộng thu nhập của chị trong năm 2024 dưới 5,050 đô la.
3. Cháu phải hỗ trợ hơn 50% cho các chi phí ăn ở của chị.
4. Không có ai khác claim chị vào thuế của họ.

Vậy thì ai sẽ được claim chị vào thuế? Thông thường người nào hỗ trợ hơn phân nửa thì người đó được claim. Tuy nhiên, cũng có những trường hợp ngoại lệ là con cháu trong gia đình đều có phần hùn góp vào, nhưng không một cá nhân nào hỗ trợ hơn 50%. Trong trường hợp này thì những ai đóng góp từ 10% trở lên thì có thể thỏa thuận với nhau là ai sẽ được claim chị cho một năm nào đó hoặc cho nhiều năm sau này.

Theo như những chi tiết chị đưa ra thì có lẽ con gái của chị hỗ trợ trên 50%

chi phí cuộc sống hàng ngày của chị (tính giá trị tiền phòng chị ở mặc dù chị không phải trả, tiền điện nước, ăn uống v.v.).

Con trai của chị thì hình như bỏ công nhiều chứ không phải bỏ của. Tuy nhiên, nếu cháu có phần hỗ trợ ít nhất 10% thì hai con của chị được quyền thỏa thuận là cô con gái nhường quyền claim chị cho cậu con trai. Có thể nhường một năm thôi, có thể thay phiên nhau claim những năm sau này v.v.

HỎI: Tôi đang ăn tiền già, nhưng rảnh rỗi đi làm thêm cho vui, chủ yếu ba chuyện lật vật, như sửa hàng rào, đóng mấy giàn mướp hay xây các bồn trồng hoa v.v... Do tôi làm cũng khéo tay nên công việc khá bận rộn. Một số người nước ngoài thường trả check, con trai tôi đứng tên và đưa lại cho tôi tiền mặt. Tôi biết con tôi đã “hy sinh” chịu tiền thuế, vì thu nhập ở hãng nó khá cao, lại có thêm phần hùn với tiệm nails của bạn nó nên mỗi năm đóng cho chính phủ cũng nhiều. Tôi muốn trả lại phần trăm thuế

thì nó không nhận, xin cô Đài Thi vui lòng cho tôi lời khuyên cách nào cho công bằng, vì tôi đi làm thêm để vận động cho sức khỏe và có niềm vui, chứ nhu cầu đời sống hàng ngày của tôi không cao, tôi không cần thêm thu nhập.

ĐÁP: Xin thưa, ông về hưu rồi mà còn sức khỏe làm việc “lật vật” cho vui như ông nói thì tốt quá.

Theo như ông nói thì cậu con trai của ông đứng ra nhận tiền khách trả. Tôi đề nghị là cậu ta nên xem công việc này là một kinh doanh của cháu, có nhận thu nhập và có chi phí để khấu trừ. Như vậy thì sau khi khấu trừ chi phí vật liệu, xăng nhớt, v.v. thì cháu không phải đóng thuế nhiều.

Nói chung là luật thuế không cho phép mình nhờ người khác đứng ra lãnh thu nhập giùm. Ví dụ như mình đi làm nhưng không được nhờ người khác lãnh lương/ paycheck giùm. Nhưng trong lãnh vực kinh doanh thì mình có thể uyển chuyển sắp xếp cơ cấu công ty sao cho hợp lý.

NDT

giữ trẻ ...
share phòng ...
lão hiểm ...
sang tiệm ...
tim thơ ...
cái gì cũng có,
mà sao thiếu món
chuột rang muối
vậy chời?
tre
PHƯƠNG TIỆN TIM KIẾM TỐT NHẤT...

Giày Xuân Hè

■ **Clog** guốc bắt đầu cho xu hướng ấm áp mát mẻ, thịnh hành hơn những năm trước. Guốc hiện đại thường có đỉnh tán lớn, đa dạng với loại guốc peep-toe hở ngón hay guốc lông cừu shearling. Dễ mang cho phong cách thường ngày với jeans ống rộng hay váy đầm.

■ **Giày Mary Janes** và giày búp bê T-bar quai chữ T vẫn được ưa chuộng, kiểu dáng trẻ trung. Dây quai mỏng hơn, có thêm chi tiết đính kim sa hay đá. Nhiều lựa chọn, búp bê kính điển, giày bệt, gót khối, hay dây T-bar ánh kim ... Màu sắc không chỉ đen, nâu mà hiện đại như xanh băng, ánh bạc.

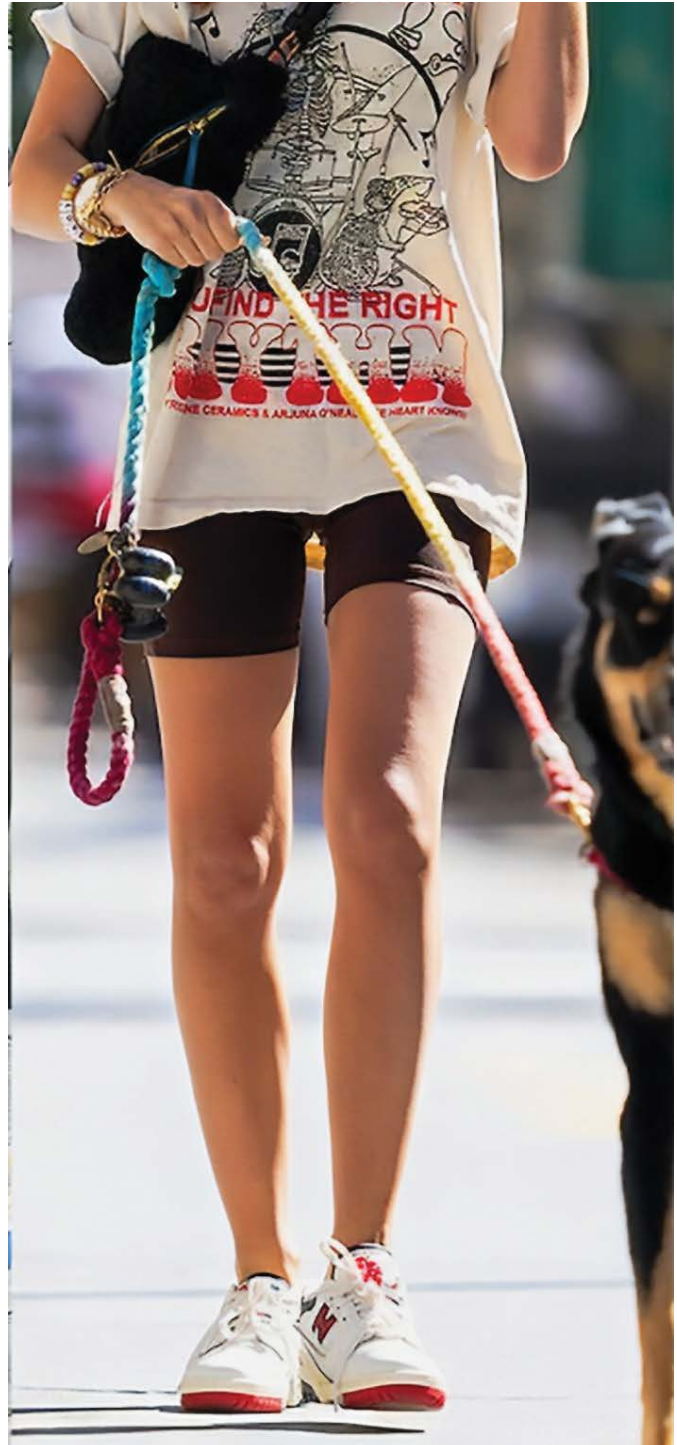
■ **Loafers** giày lười hiện đại không còn là giày văn phòng cũ kỹ, mà đi thoải mái hàng ngày không đau chân. Rất nhiều kiểu dáng gọn và khác biệt như giày lười gót thun elastic back, giày lười da đà điệu, giày lười da nhàu scrunched leather, đế platform ...

■ **Đế xuống wege** liền khối từ gót đến mũi giày không chỉ góp mặt trên sandal mà thịnh hành với boot đế xuống, sneaker đế xuống hay pump đế xuống. Đế xuống mang trẻ, hợp thời tiết ẩm, lựa chọn thay thế và thoải mái hơn cho những kiểu cao gót khác.

■ **Phong cách peep-toe** hé mũi trở lại nhiều hơn thay vì giày bít mũi, có trên pump peep-toe, giày mule, guốc clog, sling-back peep-toe ... Thường peep-toe chỉ hấp hé chút để khoe móng. Các kiểu peep-toe hiện đại thường có chút phá cách với quai, đường cắt khác biệt, gót điêu khắc sculptured hay màu sắc lạ mắt. Pha trộn giữa retro và hiện đại, hợp cho ngày lẫn tối.

■ **Sneaker retro** thời trang và tiện dụng. Dễ mang là kiểu giày samba hay gazelle da lộn. Sandal xỏ ngón hiện đại, không còn xuê xòa với kiểu dáng và chất liệu tốt như da, da lộn, đế platform, quai trên triangular upper hiện đại - đẹp với đồ dáng rộng. Nhựa trong và lưới mesh là thời trang giày xuân hè. Mang chung với kiểu đồ có màu sắc nổi bật để nhìn hiện đại.

Thơ

Trần Sa

Một lần nữa ta trở lại với thơ Trần Sa.

Trần Sa, hiện sống ở Canada, là nhà thơ được yêu mến.

Tác phẩm gồm:

Thơ Trần Sa, Điểm Tâm Cho Người Tình, Canh Thức Cùng Thơ Mộng (in chung với Lê Thị Huệ và Vũ Quỳnh Hương).

Gần đây, nhà văn Hồ Đình Nghiêni đã viết một bài tản văn ghi lại một số những bài thơ đặc sắc mới sáng tác của Trần Sa.

Đọc Trần Sa ta thấy mình chìm đắm trong những cảm xúc về nỗi trôi giạt phôi pha của thời gian. Ngoài ra thơ Trần Sa còn gợi nhớ thời tuổi trẻ đã qua và những ngày vui khuất bóng. Lời thơ mang những hình ảnh gợi cảm đượm phong vị ca dao, khiến lòng ta băng khuâng, nhớ mãi.

SAO KHUẾ

thời gian

Sóng đã xóa
những dấu chân trên bờ biển
con dã tràng
chạy khuất bãi im
bão cát lấp mù
những gì thoáng hiện
sa mạc lặng thình
nhân chúng không lời

vườn tuổi nhỏ

trái ổi vàng
chim rĩa khoét
trên đường gió
chim ngậm hạt bay biên biệt
cây ổi già
ngủ mộng trái xanh

Thời gian đi và đi thật nhanh
sợi tóc ai
tiếng thở dài nuôi tiếc.

nhớ

đã ra đi
đã qua đường
tình xưa
còn động
vết thương ngọt ngào

đã quay lưng
đã tay chào
hôm nay
còn nhớ
hôm nào,
rừng rưng.

bao dung

lặng im mà ngó
mưa về
ngó trời đất
sụp
gần kề hai chân
lặng im
rơi lệ xuống
thâm
trái tim nhần nhục
ôm chầm bão giông

từ đêm
địa chấn tới gần
lặng im nghe
tiếng chim gâm mái hiên
lặng im nghe
tiếng khóc phiên
lặng im nhìn
những sắc hình
rụng phơi

lặng im
môi hé
nửa vời
tiếng bao dung
thoảng
giữa trời bụi che.

lạc

Lạc vào vãn điệu ca dao,
Lạc vào lại một thuở nào xa xưa,
Lạc vào mái ngói đình chùa,
Lạc vào lại những ngày chưa vào đời...
Lạc vào tháng cửa mưa rơi,
Lạc theo hồn phách ngậm ngùi mây bay...
Lạc trong thế kỷ tan bầy,
Kể đi người ở – đoạ đày – lang thang...

về già tôi lên chùa

Người đứng sau cửa gương,
Hôn trộm bằng con mắt
Tôi rùng mình quay lưng
Nỗi buồn lên kín mặt.

Yêu tôi thật rồi sao?
Tôi bay như cánh hoa
Người đậu như hạt giống.
Vì đâu mà yêu nhau?

Khuya khát hương ngoại tình
Rủ giấc mơ lỏa thể.
Nhớ bàn tay bôi rối.
Thềm môi mềm chưa trao

Suốt đêm nằm chiêm bao,
Tỏa tình ra bát ngát.
Tôi yêu người vô cùng.
Tôi yêu người vô cùng . . .

Về già tôi lên chùa
Ngồi nghe người niệm Phật.
Hai linh hôn già nua.
Hai thịt da tàn úa.

Trái tim chắc còn run
Chỉ mùa xuân là mất.
Người đứng sau cửa gương
Mắt nhìn theo như khóc.

Tôi về đưa tay tìm
Từng vết hôn bỏng rát
Tôi yêu nhau mình tôi
Tỏa hết nghìn đêm hương
Càng cuồng điên cơn khát.

Nguồn ảnh: VNExpress

thành phố chìm

Trước 1975, Chế Linh nổi tiếng khắp nước với bài hát “Thành phố buồn”, sau 1975, Việt Nam nổi tiếng khắp thế giới với “Thành phố chìm”, thành phố mỗi ngày một lún xuống và ngập nước, biến Sài Gòn từ hòn ngọc trở thành hồ bơi lớn nhất hoàn cầu. Tại sao một thành phố bị chìm? Thiên tai hay nhân tai?

THIÊN Ý

Thành phố chìm

Một nhóm các nhà khoa học quốc tế từ NTU (Nanyang Technological University của Singapore) phân tích hình ảnh vệ tinh của 48 thành phố ven biển trên toàn thế giới liên tục trong 6 năm (2014-2020) và nhận thấy rằng các thành phố ở Đông Nam Á đang bị chìm lún nhanh hơn bất kỳ nơi nào khác trên thế giới.

Những thành phố trong top 5 thành phố có tốc độ chìm nhanh nhất thế giới, theo nghiên cứu của

Nature Sustainability, là Thiên Tân ở Trung Quốc, Chittagong ở Bangladesh, Yangon ở Myanmar, Jakarta ở Indonesia và Sài Gòn.

Thành phố Hồ Chí Minh (TP.HCM: thủ đô Sài Gòn thời VNCH) hiện đang chìm với tốc độ 16.2mm. Năm 2019, tổ chức biến đổi khí hậu Climate Central dự báo hầu hết các tỉnh phía Nam Việt Nam có thể bị ngập trong biển nước vào năm 2050, gồm 18% thành phố và 39% diện tích đất đồng bằng sông Cửu Long.

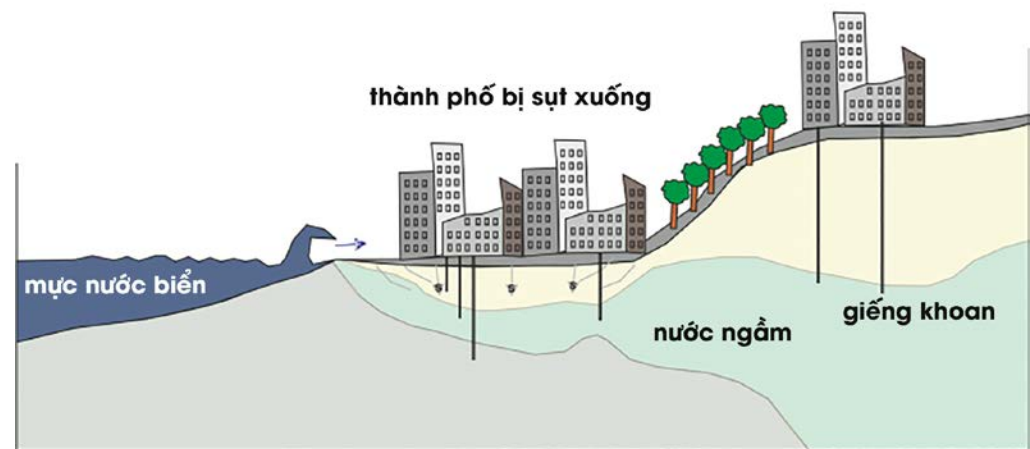
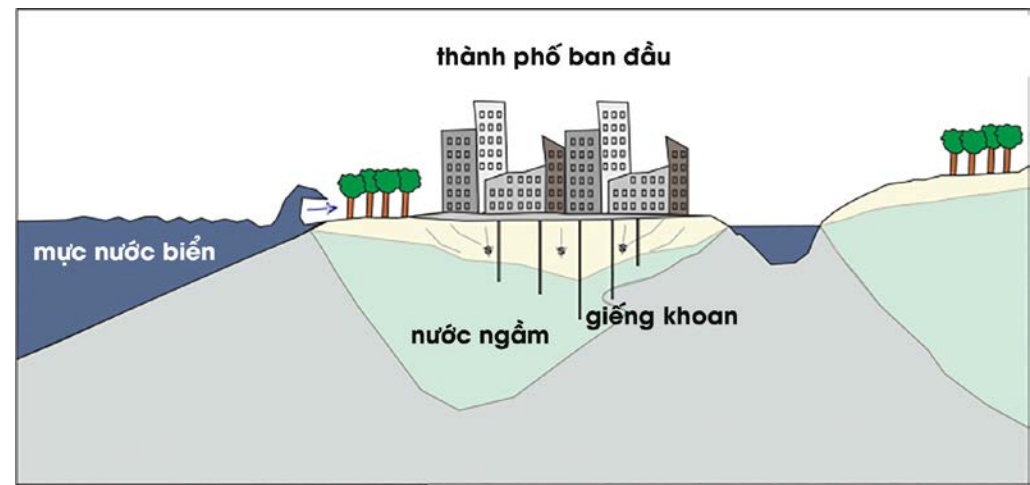
Nguyên nhân

Các nghiên cứu từ NTU chỉ ra rằng nguyên nhân khiến các thành phố bị chìm lún là khai thác nước ngầm quá độ bên dưới lòng đất, trong khi bên trên thành phố bị “bê tông hóa”, khiến nước mưa hoặc thủy triều không thấm được, cộng với việc ao hồ, nơi tích lũy nước đã bị lấp sạch, nước không còn chốn dung thân.

Hồi còn ở Việt Nam, tôi đã chứng kiến một cơ quan nhà nước được cấp đất là một... cái hồ rau muống ở quận 7, TPHCM. Sau đó cái hồ được lấp nhanh chóng và chia lô. Bây giờ thì nơi đó trở thành một khu phố khang trang, và những cái hồ bị xóa sổ này góp phần tăng nước thừa lênh bệnh khắp thành phố.

Trong một nghiên cứu trước đó, Cơ quan Hợp tác Quốc tế Nhật Bản (JICA) đã điều tra hiện trạng mặt bằng của thành phố HCM. Kể từ năm 1990, đô thị phía nam này đã chìm với tốc độ 2-5 cm mỗi năm. Mười quận bị sụt lún nặng nề nhất là quận 2, 7, 8, 12, Gò Vấp, Tân Bình, Bình Thạnh, Phú Nhuận, Bình Tân và Thủ Đức.

Khảo sát của Cơ quan Hợp tác Quốc tế Nhật Bản (Japan International Cooperation Agency) ghi nhận tốc độ sụt lún tại TP.HCM khoảng 2-5cm/năm, trong đó các khu

Khi nước ngầm bị rút cạn, sẽ tạo lỗ hổng bên dưới và gây sụt lún

vực có xây dựng nhiều công trình bị lún 7-8cm/năm. Tốc độ sụt lún này nhanh gấp đôi tốc độ mực nước biển dâng.

Thành phố Sài Gòn được Pháp quy hoạch xây dựng năm 1861 với một hệ thống thoát nước cho 30,000 dân, lúc đó kênh rạch và ao hồ còn menh mông. Ngày nay kênh rạch, ao hồ bị san lấp và hệ thống thoát nước thời Pháp đã rệu rã, mục nát, không được thay thế, khiến nước thoát bị tắc nghẽn, dồn ứ, phân phát đồng đều vi trùng, dịch bệnh cho 15 triệu cư dân.

Theo nguyên tắc, mỗi công trình mọc lên, đều phải tuân thủ việc thoát nước một cách nghiêm túc. Ở Việt Nam, hệ thống thoát nước là công trình ngầm, nên tha hồ che mắt thế gian. Ngay cả đường cao tốc mà việc thi công còn gian dối, ẩu tả. Các thanh tra nhận phong bì của nhà thầu. Hậu quả như mọi người thấy. Điều này giải thích được tại sao ngay cả thành phố biển như Nha Trang hay cao nguyên như Đà Lạt cũng bị ngập.

Bài học từ nơi khác

Là một quốc đảo, Singapore đã và đang thực hiện nhiều phương pháp khác nhau để bảo vệ vùng đất của mình. Singapore kết hợp các giải pháp thiên nhiên và nhân tạo. Rừng ngập mặn được trồng dày đặc, bảo vệ bờ biển khỏi các cơn bão, ngoài ra họ nuôi dưỡng các rặng san hô tạo nên những đê biển thiên nhiên.

Thiên Tân (Trung Quốc) đã sụt lún kể từ những năm 1920, do khai thác nước ngầm vô tội vạ. Chittagong (Bangladesh)

chìm nhanh hơn gần 10 lần so với mực nước biển, bị ngập mặn nặng nề.

Xâm nhập mặn là khi mực nước ở cửa sông thấp hơn nước biển, nước biển sẽ tràn vào đất liền gây nhiễm mặn vùng đất nông nghiệp. Bản thân tôi, có lần về Cà Mau, xót xa khi thấy những hàng dừa cao vút, xinh đẹp bị chết khô, hỏi ra mới biết khu vực đó bị ngập mặn.

Ngoài những lý do trên, hệ lụy từ việc xây đập vô tội vạ ở thượng nguồn, là một mưu đồ bóp chết nền kinh tế của Việt Nam của Trung Quốc. Hiện có 747

đập đã và đang xây dựng ở thượng nguồn sông Mê Kông. Trung Quốc có 11 “siêu” đập, Campuchia có 2 con đập, Lào có 78 đập và đang có kế hoạch xây 246 đập nữa để sản xuất điện, bán cho... Việt Nam và các nước láng giềng.

Khi đập thượng nguồn giữ nước, dưới hạ nguồn sẽ khô hạn, nông dân phải khoan giếng để sinh hoạt và tưới tiêu cho nông nghiệp. Càng khoan, đất càng sụt lún và hậu quả là nước biển xâm lấn, đất nông nghiệp bị ngập mặn và thành phố sẽ tụt sâu vào lòng đất.

Can thiệp của Mỹ

Độc thấy mưu đồ của Trung Quốc, Mỹ lập ra quan hệ đối tác Mê Kông (Mekong-U.S. Partnership: MUSP) là sự hợp tác giữa Hoa Kỳ và Campuchia, Lào, Myanmar, Thái Lan và Việt Nam. Mục tiêu là giữ ổn định và phát triển bền vững trong khu vực. Trong đó Mỹ cung cấp hàng tỉ đô la viện trợ không hoàn lại, ngoài ra Công binh Lục quân Hoa Kỳ (The U.S. Army Corps of Engineers: USACE) hỗ trợ kỹ thuật.

Sự tham gia của Hoa Kỳ vào khu vực sông Mê Kông bắt đầu vào năm 2009 với tên gọi Chương trình “Liên kết” Hạ lưu sông Mê Kông (Lower Mekong Initiative Program). Họ tổ chức các cuộc họp thường niên với quan chức cấp cao, cấp bộ trưởng, các lãnh đạo.

Chương trình này còn mở rộng ra các kết nối kinh tế, an ninh năng lượng, phát triển nhân lực, quản lý tài nguyên thiên nhiên và nguồn nước xuyên biên giới. Nếu Việt Nam và các nước Đông Nam Á khôn ngoan trong việc

Sài Gòn thuở xưa rất nhiều kênh rạch chằng chịt, thoát nước dễ dàng (ảnh năm 1904)

Sài Gòn năm 1904

Minh sinh sống. Mặc dù nằm ở khu vực được xem là cao của thành phố, nhưng Quận 12 đã trở thành một trong những khu vực dễ bị ngập lụt nhất trong những năm gần đây.

Cư dân lâu năm ở quận 8, ông Nguyễn Tấn Lợi, cho biết những năm 1990 nơi ông ở là một vùng đầm lầy, bao phủ bởi ruộng lúa và ao cá cho đến đầu những năm 1990. Sau đó, các công trình xây dựng tập nập

“dưa hoi” Mỹ, việc bức tử dòng sông Mê Kong của Trung Quốc sẽ khó lòng thực hiện. Có lần tôi đến Campuchia, nhìn con sông khô như con mực, lòng không khỏi buồn. Hai bờ sông cách nhau vài cây số, chỉ còn một lạch nước tí teo chảy lững lờ, cỏ mọc đầy lòng sông, người ta dựng lều để trồng rau củ ngay trên dòng sông cạn.

tại TP.HCM đã bị nước ngập đến đầu gối. Chị Diệp nói “Nó tràn vào từ ngoài đường và phọt lên từ cống thoát nước trong phòng tắm. Chúng tôi không cách nào ngăn nổi. Chất lỏng đen như than và hôi như nước sinh lâu năm”. Chị Diệp quê ở Sóc Trăng, là một trong nhiều người di cư đến Thành phố Hồ Chí

Sông Mê Kong bị hàng trăm đập chặn phía thượng nguồn

Ở Việt Nam

Đối mặt với tình trạng đất lún, nước biển dâng, cộng với lượng mưa, các thành phố lớn ở Việt Nam đang đối mặt với một vấn nạn vượt xa khả năng giải quyết của nhà nước. Trong trận mưa đầu mùa ở miền Nam, căn phòng thuê chật hẹp của chị Mã Thị Diệp ở quận 12, chị hành nghề bán vé số đang sống cùng các con ở

Sông khô cạn, nông dân khoan giếng ngầm để tưới vườn

Đại biểu Phan Thị Hồng Xuân phát biểu tại phiên họp chiều 12-7-2019 với đề nghị dùng lu chống ngập. Bà được dân chúng đặt biệt hiệu “Tiến sĩ lu” - Ảnh TỰ TRUNG

mọc lên cùng với các khuôn viên trường đại học và khu dân cư. Xây thô, nhưng hệ thống thoát nước chỉ lắp cho có lệ, và có khi không lắp.

Ở khu vực phía Nam thành phố, Nguyễn Trung Hiếu và hàng xóm cũng phải đối mặt với tình trạng ngập lụt. Khu phố của ông ở quận 8 – một trong những quận nghèo nhất của Thành phố Hồ Chí Minh – bị ngập hai lần một tháng từ tháng 9 đến tháng 2 bởi kênh Ba Tăng chạy qua. Ông nói: “Nước dâng mỗi ngày càng cao hơn, khoảng 5 cm mỗi năm”. Mặc dầu ông Hiếu đã nâng nền nhà vài lần rồi và người dân đều đã đóng góp tiền để nâng cao con đường chung của

họ nhưng tình trạng vẫn không khả quan.

Lê Văn Lợi, 29 tuổi, là một công nhân may ban ngày và một tài xế Grab ban đêm, sống ở huyện Bình Chánh, nói rằng lũ lụt là nỗi sợ lớn nhất của anh: nước có thể cuốn trôi cả xe và người, chưa kể sửa một chiếc xe ngập nước tốn hơn 150,000 đồng (khoảng 6 đô la). “Không đáng cho một cuộc xe”. Lợi cho biết, hễ mưa xuống là thu nhập héo hơn.

Cao Vũ Quỳnh Anh, nhà nghiên cứu của University of Tokyo (Đại học Tokyo), người đã nghiên cứu cách người dân Thành phố Hồ Chí Minh đối phó với ngập lụt, cho biết: “Nó giống như một vòng luẩn

quẩn”. Ví dụ, một dự án thoát nước cho thành phố đã được đưa ra vào năm 2001, nhưng 20 năm sau, việc xây dựng chưa được 50%. Một dự án khác nhằm bảo vệ khu vực rộng 570 km² bao quanh trung tâm thành phố bằng đê bao, cống và máy bơm nước, nhưng chưa biết kiếp nào mới có thể vận hành.

Ngoài các biện pháp trên, còn có một Đại biểu Quốc hội “Tiến sĩ lu” Phan Thị Hồng Xuân, chủ tịch Hội Hữu nghị Việt Nam - Đông Nam Á, phó chủ tịch kiêm tổng thư ký Hội Dân tộc học - Nhân học TP.HCM, đã đề nghị nhà nước hoặc chính quyền địa phương trang bị cho mỗi gia đình một cái lu để chống ngập.

Trong khi “Tiến sĩ lu” bận rộn với kế hoạch của mình, Mã Thị Điệp và Nguyễn Trung Hiếu không màng đến lu chậu mà ì ạch chuyển gia đình đến một khu phố mới trên khu đất cao hơn. Anh Hiếu cho biết thủy triều sẽ tiếp tục dâng cao, nhưng anh không thể tiếp tục nâng cao nơi chốn của mình: “Nếu chúng tôi nâng sàn lên nữa, cái giường tôi sẽ... chạm trần nhà.”

Cách chống đỡ

Thành phố Hồ Chí Minh đang phải đối mặt với một thách thức môi trường đáng kể: nó đang bị lún và chìm xuống. Có một cư dân nói đùa rằng quy chuẩn xây nhà sắp tới là xây trên phao. Để làm chậm việc sụt lún cần có giải pháp hạn chế việc khoan nước giếng ngầm. Muốn vậy, phải có những hồ chứa nước sạch cung cấp cho cư dân thành phố.

Xa hơn là tăng diện tích cây xanh trong thành phố giúp cải thiện độ thấm của nước.

Và nếu không cách nào ổn, thì nên tính đến việc dời thành phố sang nơi khác, như Indonesia đang dời thủ đô Jakarta đến Nusantara, cách chỗ cũ hơn 1,000 cây số.

TY

TRIỆU MINH

Khi có tuổi, não bộ cũng thay đổi theo thời gian, làm suy giảm trí nhớ và tăng nguy cơ mắc chứng sa sút trí tuệ, bao gồm Alzheimer. Tuy nhiên, những thói quen lành mạnh có thể giúp làm chậm tiến trình suy giảm nhận thức và giảm nguy cơ mất trí nhớ. Theo một báo cáo năm 2024 trên The Lancet, gần một nửa số ca sa sút trí tuệ có thể được trì hoãn hoặc ngăn ngừa qua các thay đổi lối sống và môi trường.

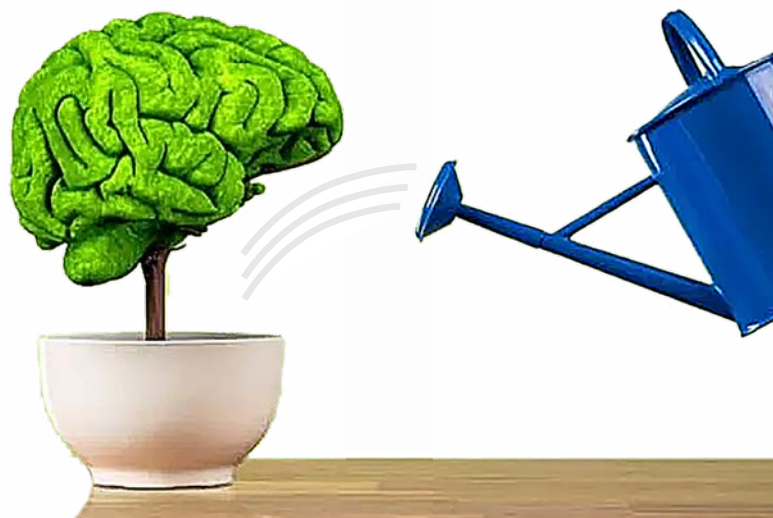
Bảo vệ trí nhớ

3 HOẠT ĐỘNG QUAN TRỌNG ĐỂ HỖ TRỢ SỨC KHỎE NÃO BỘ

1 Tập thể dục thường xuyên - Hoạt động thể chất có lợi cho cả sức khỏe thể chất và nhận thức. Nghiên cứu cho thấy những người tập thể dục có não bộ lớn hơn và nguy cơ mắc chứng sa sút trí tuệ thấp hơn. Ngay cả hoạt động từ nhẹ đến vừa cũng mang lại lợi ích. Các chuyên gia khuyên ít nhất 150 phút tập thể dục cường độ trung bình mỗi tuần, như đi bộ nhanh hoặc chơi bóng.

2 Giữ gìn sức khỏe tim mạch - Nhiều yếu tố nguy cơ gây sa sút trí tuệ cũng liên quan đến bệnh tim. Kiểm soát huyết áp, đường huyết, cholesterol, bỏ thuốc lá và duy trì cân nặng hợp lý có thể giảm nguy cơ mắc cả hai bệnh. Một hệ tim mạch khỏe mạnh giúp hỗ trợ não bộ.

3 Ăn thực phẩm tốt cho não - Thói quen ăn uống nhiều thực phẩm từ thực vật và ít chất béo bão hòa được chứng minh giúp suy giảm nhận thức.

NHỮNG CÁCH BỔ SUNG ĐỂ BẢO VỆ TRÍ NHỚ

▪ Duy trì tương tác xã hội - Cô lập xã hội và cảm giác cô đơn có liên quan đến suy giảm nhận thức. Những người lớn tuổi có trí nhớ tốt thường duy trì các mối quan hệ tốt. Tham gia hoạt động nhóm, giữ liên lạc với người thân và tham gia công việc tình nguyện có thể giúp tăng cường trí não.

▪ Bảo vệ thính giác và thị giác - Mất thính giác và thị giác làm tăng nguy cơ sa sút trí tuệ do giảm tương tác xã hội và kích thích nhận thức. Sử dụng máy trợ thính và khám mắt định kỳ có thể giúp bảo vệ não bộ.

▪ Tránh ô nhiễm không khí - Các hạt ô nhiễm có thể xâm nhập vào máu và thậm chí đi vào não, làm tăng nguy cơ sa sút trí tuệ. Hạn chế ra ngoài vào những ngày ô nhiễm cao, và sử dụng máy lọc không khí có thể giúp giảm tiếp xúc với ô nhiễm.

▪ Hạn chế uống rượu - Uống nhiều rượu làm tăng nguy cơ mắc chứng sa sút trí tuệ, vì vậy nên hạn chế hoặc tránh xa rượu. Nghiên cứu cho thấy ngay cả lượng rượu nhỏ cũng có thể ảnh hưởng xấu đến sức khỏe não bộ.

ĐOÀN XUÂN THU
MELBOURNE

Thuộc Hội đồng Thành phố Surf Coast (Surf Coast Shire), tiểu bang Victoria, Australia, Lorne là một thị trấn ven biển, tọa lạc trên Great Ocean Road, một trong những tuyến đường biển đẹp nổi tiếng ở Australia. Vùng đất này vốn là nơi sinh sống của các bộ tộc thổ dân Gunditjmara. Vào cuối thế kỷ 19, với vẻ đẹp tự nhiên nổi bật với bãi biển dài, các vách đá ven biển, và những khu rừng mưa nhiệt đới bao quanh cộng với khí hậu mát mẻ, Lorne bắt đầu phát triển như một khu nghỉ mát, thu hút nhiều du khách trong và ngoài nước.

Tên gọi 'Lorne' được đặt theo tên của Công tước xứ Lorne, người đã có chuyến thăm tới khu vực này vào năm 1870. John Campbell (1845 - 1914), Công tước xứ Argyll, kết hôn với công chúa Louise, con gái của Nữ hoàng Victoria, và vì thế ông nhận được danh hiệu Công tước xứ Lorne từ Nữ hoàng.

John Campbell cũng được đặt tên cho Port Campbell, là một làng chài ven biển vốn nằm trên đất của người Eastern Maar, thổ dân bản địa. Port Campbell ngày nay nổi tiếng với các nhà hàng và quán cà phê có tầm nhìn ra bãi biển, cũng như các cửa hàng và phòng trưng bày nghệ thuật đa dạng. Nơi đây cũng gắn các

Biển chiều!

thắng cảnh nổi tiếng như: 12 Apostles (12 Tông Đồ), Loch Ard Gorge và London Bridge.

Lorne cách thủ phủ Melbourne, tiểu bang Victoria khoảng 140 km về phía Tây Nam. Từ Melbourne muốn tới Lorne, nếu bạn lái xe có thể mất khoảng 2 giờ 15 phút. Xe qua Geelong theo tuyến đường Great Ocean Road dọc theo bờ biển, với cảnh quan tuyệt đẹp trên đường đi. Với 282,809 cư dân, Geelong là thành phố lớn thứ hai ở Victoria, sau Melbourne. Tên "Geelong" có nguồn gốc từ tiếng thổ dân Wathaurong, với "jillong" hoặc "geelong" có nghĩa là "vịnh" hoặc "bến tàu". Mấy thằng Úc có óc khôi hài đen: tên Geelong nó cắt ra làm ha: 'Gee' và 'long'. "Gee" là viết tắt của "Geez", dùng để diễn tả sự ngạc nhiên hoặc bất ngờ, giống như kiểu "Ồi giời ơi" trong tiếng Việt. Còn "long" thì đúng là có nghĩa là "dài", và khi ghép lại thành "Gee long", có thể dịch hài hước ra là "Ồi giời ơi, dài quá!", một cách chơi chữ rất ngộ nghĩnh.

Bãi biển Lorne dài và cát mịn với làn nước trong xanh là một trong những bãi biển đẹp nhất dọc theo Great Ocean Road. Lorne còn nổi tiếng với những khu rừng mưa nhiệt đới, thác nước Erskine Falls gần đó, và các đường dài dành cho đi

bộ trong vùng núi Otway. Theo ước tính, mỗi năm Lorne đón khoảng 500,000 du khách nội địa cũng như hải ngoại đến để lướt sóng, chèo thuyền kayak hoặc đạp xe đặc biệt là vào mùa hè xứ Úc (từ tháng 12 đến tháng 2)

Tuy nhiên, Lorne có nước biển cạn và nhiều đá ngầm, gây khó khăn cho việc điều hướng tàu trong các điều kiện thời tiết xấu, nên trong lịch sử có rất nhiều vụ đắm tàu gây chết người. Như vào ngày 9 tháng 6 năm 1851, xuất phát từ Port Phillip Bay, gần Melbourne, và di chuyển dọc theo bờ biển Australia để về Adelaide, Nam Úc, tàu buồm Osprey với hai mỏ neo được thả xuống vào sáng sớm Chủ Nhật ngày 18 tháng 6 năm 1854. Thuyền trưởng Hawkins đã lên bờ. Một cơn gió đông thổi mạnh và những con sóng lớn đã đánh vào làm con tàu bị mắc cạn rồi bị đắm gần bãi biển Lorne. Thủy thủ đoàn của tàu "Osprey" gồm khoảng 20 người, có khoảng 10 người thiệt mạng.

Tàu buồm Schooner Rebel, được ghi danh tại Geelong, dự định di chuyển từ Melbourne (Australia) đến Adelaide, thủ phủ của tiểu bang Nam Úc khoảng 700 km về phía Bắc Tây Nam, đã bị đắm vào ngày 17 tháng 2 năm 1855, gần bãi biển Lorne, tiểu

bang Victoria. “Rebel” có một thủy thủ đoàn nhỏ, khoảng từ 10 đến 15 người, tất cả đều mất tích. Không còn ai sống sót!

Cách khoảng 10 phút lái xe về phía tây của thung cảnh 12 Vị Tông Đồ là Loch Ard Gorge nơi có các vách đá dựng đứng bao quanh một bãi biển nhỏ nằm trong Công viên quốc gia Port Campbell. Đây là một phần của Great Ocean Road và nổi bật với cảnh quan tuyệt đẹp của vách đá, bãi biển và biển cả.

Tên Loch Ard thực sự xuất phát từ một con tàu mang tên Loch Ard. Sau 3 tháng lênh đênh trên biển từ Anh đến Melbourne, trong cơn bão lớn cách Lorne khoảng 10 km về phía đông, vào ngày 1 tháng 6 năm 1878, tàu Loch Ard bị mất phương hướng. Những con sóng dữ đã đánh chìm tàu chỉ vài phút sau khi tàu

Những người tị nạn Việt Nam đang thoát khỏi một chiếc thuyền bị đắm ở Malaysia, tháng 12 năm 1978. NGUỒN SBS.COM.AU

va vào vách đá. Chuyến tàu tổng cộng 54 người gồm hành khách và thủy thủ đoàn, chỉ còn hai người sống sót là Tom Pearce – một thủy thủ học việc trên tàu và Eva Carmichael, một hành khách. Cả hai đều 18 tuổi. Pearce bị dạt vào bờ biển và đã tìm thấy Carmichael sau khi nghe tiếng khóc của cô. Họ trèo ra khỏi Loch Ard Gorge để tìm người giúp đỡ và đã được những người thổ dân bản địa cứu giúp. Vào tháng 6 năm 2009, sóng biển dữ làm mái

vòm sụp đổ để lại hai trụ đá được đặt theo tên của hai người là Tom và Eva sống sót trong thảm nạn chìm tàu Loch Ard.

Đứng trong biển chiều Lorne phóng tâm mắt ra xa, tôi tưởng nhớ những người đã chết trong hai vụ đắm tàu cách nay gần 150 năm.

Tôi cũng nhớ hàng trăm ngàn bà con thân yêu của tôi, một thời hải hùng đã bỏ mình trên sóng nước bao la thời vượt biên, vượt biển. Lại nhớ thơ Cao Tần: “Này biển chiều sóng xô ào lớp

lớp. Những tiếng đòi tan nát khóc thương nhau...” Lại nhớ thơ Ngọc Khôi: “Xác em nay ở phương nào?” được nhạc sĩ Trần Chí Phúc phổ nhạc. “Chiều ra biển đứng ê chề. Tìm trên ngọn sóng ngó về xác em. Vớt rong rêu ngọn tóc mềm. Quay về hướng gió tưởng em thở dài... Xác em nay ở phương nào. Tấp sang đất Thái hay vào Nam Dương. Có khi xác vượt trùng dương. Trôi về Bắc Mỹ trách hồn người yêu. Biển lớn, biển lớn cuốn em đi. Rồi xa, rồi xa, rồi xa mãi. Biển ơi, trả cho ta xác em yêu. Chiều ra biển đứng ngậm ngùi. Nhớ em và nhớ cả trời Việt Nam”.

Tôi lúi húi làm thơ: “Đêm anh ra biển một mình/ Thuyền linh đình, giữa u minh nước trời/ Biển ru anh tiếng ru đời/ Gừng cay muối mặn xin đừng bỏ nhau.”

ĐXT

Nhạc sĩ Trần Chí Phúc trình bày “Xác em nay ở phương nào?” thơ Ngọc Khôi - NGUỒN YOUTUBE

DU FACE

LTS: Facebook là một mạng xã hội (social networking service) phổ biến rộng và có tầm ảnh hưởng rất lớn trên thế giới ngày nay. Ngoài khía cạnh giải trí, xả stress, giao lưu, lưu giữ nhật ký... Facebook còn được sử dụng như một phương tiện hiệu quả trong những cuộc cách mạng làm thay đổi tình hình thế giới. Hiện nay Facebook là một trong những lối thoát quan trọng để những trí thức, nhà báo, văn nghệ sĩ có khuynh hướng tự do đang sống tại Việt Nam cất lên tiếng nói của họ.

“FACEBOOK CÓ GÌ NGỘ” chọn lọc và giới thiệu với quý độc giả những ý kiến (comment) dí dỏm, tếu táo của cư dân trang mạng này và giữ nguyên văn cách thể hiện của họ.

Chúng tôi xin phép các tác giả trên Facebook được trích lại và chân thành cảm ơn.

BBT Trẻ

Chuyện là anh Nguyễn Văn Hết mở quán bánh canh, không hiểu sao mở cả ngày mà vẫn chưa bán được tô nào... Hên là anh Hết không bán thuốc tây, bởi tấm bảng sẽ “Hết thuốc chữa”!

- NGUỒN: FACEBOOK LINH TÂM

“Hãy cho tôi một điểm tựa, tôi sẽ nhắc bổng trái đất lên” là câu nói nổi tiếng của Archimedes (287-212 trước Công Nguyên). Ông là một nhà toán học, nhà vật lý, nhà phát minh huyền thoại người Hy Lạp. Hình của Archimedes được in ở mặt trước của Huy chương Fields, giải thưởng danh giá được coi là “Nobel Toán học” (vì giải Nobel không bao gồm lĩnh vực toán học), được Hiệp hội Toán học Quốc tế (IMU: International Mathematical Union) trao 4 năm một lần cho những nhà nghiên cứu nổi bật.

Ơ-rê-ca (Eureka, nghĩa tiếng Việt là “tìm ra rồi”) là một giai thoại nổi tiếng về cách ra đời của “lực đẩy Archimedes” và của mục.. này.

Kim Tây

Lúc sáng chế ra kim tây, có lẽ Walter Hunt (1796-1859), một kỹ sư kiêm thợ cơ khí người Mỹ - không ngờ được sản phẩm nhỏ bé của mình còn trở thành một phụ kiện thời trang, một biểu tượng phong cách, thậm chí thể hiện cả quan điểm chính trị xã hội. Ngoài ra, qua hàng trăm năm, nó không lỗi thời.

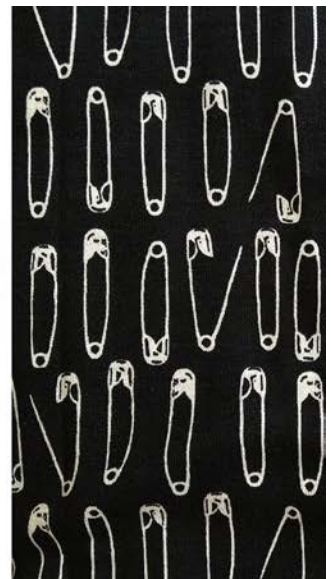
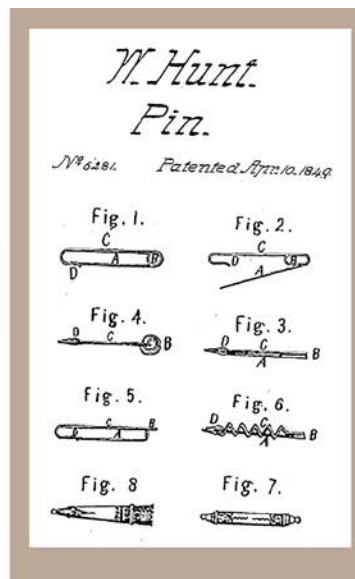
Rất lâu trước khi Kim Tây ra đời, người ta cũng có nhiều cách khác để chỉnh quần áo, chẳng hạn loại trâm cài có tên fibulae. Tuy nhiên thứ đồ này có một nhược điểm, đó là phần đầu nhọn thường bị lộ ra bên ngoài, gây nguy hiểm cho người mặc lẫn ai vô tình chạm vào.

Mọi chuyện thay đổi từ năm 1848. Lúc đang xoắn những sợi dây đồng thau, Walter Hunt nhận ra một cách cuộn khiến dây có lực căng và sẽ đàn hồi trở lại. Thế là ông chạy đến cửa hàng cơ khí của mình, lấy một sợi dây cuộn phân giữa lại, một đầu thì vót nhọn, đầu còn lại thì tạo thành một cái móc để có thể nhét đầu nhọn kia vào. Và đó là thứ mà ngày

nay người ta gọi là Kim Tây.

Đến năm 1849, ông được cấp bằng sáng chế cho đồ vật này. Ở thời điểm đó, ông không gọi nó là Kim Tây. Ông chỉ mô tả trong đơn xin cấp bằng là “ưu điểm lớn nhất” của thứ này là dễ dàng được cài vào quần áo mà không gây nguy hiểm, không đâm vào tay. Sau đó ông bán bằng sáng chế cho công ty W. R. Grace & Co, với giá 400 đô-la. Ông trả món nợ 15 đô-la cho người bạn và giữ riêng cho mình số tiền còn lại. Có lẽ ông đã tiếc xanh ruột và cho đó là quyết định sai nhất cuộc đời. Vì chỉ trong mấy năm tiếp theo, W. R. Grace & Co đã kiếm được hàng triệu đô la từ phát minh này.

Hunt có hàng trăm phát minh bao gồm cửa, nồi hấp, súng trường, súng lục, đạn, xe đạp, cổ áo sơ mi, gót giày và thiết bị xiếc đi trên trần nhà.... Một số trong những vật phẩm này vẫn được sử dụng cho đến ngày nay. Lý do là ông hiếm khi có khả năng làm gì hơn là bán bản quyền các thiết kế của mình với giá thấp hơn nhiều so với giá trị thực của chúng.

Vàm Tân Thuận khi quân Pháp tiến đánh Sài Gòn đã được gọi là Xóm Chiếu (ẢNH: TƯ LIỆU)

Xóm Chiếu

Xóm Chiếu là cách gọi của người dân địa phương chỉ định làng nghề như bao thôn xóm hình thành trên đất Sài Gòn Gia Định. Xóm Lò Gốm, Xóm Bột, Xóm Thuốc... Cũng với sự phát triển kinh tế, những xóm nghề theo thời gian dần dần mất đi, chỉ còn lại ký ức mờ nhạt trong tâm tưởng người cố cựu.

TRANG NGUYỄN

Điều tôi vẫn thắc mắc đến nay là Xóm chiếu không còn làm chiếu từ khi nào? Một thôn xóm rất rộng lớn của Sài Gòn từ thuở xa xưa theo cách gọi dân gian không có tên chính thức trên các văn bản hành chánh kể từ khi hình thành vùng Bến Nghé mà ngày nay người ta gọi là Khánh Hội, Vĩnh Hội thuộc quận 4. Thậm chí một phần đất của Vĩnh Hội trước kia còn lấn sang quận 8 khi người Pháp đào kênh Tẻ (sau hiệp định Genève, chính quyền Sài Gòn thực hiện một cuộc cải cách rộng lớn, sắp xếp lại ranh giới

cơ sở hành chính. Sài Gòn hình thành 8 quận, và thập niên sau đó lập thêm hai quận mới là 10 và 11).

Nói một chút về địa hình để gợi nhớ sự rộng lớn của thôn xóm ngày xưa không như ngày nay có khi xóm chỉ mang ý nghĩa là một đơn vị gia cư nhỏ trong một con hẻm nhỏ. Vùng đất quận 4 xưa được hình thành bởi các khu vực Khánh Hội, Vĩnh Hội, Cây Bàng, Xóm Chiếu, cù lao Nguyễn Kiệu từ khi Nguyễn Hữu Cảnh vào Nam, lập phủ Gia Định (1693-1698). Vùng đất này trước đây có nhiều tên gọi

như: Tam Hội, Khánh Hội, Khánh Hoà, Khánh Bình, Bình Ý, Tân Vĩnh, Vĩnh Khánh ... thuộc tổng Dương Hoà, huyện Tân Bình. Sang thời kỳ Pháp thuộc, quận 4 được biết đến bởi những tên địa danh như Xóm Chiếu, Khánh Hội, Cây Bàng (Tân Thuận). Những địa danh khác biến mất theo sự thay đổi tổ chức hành chánh qua từng thời kỳ.

Để tìm hiểu ngọn ngành, ta nên bắt đầu bằng việc hình thành vùng đất từ thuở dân chúng dựng nên đình làng bởi đây là tập quán văn hoá của người

dân nước Việt. Đình là nơi thờ Thành hoàng, những người có công khai phá vùng đất mới và đình làng cũng là nơi hội họp, tổ chức lễ hội, tập hợp người dân trong các sinh hoạt cộng đồng. Hoặc các công trình tôn giáo chùa chiền, nhà thờ các họ đạo, hoặc các di chỉ khảo cổ tìm thấy.

Đình Khánh Hội là một trong những ngôi đình có nguồn gốc cổ xưa đặt trên địa bàn Quận 4. Đình Khánh Hội xưa vốn tọa lạc bên bờ rạch Bến Nghé, ngôi đình này đã bị đốt cháy cùng với làng Khánh Hội vào năm 1858 khi lính Pháp tiến đánh thành Gia Định. Tàu chiến của Pháp và Tây Ban Nha theo sông Lòng Tàu tiến vào Sài Gòn nã súng đại bác bắn phá hai đồn binh trấn thủ hai bờ tả

Cầu Khánh Hội nối liền Trung tâm Sài Gòn với quận Tư bước vào Xóm Chiếu (NGUỒN: MANHHAIFLICKR)

hữu. Năm 1935 đình mới được xây dựng lại. Trong khi đó, đình Vĩnh Hội có nét cổ xưa hơn nằm ở thôn Vĩnh Hội. Không rõ đình xây dựng năm nào nhưng Đình Vĩnh Hội là một trong số ít những ngôi đình ở Sài Gòn còn lưu giữ bản sắc

phong do Vua Tự Đức ban vào năm 1895. Khi người Pháp đào kênh Tẻ thôn Vĩnh Hội bị tách ra một phần (ngày nay thuộc về địa bàn quận 8 như đã nói ở trên).

Còn tên gọi Xóm Chiếu chỉ là cách gọi dân gian chỉ định làng nghề tại

địa phương mà cụ thể Xóm Chiếu nằm trong thôn Khánh Hội ở phía Đông và cả một phần phía Tây của thôn Vĩnh Hội. Đơn vị xóm ngày xưa rất rộng do vùng đất Khánh Hội và Vĩnh Hội ngày trước đều là vùng đất kinh rạch chằng chịt, một vùng nê địa sinh lầy hoang vu thưa thớt dân cư, đất ngập úng, chạy dọc theo kênh Bến Nghé, xuống đến cầu chữ Y ngày nay, rồi theo kênh Đôi (do Pháp đào năm 1905 để khai thông đường thủy từ sông Sài Gòn vào Chợ Lớn) ngược lên vùng Tân Thuận, trở lại đầu

Ngã ba Trịnh Minh Thế và Hoàng Diệu, khi xưa khu vực này trong địa phận Xóm Chiếu (NGUỒN: MANHHAIFLICKR)

vàm Bến Nghé. Do địa hình sông nước ao trũng đất sinh, thực vật thiên nhiên chỉ toàn cỏ lác, cỏ cói mọc um tùm và thứ cỏ hoang dại này tự nhiên trở thành nguyên liệu cho dân địa phương dệt ra những tấm đệm, tấm chiếu phục vụ đời sống người dân. Làng nghề xóm nghề từ đó mà hình thành.

Giáo xứ Xóm Chiếu là một trong những họ đạo có niên đại thành lập rất sớm (năm 1856) tại vùng rạch Thầy Tiên (đường Khánh Hội sau này). Theo bút tích của cha Phêrô Nguyễn Linh Dược, chánh xứ Xóm Chiếu từ năm 1885-

1914, vùng này trước đây rạch ngòi chằng chịt, rừng hoang cỏ rậm dày đặc. Thấy ven sông mọc nhiều cây lác, nhiều người cất đệm về dệt chiếu, tạo thành làng nghề dệt áo. Cha ghi lại: “Xứ này hiệu là Xóm Chiếu, vì thuở Phú Lang Sa (Pháp) chưa qua, ở đây đã làm nghề này”.

Đây là một xứ đạo có được giáo dân khá đông (1,500 người), ngôi giáo đường nhỏ trở nên chật chội nên năm 1862 cha Phêrô tìm đất mới ở rạch Cây Bàng cất nhà thờ mới. Do cất nhà thờ bằng vật liệu thô sơ và trên nền đất trũng, nhà thờ nhanh chóng xuống

cấp. Tuy nhiên, việc xin cấp đất lại gặp nhiều khó khăn do chính quyền Pháp đang có kế hoạch sửa chữa và mở rộng cảng Sài Gòn. Song nhu cầu xây dựng một nhà thờ mới vẫn cần thiết nên cha Thừa sai Claude Roy (cha Từ), quyết tâm thực hiện cho kỳ được. Và sau vài lần tìm kiếm mua đất, năm 1868 ngôi nhà thờ của Xóm Chiếu được cất lên cạnh mé sông Sài Gòn với tên gọi nhà thờ Thánh Phêrô. Chung quanh khuôn viên bao bọc bởi đồng ruộng, đầm lầy bao la. Trong thủ bút do cha Dược (coi xứ từ 1885 – 1914) viết năm

1910: “Cha Từ khéo, đã cất được nhà thờ kiểu Tây, có tầng đờn, có lầu chuông, chọn Thánh Phêrô làm bổn mạng”. Sau này gọi là nhà thờ Xóm Chiếu.

Nhìn lại một tấm hình tư liệu xa xưa vào thời gian thập niên 1890 do người Pháp chụp một góc của Sài Gòn giáp với rạch Bến Nghé nhìn sang bên kia là vùng đất Khánh Hội còn rất hoang vu. Những mái nhà trại thấp nằm dọc theo sông rạch, chưa có những nhà kho lớn dọc theo cảng Khánh Hội như sau này khi Pháp nâng cấp thương cảng Sài Gòn và xây dựng thêm cầu cảng, mở rộng việc lưu chuyển hàng hoá ra nước ngoài.

Từ khi chiếm được thành Gia Định, chính quyền Pháp nhanh chóng xây dựng thành phố Sài Gòn và hiển nhiên vùng đất Bến Nghé cạnh bên sông Sài Gòn là vị trí thuận lợi được người Pháp nhìn thấy và khai thác (thực ra cảng Sài Gòn đã tấp nập ghe thuyền buôn bán trong và ngoài nước trước khi

Cảng Sài Gòn khu cầu Tân Thuận thập niên 1960 (NGUỒN: MANHHAIFLICKR)

Pháp chiếm Sài Gòn). Thương cảng Sài Gòn được chính quyền Pháp chính thức thành lập ngày 22/2/1860, ngay trên vùng đất bờ sông của thôn Khánh Hội. Cảng nằm dọc theo sông Sài Gòn, gồm 5 khu vực, với 20 cầu tàu; trong đó địa bàn bờ sông Sài Gòn thuộc thôn Khánh Hội có đến 11 cầu tàu.

Nhờ sự thông thương đường thủy do mở rộng Kênh Đò, Kênh Tẻ vào đầu thế kỷ 20, hàng hoá nông sản từ miền Tây đổ dồn về các nhà máy xay lúa ở Chợ Lớn, theo kênh tập trung tại cảng Sài Gòn xuất cảng ra ngoại quốc. Nhu cầu lao động bốc xếp tăng vọt, dân lao động tại địa phương hầu hết đi làm công nhân bốc xếp ở các kho. Không những thế cảng Sài Gòn còn thu hút nhiều dân tứ xứ kéo về Khánh Hội, Vĩnh Hội cư trú trong những nhà dựng kênh rạch chằng chịt khắp nơi để kiếm sống. Đến năm 1939, Sài Gòn trở thành cảng đứng hàng thứ 7 trong số các thương cảng của người Pháp thuở bấy giờ.

Xem ra có thể lý giải thời gian cảng Sài Gòn thu hút lao động địa phương, người dân Xóm Chiếu đã bỏ nghề dệt chiếu đi làm công nhân bốc vác. Công việc cực nhọc nhưng bù vào tiền công thu được cao hơn và đời sống ổn

định hơn khi nhân công làm việc chính thức của cảng Sài Gòn được hưởng chế độ hưu trí và được công ty hỗ trợ chi phí xây cất nhà cửa, ổn định đời sống cho người lao động an tâm làm việc. Đó là cách giải thích của nhiều người lớn tuổi sống ở chung cư Vĩnh Hội trước 1975.

Cách nay 40 năm, có lần tôi hỏi địa chỉ thằng bạn học để tiện ghé thăm. Bạn nói nhà ở Xóm Chiếu. Tôi hỏi: “Xóm Chiếu cụ thể ở đâu? Nhà thờ Xóm Chiếu, chợ Xóm Chiếu hay đường Xóm Chiếu, hẻm Xóm Chiếu? Ở khu vực này là một mê trận gia cư. Cuối cùng tôi cũng tìm ra địa chỉ, té ra nhà nằm trong con hẻm nhỏ phía sau trường trung học Nguyễn Trãi. Đến nơi, tôi còn ngạc nhiên hơn khi thấy khu xóm giống như một nhà trại khép kín. Nhà nào cũng nhỏ bé, dính liền vách với nhau, bao quanh một hình tròn, ở giữa có cái giếng lớn dùng chung trong xóm. Bạn kể, nhà có từ thời ông nội lên Sài Gòn định cư từ năm 1940, làm bốc xếp ở cảng Khánh Hội. Cuộc sống khó khăn từ đời ông qua đời cha với công việc khiêng vác nặng nề. Rồi bạn nhìn tôi với ánh mắt thăm hỏi: “Rồi đây, đời con đời cháu có tốt hơn chăng?”.

TN

Mời bạn đặt câu hỏi với mục

An Sinh Xã Hội (Social Security) là những vấn đề về:

- Trợ cấp hưu trí
- Trợ cấp người già
- Trợ cấp tàn tật

Do cô Angie Hồ Quang phụ trách. Nếu quý bạn có câu hỏi xin email đến Ban Biên Tập Trẻ tại:

bientap@trenews.net

Phúc Lợi Xã Hội [Texas Health and Human Services Commission (HHSC)] là cơ quan quản trị các chương trình trợ giúp các gia đình với các dịch vụ về thực phẩm, chăm sóc sức khỏe, bao gồm các chương trình Phụ nữ, Trẻ sơ sinh và Trẻ em (WIC), Trợ cấp Y tế cho Trẻ em (Children's Medicaid, Hỗ trợ Dinh dưỡng Bổ sung (Supplemental Nutrition Assistance Program- SNAP).

Mục “Phúc Lợi Xã Hội” do cô Cindy Thu Hoàng là nhân viên của bộ Y tế Tiểu Bang, phụ trách.

Nếu quý bạn có bất kỳ thắc mắc gì, xin gửi câu hỏi về:

bientap@trenews.net

Độc thơ trước mộ chồng

Một chuyện xảy ra gần đây trong ngày Valentine tại một nghĩa trang ở thành phố Lviv của đất nước Ukraine.

Natalia cầm theo quyển sách bìa tím, đến trước mộ chồng đọc thơ cho anh nghe trong ngày lễ Tình nhân. “Tôi tặng anh ấy cuốn sách này làm quà kỷ niệm ngày cưới. Một tháng sau, anh ấy tử trận”, Natalia nói, nước mắt chảy dài trên gương mặt trong lễ Tình nhân 14/2 khi đứng trước mộ chồng, Vassyl, binh sĩ Ukraine thiệt mạng ở tiền tuyến và được chôn cất tại thành phố Lviv, miền tây nước này.

Natalia và Vassyl bên nhau 21 năm, có 3 con và con út mới 6 tuổi. Vassyl là nhà văn, say mê văn học. Vì anh không có thời gian để đọc quyển thơ vợ tặng, Natalia

mang tới nghĩa trang “để đọc cho anh ấy nghe”.

Góa phụ mặc áo khoác phao màu đen, mắt đỏ hoe vì xúc động, khẽ đọc bài thơ “Chẳng ai đã từng yêu” mà cô thuộc lòng. Cô kẹp đóa hồng vàng ép khô vào giữa cuốn sách, cùng màu với hoa hồng đặt trên mộ Vassyl.

Natalia không phải người duy nhất có chồng là quân nhân được chôn cất tại nghĩa trang ở Lviv, nơi những quả bóng bay hình trái tim màu đỏ, thú nhồi bông và quốc kỳ được đặt trên các ngôi mộ trong ngày lễ Tình nhân.

Maria mất chồng, anh Andrey, vào đêm Giáng sinh năm ngoái. Họ chưa bao giờ tổ chức lễ Tình nhân bởi Maria cho rằng “đây là chiêu tiếp thị” của những người bán vật phẩm Valentine.

“Nhưng không hiểu sao hôm nay tôi vẫn muốn đến”, cô nói. “Nỗi đau thấu tâm can và thực sự bất công. Thay vì có một cuộc sống tốt đẹp như chúng tôi từng có trước chiến tranh, bây giờ chỉ còn một ngôi mộ trong nghĩa trang”.

Một góa phụ khác cũng tên là Natalia đang chăm chú ghim một trái tim nhỏ lên hoa đặt trên mộ chồng, người tử trận vì một thiết bị bay không người lái tấn công chiếc xe anh điều khiển.

“Tôi vẫn chưa chấp nhận được sự thật anh ấy đã không còn trên cõi đời này nữa, tôi sẽ không bao giờ nghe thấy tiếng anh ấy nói, không bao giờ được nhìn thấy anh nữa”, cô nói. “Chồng tôi rất yêu tôi. Anh ấy hay gọi điện tâm sự, nói yêu tôi. Nếu còn sống, ngày hôm nay anh ấy sẽ chúc mừng tôi”.

DH- THEO AFP

Natalia đọc thơ trước mộ chồng trong ngày lễ Tình nhân.- NGUỒN KYIV POST

Lừa đảo về Di Trú

BẢO SƠN

Chính sách trục xuất di dân bất hợp pháp đang được tiến hành quyết liệt. Nhiều thông tin về truy xét và bắt bớ xảy ra hàng ngày trên internet làm nhiều người lo sợ. Lợi dụng dịp này, nhiều tổ chức lừa gạt đã nhanh chóng nhúng tay. Dưới đây là một trường hợp điển hình lừa gạt về di trú và trục xuất.

Một sinh viên gốc Việt Nam ở trường đại học Miami University (Ohio) đã trở thành nạn nhân của vụ lừa đảo trục xuất và mất 116,000 đô la. Sự việc bắt đầu bằng một cú điện thoại trong đó người gọi tự xưng là nhân viên ICE nói sinh viên này là nghi can trong một vụ án rửa tiền ở Washington. Do hoảng sợ, sinh viên này đã tuân theo hướng dẫn của người gọi là phải đóng \$20,000 bằng gift card để không bị bắt và bị trục xuất. Tiếp theo bọn chúng bắt sinh viên này phải nộp \$97,000 tiền "bond" để được tại ngoại. Em này đã rút tiền ngân hàng đi mua Bitcoin ATM bỏ vào tài khoản mà bọn chúng đưa ra. Ngoài ra bọn chúng còn bắt em gửi hình chụp khuôn mặt, hình passport, bằng lái xe và cả thẻ social security. Cuối cùng còn buộc em gọi cho cha mẹ xin tiền nộp thêm \$23,000 nữa, nhưng do cha mẹ đi du lịch không liên lạc được, bọn chúng tiếp tục hăm dọa chờ có đủ tiền mới cho em rời nhà. Sau khi liên lạc được với gia đình, cha mẹ em nói rằng vấn đề có vẻ bị lường gạt. Em vội lẽ ra mới đi báo cảnh sát và FBI. Nhưng tiền đã mất không tìm được và FBI cũng bó tay.

Để tránh trở thành nạn nhân như trường hợp trên, cần lưu ý những điểm sau:

1. Điện thoại từ cơ quan ICE. Nếu có, đó phải là số điện thoại nằm trong hồ sơ liên quan tới di

trú của bạn. Nếu cần, gọi lại số điện thoại của cơ quan ICE địa phương có niêm yết tại <https://www.ice.gov/contact/field-offices> để xác nhận. Có thể liên lạc với một luật sư về di trú để hỏi ý kiến. Đừng tin vào số điện thoại hiện ra trên máy điện thoại, đó có thể là số giả.

2. Để ý dấu hiệu lừa đảo. Trong trường hợp trên, những dấu hiệu lừa đảo gồm: gửi tiền bằng gift card và gửi bằng tiền ảo. Với cách này không có dấu vết để điều tra. Ngoài ra, tuyệt đối không gửi bất cứ hình ảnh cá nhân, hình ảnh giấy tờ quan trọng như passport, bằng lái, thẻ social security.

3. Đừng hoảng loạn. Hãy gọi điện thoại tới người thân, bạn bè, luật sư hay cảnh sát để hỏi ý kiến. Nên nhớ rằng ICE không bao giờ lục soát nhà nếu không có lệnh tòa, và không bao giờ đe dọa để đòi chuyển tiền qua hình thức gift card, tiền ảo hay wire transfer. Báo ngay với cảnh sát khi có nghi ngờ.

CITY OF GARLAND IMMERSIVE ART

15/3. Trưng bày tác phẩm nghệ thuật của nhóm Pneuhaus chuyên về thiết kế sáng tạo kết hợp không khí, ánh sáng và hàng dệt may. Có 2 tác phẩm: Grove, và The Street Seats tạo ra màu sắc cảnh quan rực rỡ theo phong cách mới

Địa điểm: Garland City Square, 520 W State St, Garland TX 75040. **Giá vé:** miễn phí.

CIRCUS VAZQUEZ

15/3 tới 30/3. Trình diễn xiếc với nhiều diễn viên quốc tế từ Nga, Pháp, Trung Quốc, Ethiopia, Chile, Ukraine ...cùng những tiết mục đặc sắc: hài kịch, xà treo, đu dây, nhào lộn, biểu diễn sức mạnh

Địa điểm: Riders Field, 7300 Roigh Riders Trl, Frisco, TX 75034. **Giá vé:** \$30-\$50.

MARCH FAMILY WEEKEND

29/3. Chương trình vui chơi giải trí cuối tuần dành cho gia đình và trẻ em: vẽ mặt, sở thú nhỏ, sinh hoạt vui, vẽ biếm họa...

Địa điểm: Sammons Park, 2403 Flora Street, Dallas TX 75201. **Giá vé:** miễn phí.

Phía sau tác giả là Tòa Thị chính cổ

Đến Bamberg như.. lạc mắt mùa Đông!

Trên đường đến thành phố Frankfurt am Main cách Berlin hơn 550km, chúng tôi dừng lại Bamberg ở vùng Oberfranken, bang Bayern, CHLB Đức. Đô thị cổ này được thành lập vào thế kỷ thứ X. Hiện thành phố có diện tích hơn 54km², dân số hơn 80 nghìn.

LÊ KUNG DIỄM
(BÀI VÀ HÌNH)
ĐÀ NẴNG, VN

Một số điểm đến hấp dẫn

Bamberg nổi tiếng với kiến trúc thời Trung cổ cùng khu phố cổ đẹp như tranh. Trong Chiến tranh thế giới lần thứ II, Bamberg ít bị phá hủy so với nhiều thành phố khác phải xây dựng lại trong hoang tàn. Một thời gian ngắn nó là trung tâm của Đế quốc La Mã thần thánh! Hiện nay còn nhiều công trình lâu đài, nhà thờ, Tòa Thị chính cổ, tượng đài uy nghiêm và cổ kính trở thành điểm đến hấp dẫn cho du khách khắp nơi

đến khám phá.

Dành thời gian dạo phố cổ, chúng tôi ăn trưa sớm trong Nhà hàng Kachelofen (Bếp lò lát gạch) ở trung tâm phố cổ Bamberg có món thịt heo chiên nổi tiếng. Để có được chỗ ngồi ấm áp chúng tôi đã đặt chỗ trước đó cả tuần. Do thời tiết khá lạnh nên bên trong nhà hàng rất đông khách. Dĩ nhiên việc chờ đợi thức ăn là khá lâu. Đổi lại, nhân viên ở đây vui vẻ, phục vụ tận tình, chu đáo...

Theo bảng chỉ dẫn tên đường, chúng tôi băng qua sông Regnitz trên

Một số tượng đài ở Bamberg

câu Upper. Đến phía Cầu Hạ, nhìn sang phía Cầu Thượng thấy rõ hơn Tòa Thị chính cổ (Altes Rathaus). Tòa Thị chính được xây dựng trong nhiều giai đoạn giữa thế kỷ XIV và thế kỷ XVIII. Từ năm 1310 đến năm 1874 là nơi hội họp của chính quyền thành phố. Ngày nay, Tòa Thị chính thường được tổ chức các sự kiện về lễ hội văn hóa, đón tiếp khách. Đến tận nơi mới thấy được nét độc đáo là cả bức tường cao và dài được trang trí bởi những bức tranh tường đẹp mắt. Đây còn là biểu tượng của thành phố Bamberg. Không ít người nói nếu không được chụp ảnh mình đến Tòa Thị chính cổ là xem như chưa đến Bamberg!

Đi bộ qua vài con phố chúng tôi đến phía Cầu

Thượng. Ở đây có nhiều điểm hấp dẫn, thú vị. Chúng tôi như bị thôi miên khi nhìn thấy một tượng đồng mặt người... mang thương tích! Quả là tuyệt vời! Đây là một trong số những tác phẩm

điều khắc độc đáo của Igor Mitoraj. Ông sinh năm 1944 tại Đức, mất năm 2014 tại Paris, là một nghệ sĩ và nhà điêu khắc người Ba Lan. Ông nổi tiếng với các tác phẩm điêu khắc phân

mảnh về cơ thể con người thường được tạo ra như những tác phẩm sắp đặt quy mô lớn ở những nơi công cộng. Các tác phẩm của ông được triển lãm quốc tế, chủ yếu ở Châu Âu. Tác phẩm bằng đồng

Tác phẩm điêu khắc bằng đồng, Thân Eros của Igor Mitoraj. NGUỒN: FLICKR.COM

này mô tả Eros, vị Thần luôn mang bên mình một cây cung và những mũi tên ái tình. Người là vị thần tình yêu và sắc đẹp của Thần thoại Hy Lạp. Để có được tấm ảnh ưng ý du khách phải chịu khó chờ cho tới phiên mình. Phía sau tượng đồng, xa xa là Little Venice ven sông Regnitz...Người ta ví nó như một Venice của Ý thu nhỏ. Tất nhiên là không có tiếng hát người chèo thuyền gondola. Nơi đây nổi tiếng với khu nhà gỗ có mặt tiền nhiều màu sắc của những ngư dân đánh cá được xây dựng từ thế kỷ XIV đến thế kỷ XVII.

Cạnh cổng Tòa Thị chính cổ có nhóm tượng đồng đỉnh trên cây thập tự. Đây là tác phẩm của Leonhard Gollwitzer (xây dựng năm 1715).

Trung tâm của nhóm tượng là hình ảnh Chúa Giêsu trên cây thập tự và dưới chân Người là Mary Magdalene (tên của bà có nghĩa là “Maria của thành phố Magdala”, một người phụ nữ theo Chúa Giêsu). Bên trái Chúa Giêsu là Đức Mẹ Maria, bên phải là Thánh Gioan Tông đồ. Phía đối diện có tượng Thánh John Nepomuk (được phong thánh vào năm 1729), đội vương miện sao, cầm cây thánh giá. Những nơi này cũng thu hút khá đông đoàn khách du lịch dừng lại để nghe hướng dẫn chi tiết...

Một điểm đáng chú ý khác đó là Nhà Hellerhaus Bamberg cao 3 tầng với mặt tiền sơn màu xanh nhạt, các ô cửa sổ đóng khung nghệ thuật màu trắng, đẹp

như tranh vẽ, hướng ra sông Regnitz. Đây là một công trình kiến trúc cổ tuyệt đẹp. Tòa nhà được xây dựng vào nửa đầu thế kỷ XVIII. Tác giả của nó là kiến trúc sư người Đức nổi tiếng là Justus Heinrich Dientzenhofer (1740). Gần đó có tượng của Thánh Kunigunda, vị Thánh bảo trợ của thành phố. Bà là nữ hoàng đầu tiên của Đức. Chồng bà là Henry II, Vua nước Đức, và từ năm 1014 là Hoàng đế của Đế chế La Mã thần thánh. Theo một truyền thuyết, Bamberg được cứu khỏi các cuộc không kích của quân đồng minh trong Thế chiến thứ II bởi chính Thánh Kunigunda. Chính bà là người đã vô hình bao phủ cho thành phố...một lớp sương mù!

Bamberg như là giấc mơ đẹp

Khu phố cổ với rất nhiều con đường sạch đẹp. Hai bên có khá nhiều nhà hàng, cửa tiệm bán các sản phẩm du lịch của địa phương. Đặc biệt là các thương hiệu có tuổi đời vài trăm năm. Nhà hàng bán thịt kẹp bánh mì hoạt động từ năm 1897, tiệm bán sách hoạt động từ năm 1596... Một số nhà trọ truyền thống có từ thế kỷ thứ XVI. Bia Rauchbier nổi tiếng. Từ 68 hãng làm bia ngày xưa trong lịch sử nay 8 hãng với truyền thống cổ còn tồn tại ở Bamberg. Đây đó là các cửa hàng, siêu thị áo quần thời trang, mỹ phẩm... người ra vào nhộn nhịp. Dọc đường là các căn lều của chợ rau, củ, quả. Người ta gọi là

Nhà Hellerhaus Bamberg. NGUỒN: FLICKR.COM

Tiệm sách, quán bán thịt có tuổi đời cao.

chợ xanh ngoài trời.

Khi rời Bamberg, chúng tôi chọn đi qua các con đường làng của thành phố. Những con đường sạch đẹp không hề thấy rác! Giao thông ở đây khá đặc biệt. Vận tốc dành cho xe hơi tối đa là 30km/giờ. Thỉnh thoảng có những cột bảng hiệu điện tử (dùng pin năng lượng mặt trời) hình vuông bên đường báo cho biết vận tốc xe hơi từ xa. Nếu xe chạy quá tốc độ, trên bảng điện

tử hiện lên biểu tượng... mặt người buồn! Nếu xe chạy dưới hoặc đúng tốc độ 30km/giờ bảng sẽ hiện biểu tượng mặt người cười...đây biểu cảm!

Nó giống như vài con đường trong thị trấn chúng tôi đi qua ở Frankfurt. Bảng điện tử thay vì mặt người là những từ nhắc nhở chậm lại hoặc cảm ơn! “Bản tốc độ” để đánh động lương tâm, đạo đức của người lái xe rất văn hóa, văn minh!

Bamberg với nhiều công trình, di tích lịch sử độc đáo. Thành phố đã lưu giữ nhiều giá trị văn hóa truyền thống lâu đời như các lễ hội bia, ẩm thực, sản phẩm thủ công tinh xảo... Chẳng phải tự nhiên mà năm 1993, UNESCO công nhận Bamberg là Di sản Thế giới. Thành phố thu hút khách du lịch dường như không kể mùa vì khí hậu ôn hòa ở đây. Ai đến Bamberg cũng bị lôi cuốn bởi những công trình

kiến trúc cổ tuyệt đẹp được bảo tồn cho đến tận bây giờ.

Đến Bamberg, chúng tôi không còn thấy mùa Đông u ám, băng giá như ở Berlin. Chỉ thấy nổi hào hứng, ngắm nhìn, khám phá thành phố thời Trung cổ. Có khách du lịch cảm nhận là đến Bamberg như lạc vào một thế giới cổ tích và là giấc mơ đẹp mà bạn muốn mơ đi mơ lại nhiều lần!

Bài & ảnh LKD
(Vài chi tiết, số liệu dựa theo Wikipedia)

Xu hướng làm vườn

THIÊN HƯƠNG

Mùa Xuân là khởi đầu một năm của những người làm vườn. Xu hướng làm vườn nào sẽ được yêu thích năm nay? Mời bạn cùng tham khảo.

■ Tông màu trầm sẽ được dùng nhiều hơn trong vườn.

Không chỉ nội thất chuộng tông màu trung tính. Các nhà làm vườn chuyên nghiệp cũng đang có xu hướng dùng bảng màu trầm, gần gũi với thiên nhiên cho các vườn hoa. Đó là màu hồng, tím nhạt và trắng, những màu sắc mang lại cảm giác dịu nhẹ, bình yên. NGUỒN: A PIECE OF RAINBOW.

■ Cây và hoa bản địa.

Thay vì tốn công chăm sóc những giống cây ngoại lai, khó thích nghi với môi trường tự nhiên, nhiều người làm vườn đã bắt đầu trồng thêm những giống cây và hoa bản địa trong vườn. Chúng được trồng xen kẽ với các giống cây phù hợp với khí hậu khác để tạo nên cảnh quan đa dạng. NGUỒN: SANTA BARBARA BOTANIC GARDEN.=

■ **Những giống cây chịu hạn.** Hầu hết mọi người đều muốn có một khu vườn không tốn công chăm sóc nhưng vẫn đẹp mắt. Vì thế, những giống hoa có thể chịu được nhiệt độ cao và ít mưa như Russian sage, catmint, agastache, yarrow và cornflower được lựa chọn nhiều hơn. Đây là những giống cây trổ hoa dày, đẹp với nhiều màu sắc, ít cần chăm bón và nước tưới. NGUỒN: BOTANICAL INTERESTS.

■ **Các giống hồng bụi (rose shrub).** Rose shrub trở nên phổ biến bởi nhiều lý do. Chúng có thể chịu được nhiều mức nhiệt độ khác nhau, ít bị sâu bệnh, nở hoa từ mùa xuân đến cuối mùa thu, một số giống mới còn có hương thơm. Thích hợp với nhiều phong cách làm vườn khác nhau. NGUỒN: BETTER HOMES & GARDENS.

■ **Vườn theo phong cách đồng cỏ hoa dại (wildflower meadow).** Trong năm qua, chúng ta đã thấy sự gia tăng của các vườn hoa dại và phong cách làm vườn này chắc chắn sẽ tiếp tục duy trì trong năm nay và nhiều năm tới. Những vườn hoa kiểu này không chỉ đẹp mắt, ít tốn công chăm sóc mà còn mang lại lợi ích cho môi trường và các sinh vật tự nhiên. NGUỒN: THE SPRUCE.

■ **Những chậu cây phá cách.** Những chậu cây mềm mại, tự nhiên, ít cấu trúc và quy tắc sẽ được dùng nhiều hơn. Các giống cỏ cảnh (ornamental grass) dễ trồng trong chậu sẽ được dùng để trang trí cho cửa trước. NGUỒN: THE HAPPY HOUSIE.

Robot sản xuất ra robot

Hai công ty robot Apptronik (Texas) và Jabil (Florida) đã hợp tác để sử dụng robot hình người Apollo của Apptronik để sản xuất hàng loạt robot Apollo khác. Ban đầu Apollo sẽ thực hiện các nhiệm vụ đơn giản, lặp đi lặp lại như kiểm tra, phân loại, lắp ráp, giao hàng ở dây chuyền, lắp đặt các kệ, và phụ lắp ráp, trước khi được tham gia dây chuyền sản xuất robot mới. Robot này đã được sử dụng ở các nhà máy hãng Mercedes và có trang bị trí tuệ nhân tạo.

Công ty Apptronik cho biết sẽ bán ra thị trường loại robot này vào năm tới nhưng không cho biết giá bán. Theo dự đoán giá sẽ ở khoảng từ \$16,000 (giá của robot Unitree's) tới \$30,000 (giá của robot Tesla). Apollo có thể được sử dụng trong các công việc sản xuất, bán hàng, chăm sóc người già, làm việc nhà..

Robot - Người

Công ty Figure AI ở thung lũng Silicon CA đã gây chấn động ngành chế tạo robot trong tuần qua với thông tin sẵn sàng sản xuất loại robot hình người có “não tổ ong” có thể làm hầu hết mọi thứ mà người ta ra lệnh cho nó như một con người.

Helix là robot đầu tiên thuộc kiểu “thị giác-ngôn ngữ-hành động” tổng quát. Nó có thể nhìn thế giới chung quanh, hiểu ngôn ngữ tự nhiên, giao tiếp với thế giới thật và có khả năng tự học mọi thứ. Người ta có thể ra lệnh cho nó lục lọi trong một đống đồ đạc lộn xộn tìm một băng cassette. Mặc dù chưa từng biết băng cassette là gì, nó sẽ tự suy luận để tìm ra đúng vật muốn tìm.

Với robot này trong nhà, nó có thể biết tất cả mọi thứ, từ đồ đạc nữ trang quần áo giấy tờ để đâu tới mọi thông tin cá nhân của gia đình. Vấn đề riêng tư sẽ không còn nữa. Ai sẽ kiểm soát các thông tin này? Các kỹ sư ở Figure? Và nếu bị hack thì sao? Nếu kẻ gian nào đó cướp quyền điều khiển hàng loạt robot thì mọi việc sẽ ra sao? Những câu hỏi này làm người ta sợ hãi trước sự tiến bộ này.

Cô dâu ngọt ngào

Lucy Jane Cooper Arnold là một cô dâu ngọt ngào đúng nghĩa. Trước ngày cưới của mình, thay vì tất bật chuẩn bị nhiều chuyện cho đám cưới của mình như các cô dâu khác thì Lucy dành trọn 2 ngày trước ngày cưới để ... làm bánh. Vì là một thợ bánh nên cô muốn mình tự làm chiếc bánh cưới nhưng làm đến 7 cái với các mùi vị khác nhau. Hy vọng khách dự sẽ ngon miệng với chiếc bánh độc đáo này

Ăn cắp bồn cầu

Tại cung điện Blenheim (Anh quốc) đã bị mất trộm một chiếc bồn cầu vào năm 2019. Chiếc bồn cầu này giá trị ở chỗ làm bằng... vàng 18 carat, do điêu khắc gia Maurizio Cattelan (Ý) chế tác. Trọng lượng nặng 215 lb (98 ký). Giá trị vàng khoảng 3.5 triệu đô la, chưa tính đến giá trị nghệ thuật. Mới đây, tòa án tại Anh đã mang ra xét xử 3 nghi phạm, trong đó thợ xây làm việc cho cung điện là James Sheen thông đồng với hai người bên ngoài. Vụ án chưa xử xong, nhưng tin không vui là chiếc bồn cầu đã bị xẻ thịt bán cho môi giới.

Cứ trắng là tuyết

Khu vui chơi tại Thành Đô, Tứ Xuyên mở cửa cho du khách vào thăm ngôi làng tuyết trắng của mình. Nhưng tháng Hai năm nay trời ấm nên không có miếng tuyết nào. Thay vì hủy bỏ chương trình và vé vào thăm "làng tuyết", những người chủ cho rải cát trắng, giăng vải trắng, bỏ bông gòn trên các nóc nhà, cây cối trong làng. Những nỗ lực của Ban tổ chức được du khách chửi tơi bời hoa lá.

Tranh thiền Lê Ký Thương

Lê Ký Thương là khuôn mặt văn học nghệ thuật quen thuộc của Sài Gòn. Ông ở trong nhóm Nguyên Minh, và là bạn thân của Đỗ Hồng Ngọc, Lữ Kiều, Khuất Đẩu, Huyền Chiêu...

Nhà thơ/họa sĩ Lê Ký Thương quê ở Khánh Hòa. Khởi viết và vẽ từ năm 1962. Có bài đăng trên nhiều tạp chí trước 1975 và là thành viên nhóm chủ trương Ý Thức

Tác phẩm: Bếp lửa còn thơm mùi bã mía (tập thơ đầu tay, Ý Thức , 1974). Lê Ký Thương đã dịch nhiều sách về văn học. Ông cũng đã tham gia nhiều cuộc triển lãm tranh (vừa cá nhân vừa chung với thân hữu). Tranh Lê Ký Thương đậm chất Thiền.

Khép lại cuộc đời tài hoa

Lê Ký Thương, họa sĩ kiêm thi sĩ nổi tiếng, sau một thời gian đau ốm đã trút hơi thở cuối cùng lúc 9h50' ngày 14/2 tại Sài Gòn, hưởng thọ 80 tuổi.

Sau đây mời độc giả đọc một bài tạp văn của Giang Phong viết về tranh thiền của Lê Ký Thương. NGUYỄN & BẠN HỮU

GIANG PHONG

Mọi tất bật, lo toan của đời thường dường như khép lại khi ta đối diện trước những tác phẩm hội họa của họa sĩ Lê Ký Thương. Bởi lẽ, ở đó người xem tìm thấy sự hiện hữu của tĩnh lặng, một cõi thiên tịnh trong sự nhường nhịn của cuộc đời, và sự khát vọng được trở về với “bản lai diện mục” của chính tác giả.

Sinh ra trên mảnh đất xứ Trầm hương, quanh năm lộng gió với tiếng sóng vỗ thì thâm vào mỗi đêm trăng sáng. Tất cả những hình ảnh đẹp ấy đã tạo nên cậu bé Lê Ký Thương sớm có tư chất về hội họa. Và, cũng từ thuở hồn nhiên đẹp đẽ ấy, Lê Ký Thương lại kết duyên với cửa thiền trong sự hữu duyên vô định. Những buổi chiều trên đồi Trại Thủy (Học viện Hải Đức - Nha Trang) một thanh niên Lê Ký Thương lại cùng với các học Tăng trao đổi, đàm đạo về cái học của Thiền tông. Để rồi trong suốt thời gian hòa cùng cuộc sống, ông lại luôn nhắc nhớ những lời Phật dạy để làm hành trang khi bước vào đời.

Hội họa đến với ông cũng thật tình cờ, mà theo ông đó là một “duyên nghiệp”. Ông cũng chẳng nhớ mình bắt đầu vẽ tranh từ khi nào, mãi cho đến năm 1974, ông đã có cuộc triển lãm tranh cá nhân tại Trung tâm Văn hóa Pháp - Đà Lạt. Từ năm 1998 đến năm 2009, ông tổ chức nhiều cuộc triển lãm tranh cá nhân tại Phòng tranh Tự Do Sài Gòn. Hầu hết, các tác phẩm hội họa của họa sĩ Lê Ký Thương là tranh thiếu nhi. Ông vẽ bằng cảm xúc của người trở lại từ những ký ức xa xôi được thai nghén tự bao giờ. Những đứa trẻ chơi đùa bên bờ giậu, chăn trâu, thả diều trên cánh đồng, hay cảnh sinh hoạt vui chơi của các em thiếu nhi... đã lần lượt được ông miêu tả bằng tất cả niềm đam mê, trong sáng. Với

ông, trẻ em là “tánh thiện”, là “sơ tâm” chưa bị nhiễm uế trước của trần ai. Có lẽ, chính vì sự khởi đầu đầy tính “sơ tâm” ấy đã tác duyên đưa ông trở về với chính mình “mà lâu nay không nhận ra vì mãi mê vui chơi”. Để rồi hôm nay, với sự trở về bằng những tác phẩm hội họa gọi mở một cõi thiên - cõi trú an bình nơi ông đã thực sự tìm về. “Mỗi ngày tôi tập thiền bằng cách vẽ, giống như người ta ngồi thiền. Đơn giản vậy thôi. Tôi vẽ để tìm về tâm tôi. Tâm là nhà” - họa sĩ Lê Ký Thương bộc bạch.

Hơn 20 tác phẩm sơn dầu trưng bày triển lãm tại Gallery Tự Do số 53 Hồ Tùng Mậu, Q.1, (mở cửa từ 10-10 đến hết ngày 19-10- 2009) như thể là một cuộc hành trình “vẽ để tìm về tâm tôi”. Ông đã bước đi trong buổi khởi đầu bằng chủ nghĩa biểu hiện để đến một phong cách tối giản biểu hiện như hôm nay, đó là một quá trình suy nghiệm của một người làm công tác nghệ thuật.

Có thể nói, những bức tranh trưng bày tại phòng triển lãm họa sĩ Lê Ký Thương rất có hồn. Những bức tranh vừa có cái đẹp hữu hình vừa chất chứa một ngôn ngữ không

Thiền 2 -
Lê Ký Thương

lời sâu sắc. Ông gửi vào tranh tất cả những suy nghiệm và xúc cảm của mình, thể hiện bằng sự im lặng dịu dàng; đem đến cho người xem một cảm giác an lành, tĩnh lặng. Những gam màu trong tranh của Lê Ký Thương phảng phất như gió thoảng, hòa quyện chìm đắm trong không gian tĩnh lặng. Trong đó, người xem như tìm thấy sự yên bình, tạo niềm vui thị giác làm thăng hoa xúc cảm tinh thần. Những bức tranh như: Lạy tạ I, II, III, IV, V, VI, VII, Đường về, Quay về I, Chờ, Trầm tư, Phơi

y, Cúng dường... đều cho thấy một hình thức nghệ thuật độc đáo mà giản dị. Có lẽ vì tính giản dị đó đã làm nên một Lê Ký Thương như ngày nay.

Ở các bức tranh Lạy tạ I, II, III và IV, như thể nói lên nỗi niềm của một người lầm lạc đang cố bước và “tùy duyên” đứng dậy để tiếp bước đi tìm lại căn nhà mà bao năm thất lạc. Tôi nhìn trong ánh mắt anh với lòng khao khát được trở về với chính mình: “Tôi tìm về nhà tôi sau bao năm lưu lạc. Tôi tìm về nhà tôi như con nhái bén trong ao sen, trong một sát na bất chợt nhận ra nhà mình không phải là chiếc lá sen quen thuộc mà chính là đóa hoa sen trước mặt, mà lâu nay không nhận ra vì mãi mê vui chơi, nên mạnh dạn quay về”.

Có thể nói, thế giới riêng của Lê Ký Thương đầy áp sự yên bình. Qua ngày tháng ông ung dung tận hưởng hạnh phúc khi bắt gặp “một chiếc lá rơi” để rồi ông “Lạy tạ lá khô rơi. Chết vui cho cảnh nầy lộc” (Lạy tạ II). Và rồi, ông lặng lẽ đưa vào tranh từng ý niệm được chất chiu qua từng khoảnh khắc suy nghiệm từ cuộc sống, như thể cuộc hành trình trở về với chính mình...

GP(SỰ TRỞ VỀ CỦA LÊ KÝ THƯƠNG. BÁO GIÁC NGỘ)

Thiền 3 -
Lê Ký
Thương

Sài Gòn

bò bía & bột chiên...

TRẦN HOÀNG VY
KATY, TX

1
Con gái đi chợ Việt Nam về (chợ do người Việt mở và làm chủ ở Mỹ, chuyên bán những thức ăn Việt Nam), mua cho một hộp “gỏi cuốn”, gồm 5 cuốn gỏi, mỗi cuốn dài chừng 10cm và to tròn khoảng cổ tay em bé!

Gỏi cuốn ở chợ được chế biến gồm có rau xà lách, lá hẹ còn sống để nguyên cùng với củ sắn dây, cà rốt thái sợi mỏng, xào với lạp xưởng,

xắt dọc và cuốn với bánh tráng, như kiểu làm “chả giò” của người miền Nam, nhưng to hơn và không phải chiên với dầu nóng.

Gỏi cuốn được chấm với nước mắm pha ngọt cùng với tỏi, ớt, cà rốt, nên hương vị là lạ, song lại thiếu đi cái vị đậm đà, vốn có của loại nước chấm riêng biệt với món ăn này. Một món “gỏi cuốn” pha trộn của cách làm “chả giò” và “bò bía” của người miền Nam ở Sài Gòn xưa... Nhắc đến “bò bía”, lòng bỗng miền man nhớ...

2
Thuở ấy, đầu cuối những năm 60 của thế kỷ trước! Tôi mới chỉ là một cậu bé vừa học xong bậc Trung học đệ nhất cấp (hết lớp 9 bây giờ) ở...tỉnh lẻ, phải về Sài Gòn trọ học. Ở Sài Gòn, với sức học của mình, tôi lại may mắn trúng tuyển vào ngôi trường “danh giá” thời ấy ở Sài Gòn nói riêng, và cả miền Nam nói chung. Đó là ngôi trường mang tên nhà bác học Petrus Trương Vĩnh Ký, gọi tắt là trường Petrus

Ký! Và ngôi nhà trọ đầu tiên trong đời học trò của tôi ở trên đường Nguyễn Thiện Thuật, cách trường khoảng mười phút đi bộ.

Vì thế, mỗi ngày, từ đầu đường Nguyễn Thiện Thuật, băng qua hẻm “16”, ngang quán cà phê Năm Dưỡng, ra đường Lý Thái Tổ, là đã giáp với con đường Cộng Hòa, nơi có ngôi trường tôi học, với vỉa hè rộng, thoáng, nơi hàng ngày quy tụ các xe, gánh hàng rong, là phương tiện mưu sinh của những người dân nghèo, bán đồ ăn, thức uống cho lũ học sinh chúng tôi và cả các anh chị sinh viên các trường Đại học gần đó như Khoa Học, Sư Phạm, kể cả với ngôi trường “Bác Ái” của Hoa kiều, đối diện với trường Quốc gia Sư Phạm, và không ngoại trừ luôn các cô chú... công chức trẻ ở các Nha, Ty chung quanh... Trừ những xe đẩy bán bánh bao, bánh tiêu, giò chèo-quẩy hay xôi, chè, tôi đặc biệt thích thú với chiếc xe ba bánh bán “bò-bía” và chiếc xe đạp phía sau có quây gỗ bán “bột chiên”, 2 món mới lạ đối với bản thân tôi và xem ra cũng thu hút nhiều “thực khách” học trò bu lại ăn, sáng, chiều... nhiều nhất!

Không riêng gì tôi là dân “tỉnh lẻ”, thích ăn những món ăn... mới, lạ, rẻ tiền, nhưng có thể no bụng mà hầu hết các anh chị sinh viên (chắc cũng ở... quê lên Sài Gòn học như tôi)

Bột chiên

Bò bía

cũng hay xúm xít “đèn đờ” quanh món bò bía, bột chiên vào sáng sớm trước khi vào lớp và buổi trưa khi ra về.

Theo trang “Sài Gòn xưa.Net” thì “bò- bía” (tiếng Phúc Kiến: pòh-piá”, 薄皮卷, tiếng Hán Việt là Bạc bính, nghĩa là bánh mỏng) là món bánh cuốn theo phong cách ẩm thực Triều Châu (Quảng Đông) và Phúc Kiến, Trung Quốc, hiện phổ biến ở Đài Loan, Singapore và Malaysia. Tại Phúc Kiến, món này thường dùng ở Hạ Môn, còn ở Quảng Đông, món ăn phổ biến tại vùng Triều Sán ở phía đông của tỉnh trong lễ thanh minh. Tại Việt Nam, món này có thể do các

di dân Triều Châu hoặc người Peranakan (hay còn gọi là Baba Nyonya, tục gọi người Bà Ba) du nhập vào Sài Gòn từ rất lâu rồi. Bò bía làm kiểu truyền thống nay hiếm thấy ở Việt Nam. Loại bánh trắng để cuốn món bò bía nguyên bản kiểu Phúc Kiến là loại bánh trắng bía mềm mịn làm từ bột mì. Thành phần của cuốn bò bía rất phong phú: xà lách, giá, trứng, tôm, tôm khô, đậu phộng, tương ớt, tương đen bên cạnh thành phần chính là hỗn hợp củ sắn cà rốt. Cuốn bò bía nguyên bản khá to, gấp 3 lần cuốn bò bía Sài Gòn. Do vậy người bán thường cắt làm nhiều phần cho dễ ăn. Để hợp với khẩu

vị của người Việt Nam, người Hoa ở Sài Gòn, và kể cả người Sài Gòn chính hiệu, cũng đã chế biến, gia giảm hương vị bánh, sao cho đúng điệu của người Việt. Đặc biệt là những người bán hàng rong. Các nguyên liệu như củ sắn dây, cà rốt, lạp xưởng, trứng gà, tôm khô v.v. được chế biến sẵn, bày trên các khay nhôm, khi có khách mua, thì gấp những nguyên liệu ấy, xào sơ, hâm nóng trên cái chảo nhỏ, rồi lấy ra, dùng bánh trắng cuốn lại thành những cuốn nhỏ dài chừng ngón tay, và to hơn ngón tay cái một chút (chắc để bán giá hơi thấp một chút và cũng vừa với... bàn tay, túi tiền của các cô cậu học trò?). Cuốn bò bía được xếp trên cái đĩa nhỏ, còn nóng, ăn chấm với chén nước chấm bằng đậu tương xay nhuyễn, trộn với ớt, đậu phộng, vừa nóng ấm, lại vừa bùi, béo, sừn sực... của lạp xưởng và tôm khô xào, hơi cay cay, tê tê đầu lưỡi, tạo nên nhiều cung bậc và khoái cảm của cái bụng đang đói lừng lừng, và tôi thì... ngấu ngiến chỉ chừng “một lúm” hay 2, 3 lần cắn là “bay gọn” một cuốn bánh. Chả bù với các cô học trò, thậm chí là sinh viên hay công chức, tuổi 16, hoặc ngoài đôi mươi thì nhai nhỏ nhỏ, từ tốn, từng chút một như để ngấm và cảm hết cái... ngon của vị bò bía!

Được cái lạ và thú vị, là cuốn bò bía tuy nhỏ vậy, song buổi sáng chỉ cần ăn 3, 4 cuốn, là có thể... yên bụng, ngồi học 5 tiết, chưa thấy đói. Và buổi trưa tan học về, không muốn ăn cơm, ghé ăn thêm chừng... 4 cuốn nữa, thêm một ly si-rô đá nhận thơm, mát là no tới bữa cơm chiều.

3

Bên cạnh món bò bía kể trên là món bột chiên, cũng có nguồn gốc từ người Triều Châu, Trung Quốc, thuở di dân vào Sài Gòn, Chợ Lớn, với cái quang gánh, một đầu gồm đĩa, đĩa, bột gạo hay bắp, nếp hấp sẵn, một đầu là cái thùng gỗ để cái bếp lò và cái chảo dùng để chiên bánh, treo lủng lẳng những gia vị... sau

dẫn cái tiến thành những chiếc xe như xe bán bánh mì, hay đóng như cái bàn trên xe ba gác để dễ di chuyển trên các vỉa hè, gần trường học hay khu dân cư, bày bán bánh bột chiên. Đây cũng là một món mới lạ, mà thuở ấy, ở tỉnh lẻ ít thấy người bán.

Nguyên liệu để làm bánh bột chiên, trước hết phải là... bột, thông thường là bột gạo, đôi khi người ta cũng làm bằng bột nếp, hay trộn với bột mì, bột bắp, để tăng thêm mùi vị hấp dẫn của bột. Bột được trộn đều và khuấy với nước theo công thức quy định, tùy vào kinh nghiệm của người làm bánh, sau đó đổ vào xúng và hấp cho chín, để nguội, xắt ra thành từng miếng nhỏ, mỗi cạnh cỡ chừng 2, 3cm.

Khi có người mua hay ăn, người bán lấy bánh đã xắt ra, trộn đều với nước tương, theo kinh nghiệm của người bán bánh là để khi chiên bánh với dầu, bánh chín sẽ có màu “đẹp” hấp dẫn và bắt mắt! Bánh chiên xong có thể bày ra đĩa để ăn, nhưng muốn ngon hơn và ăn có... vị giòn, hạp khẩu, phải đập thêm mấy cái trứng gà, chiên cùng với bột. Màu vàng của trứng, màu hơi nâu, trắng của bột, càng tăng thêm độ “khoái khẩu” của thực khách. Gia vị ăn kèm với bột chiên, thông thường là đu đủ xanh, bào thành từng sợi nhỏ, nhưng quan trọng nhất vẫn là nước chấm, là nước tương, được pha chế chua, ngọt theo “bí quyết” riêng của từng người bán, mà món bánh trở

nên đậm đà “gây ghiền” hơn hay...nhạt nhèo, ăn một lần rồi... bye luôn, vì không hấp dẫn! Đó là thứ nước chấm, chan lên ăn, mà khi hết bánh, người ăn vẫn muốn... húp hết chút nước chấm còn lại trong đĩa hay chén!

Là học trò, nhưng tôi và các cô cậu, bạn học cùng trang lứa vẫn biết... thưởng thức món ngon dở. Ăn mỗi bữa khi đến trường, tất nhiên là cũng có thay đổi món này, món kia. Nhưng món ngon, dù bình dân, rẻ tiền, vẫn nhớ hoài trong ký ức, mỗi khi nhắc về trường xưa cùng những kỷ niệm của một thời hoa mộng.

Sài Gòn theo bước chân của người lưu lạc, viễn xứ từ những món ăn dân dã: bò bía, bột chiên như vậy...

THV

Hoa Kỳ là một quốc gia đa dạng với nhiều thế hệ cùng tồn tại và đóng góp vào sự phát triển của xã hội. Mỗi thế hệ được định hình bởi các sự kiện lịch sử, kỹ thuật và xu hướng văn hóa khác nhau. Sau đây là các thế hệ chính:

Các Thế hệ ở Hoa Kỳ

1

Greatest Generation (Thế hệ Vĩ đại 1901-1927)

Thế hệ này trưởng thành trong cuộc Đại khủng hoảng (Great Depression) và Thế chiến II. Họ có tinh thần kỷ luật, lòng yêu nước và sự hy sinh, thường đề cao trách nhiệm cá nhân, làm việc chăm chỉ và có niềm tin mạnh mẽ vào gia đình và cộng đồng.

5

Millennials (Generation Y 1981-1996)

Thế hệ này lớn lên cùng với sự bùng nổ của internet và điện thoại di động. Họ coi trọng kỹ thuật, sáng tạo và có xu hướng tìm kiếm sự đam mê trong công việc. Họ chú trọng đến các vấn đề xã hội như bình đẳng giới, biến đổi khí hậu và quyền con người. Tuy nhiên, họ phải đối mặt với những thách thức như nợ sinh viên và giá nhà đất tăng cao.

2

Silent Generation (Thế hệ Im lặng 1928-1945)

Thế hệ này lớn lên trong thời kỳ bất ổn kinh tế và chiến tranh, nhưng không có nhiều tiếng nói trong các phong trào chính trị. Họ coi trọng sự ổn định, làm việc chăm chỉ và tôn trọng truyền thống. Tuy nhiên, nhiều người thế hệ này đã đóng vai trò quan trọng trong các phong trào xã hội những năm 1960, đặc biệt trong lãnh vực nhân quyền.

3

Baby Boomer (1946-1964)

Sau Thế chiến II, Hoa Kỳ chứng kiến một sự bùng nổ dân số, tạo nên thế hệ Baby Boomer. Đây là thế hệ có ảnh hưởng lớn đến văn hóa, chính trị và kinh tế của Mỹ. Họ là những người tiên phong trong phong trào phản văn hóa thập niên 1960, nhưng cũng là nhóm lao động then chốt đưa nền kinh tế phát triển mạnh mẽ. Nhiều người thuộc thế hệ này hiện đang nghỉ hưu, điều này đặt ra thách thức cho hệ thống an sinh xã hội của Hoa Kỳ.

4

Generation X (1965-1980)

Gen X trưởng thành trong bối cảnh kinh tế và kỹ thuật thay đổi nhanh chóng. Họ chứng kiến sự xuất hiện của máy tính cá nhân, sự suy giảm của các ngành công nghiệp truyền thống và sự gia tăng của ly hôn. Do đó, họ thường có xu hướng độc lập, linh hoạt và thích nghi tốt với các thay đổi. Họ cũng là thế hệ đầu tiên thực sự cân bằng giữa công việc và cuộc sống cá nhân.

6

Generation Z (1997-2012)

Đây là thế hệ đầu tiên lớn lên hoàn toàn trong thời đại kỹ thuật số. Họ quen thuộc với mạng xã hội, trí tuệ nhân tạo và thương mại điện tử ngay từ khi còn nhỏ. Gen Z có xu hướng độc lập, thích làm việc từ xa và quan tâm đến sức khỏe tinh thần. Họ cũng là những người tiêu dùng thông minh, thường xuyên ủng hộ các thương hiệu có trách nhiệm xã hội.

7

Generation Alpha (2013-2024)

Thế hệ Alpha hiện còn rất trẻ và đang được định hình bởi công nghệ hiện đại như trí tuệ nhân tạo, thực tế ảo và giáo dục kỹ thuật số. Họ có khả năng tiếp cận thông tin nhanh chóng và có thể có ảnh hưởng lớn đến cách xã hội vận hành trong tương lai.

KỲ SAU:

Generation Beta 2025-2039

Bức tranh Elimar được bày bán garage sale

Bức tranh lời \$14,999,950

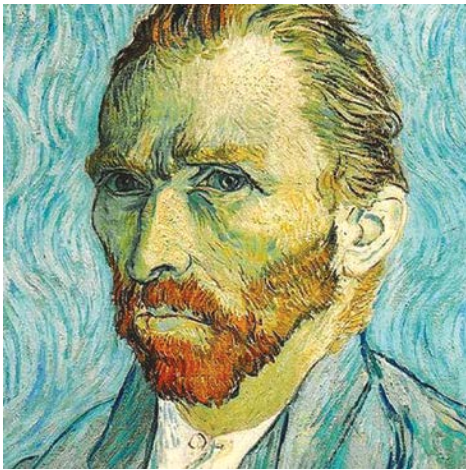

ĐÀO DUY HÒA
SYDNEY, AUSTRALIA

Các chuyên gia nghiên cứu nghệ thuật đã kết luận rằng bức tranh được mua tại nhà một người bán đồ cũ ở Mỹ, thực ra là tác phẩm của Vincent Van Gogh. Bức tranh thể hiện chân dung của một ngư dân, mang tên là “Elimar”, dường như được vẽ khi nghệ sĩ người Hòa Lan này đang thực tập tại Saint-Rémy-de-Provence, Pháp. Bức tranh có giá trị ít nhất là 15 triệu euro (€)!

P hải mất 4 năm phân tích tỉ mỉ mới có thể xác thực được gốc tích của bức tranh được mua tại một phiên bán đồ cũ (garage sale) ở Minnesota (Mỹ). Bức chân dung được một nhà sưu tập mua với giá chỉ 50€ hóa ra lại là tác phẩm của một trong những họa sĩ vĩ đại nhất trong lịch sử hội họa. Bức tranh có tên Elimar trên thực tế được tạo ra bởi Vincent van Gogh

Danh họa bậc thầy Vincent van Gogh

Bức tranh Elimar trị giá 15 triệu euro

(1853-1890) và ngày nay có giá trị ít nhất là 15 triệu €, theo The Wall Street Journal.

Một sợi tóc được tìm thấy trên vải vẽ

Các chuyên gia của công ty nghiên cứu nghệ thuật LMI Group International đã đặc biệt kiểm tra chất màu của bức tranh, cách dệt và kiểu chữ viết tên tác phẩm. Tất cả được thực hiện kết hợp giữa các kỹ thuật truyền thống cổ xưa và công nghệ hiện đại.

Một cuộc xét nghiệm DNA đã được thực hiện từ một sợi tóc được tìm thấy trên tấm vải vẽ. Các chuyên gia xác định rằng đó là tóc của một người đàn ông, nhưng họ không thể thiết lập mối liên hệ với con cháu của nghệ nhân, CNN nêu rõ.

Tuy nhiên, các chuyên gia đã chính thức thừa nhận: Elimar thực sự được vẽ bởi Vincent van Gogh, có lẽ là “trong giai đoạn cuối cùng và

đầy biến động của cuộc đời nghệ nhân người Hòa Lan”, người sau đó được thực tập tại Saint-Rémy-de-Provence, Pháp. Bức tranh thể hiện chân dung một ngư dân đang sửa lưới trong khi hút tẩu. Bức chân dung có kích thước 45.7cm x 41.9cm được cho là lấy cảm hứng từ một trong những bức tranh của họa sĩ người Đan Mạch, Michael Peter Ancher (1849-1927).

Nhiều bức tranh của Van Gogh bị thất lạc hoặc biếu tặng

Làm thế nào một kho báu như vậy lại có thể xuất hiện trên gian hàng một phiên bán đồ cũ. Đối với công ty LMI Group International, không có gì đáng ngạc nhiên. Giới thông thạo cho rằng họa sĩ này đã tạo ra ít nhất 900 bức tranh trong suốt cuộc đời mình. Công ty cho biết: “Mọi người đều

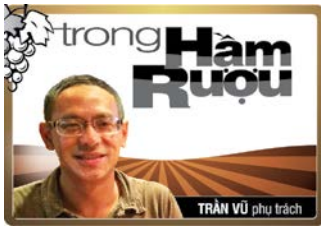
biết rằng Van Gogh đã làm thất lạc nhiều tác phẩm, tặng chúng cho bạn bè. Ông cũng không mấy cẩn thận với những tác phẩm mà ông coi là ‘thực hiện nhằm nghiên cứu, thí nghiệm’, số lượng này là không nhỏ”.

Elimar đã được Bảo tàng Van Gogh ở Amsterdam, Hòa Lan chính thức chứng thực. Đây là nơi duy nhất được phép làm như vậy.

Bài và hình ĐDH

Tại một cuộc triển lãm tranh của danh họa Vincent van Gogh

TRUYỆN MIỀN ĐÔNG TUYẾT

Chuyến đi chót của Rip

NGUYỄN MẠNH TUẤN phóng tác

An là người đầu tiên nhô ra khỏi lớp vải dày chắn ngang cửa căn nhà gỗ, ngược nhìn trời một cách thích thú, đượm đôi chút ngỡ ngàng.

Bữa nào cũng vậy, kể từ 6 tháng nay, cứ mỗi lần nhìn nền trời vút cao, thăm thẳm xanh của miền Bắc cực heo hút này, An vẫn ngạc nhiên:

- Không hiểu sao vòm trời băng giá lại có được màu bích ngọc đẹp như vậy, êm ả như vậy, sau những ngày bão tuyết tới bởi kia nhỉ!

Nhưng anh chẳng tìm hiểu sâu xa làm gì, anh còn bận săn sóc đàn chó lúc này cuộn tròn trong đống tuyết trắng phau. Chúng nằm đó từ 6 ngày nay, dưới cơn bão tuyết kéo dài, thân hình tròn

lẫn chìm dưới bông tuyết, chỉ lộ chút mõm và mấy đầu. Lớp tuyết tan thành nước dưới bụng, đóng băng, dính chặt với mặt đất; thành thử mỗi khi trở mình, chúng lại mất đi đôi chút lông ấm áp.

Tiếng An vang lên:

- Dậy thôi!... Trời đẹp mà!... Ta dợt một vòng chứ!

Rip, bao giờ cũng là con

Rip to lớn mọi lần, rừ lông, rời khỏi đống tuyết trước nhất. Nó tập tễnh lại gần An, dựa chiếc mõm vuông vào chân người chủ trẻ tuổi, chờ đợi một cái vỗ lưng, một vuốt ve quen thuộc thường ngày. An gãi phía sau tai nó, giọng vui vẻ:

- Rip!... Thế nào chú?... Không sao chứ?

An quay lại nhìn những con khác đang vươn vai

chưa rời hẳn chỗ nằm ấm áp:

- Dậy mau!... Các chú!

Các chú đây là lũ chó mới lớn, đang ham chơi, 6 con cả thấy, gân bắp rắn rỏi như đàn ngựa non. An phải dạy cho chúng thành thạo thứ công việc nặng nhọc của giống chó Bắc cực: kéo xe trượt tuyết!

Đóng được chúng vào xe là cả một chuyện vất vả!

Không có Rip phụ giúp một tay, chắc chắn An phải mất nhiều thì giờ hơn: con chó già vừa gặm gừ vừa phân phát tú phía mười nhất đóp thực sự với hàm răng nanh nhọn hoắt của nó, vào lườn, vào ngực đàn chó búng bình, bứt ra từng mảng lông xoắn tít, còn dính tuyết.

Đầu vào đó, Rip lại dụi đầu vào chân An như thúc giục... Người trẻ tuổi vỗ vào cổ con vật, dịu giọng:

- Không! Lần này cho chú nghỉ một chuyến!... Chú thạo đường quá rồi mà!

Thường thường bao giờ Rip cũng dẫn đầu: kinh nghiệm khôn ngoan của nó rên giữa nhiều con đàn chó mới lớn. Rip không chạy nhanh lắm, nó có cái dẻo dai chùng mực của loại ngựa đua rất giống, biết lượng sức mình để tới đích trong tư thế thoải mái nhất. An biết vậy, nhưng cũng không quên con vật đã bắt đầu có tuổi, đôi khi

lại tê thấp, căng sau co duỗi khó khăn. Anh tính cho nó nghỉ chạy những đoạn đường dài, nặng nhọc, nhất là sau cơn bão tuyết như bữa nay.

Quang cảnh khu trại bắt đầu nhộn nhịp, nhóm trai tráng lần lượt chui khỏi lều với bộ mặt tươi tỉnh như những ngày đẹp trời.

Đó đây tiếng chó sủa, tiếng roi da veo veo trên không, 3, 4 xe trượt tuyết đã sẵn sàng.

Chiếc xe của An còn ngập dưới đám tuyết trắng, đôi càng gỗ, nhô cao, như đôi mũi giày cong veo. Không phải An đóng xe chậm hơn ai, nhưng vì anh còn bị rịn với Rip: con chó không chịu rời chỗ đứng quen thuộc, cũng chẳng có con nào khác dám chiếm chức đầu đàn của nó. An phải vừa vỗ về, vừa khéo léo kéo nó vào dưới mái hiên căn nhà gỗ, ngọt ngào như người đỡ đứa trẻ khó tính.

Ba chiếc xe bắt đầu lên đường: Rao và Dăng bữa nay sẵn hải cẩu; họ phải đi khá xa, đôi khi tới những khối băng heo hút sừng sững như ngọn núi pha lê, rình bắn đàn hải cẩu tở, vừa khờ khạo dễ hạ, vừa mập mạp, ngon thịt, có thớ mỡ vàng óng, và lớp nạc mịn như thịt bò non.

Hai xe của Ích và Bốp tới những địa điểm đặt máy ghi nhận chấn động và đo luồng gió.

Những càng gỗ lướt nhanh, chút bông tuyết tung lên như làn bụi thủy tinh dưới gót đàn chó vừa cắm đầu chạy, vừa dậm dẳng gây sự với nhau.

An gõ đám dây da vắt chéo vào thành xe lắc đầu:

- Cái giống chó lạ kỳ: lúc nào cũng cần lộn được!

Nhất là đàn chó choai của anh: trừ lúc chúng mệt nhoài nằm chúi trong đống tuyết mà ngủ, chẳng mấy khi anh rảnh rang được với chúng. Nhất là những lúc đóng vào xe, con nọ chỉ rình cắn con kia, hay làm rối dây buộc cho người dong xe phải gõ... Chúng đứng đó, hau háu nhìn với ánh mắt tinh quái!

An quát mạnh ngọn roi dài, bằng da hải cẩu bện lại, có mấy tua nhỏ ở đầu:

- Ay!... Đi!... Mau!

Lần nào nghe anh la hét, đàn chó cũng nhớ tới việc phải làm: chúng rạp người xuống, dài cổ giựt mạnh về phía trước, quật theo một góc nhọn sát với căn nhà, thiếu điều làm lật cổ xe.

An cố gắng lắm mới giữ được thăng bằng, lăm bắm:

- Được!... Đã khỏe vậy, lần này cho chúng mày leo lên ngọn đồi một phen!

Trong khi đó, con Rip buồn bực cuộn mình trong xó hiên. Vừa lóang lổang, lại có chiếc cẳng

sừng dẫn, kẻ cũng chẳng đáng vui chút nào. Nó cũng tự nhận thấy mình bắt đầu quá già để lãnh thứ công việc nặng nhọc dành cho con đầu đàn... Quá già để vượt những chặng đường dài, trên lối mòn hun hút giữa lớp tuyết trắng tới lóa mắt... Nhưng con chó gan dạ vẫn thềm thường những chuyến đi như vậy, trong cái giá buốt căm căm của bầu trời lộng gió... Nó vươn cổ, rên vài tiếng ngắn, nhớ tiếc thời trai tráng, thời nó sải chân một cách say sưa, dưới giọng nói nửa thúc giục, nửa vuốt ve của người chủ trẻ tuổi nghiêm khắc, nhưng hiểu nó hơn ai hết!

Gió lộng lộng nổi lên; tuyết lại rơi tới tấp. Con vật lim dim ngủ hồi nào không hay.

--oOo--

Ích và Bốp về trước, cả hai mệt nhoài vì chuyến đi vội vã. Ích xoa đôi tay tê cứng trong lớp găng da chôn, nhìn trời:

- Nếu phong vũ biểu chỉ đúng, chỉ lát nữa lại bão tuyết cho coi!... Trời đẹp thế kia, ai ngờ!

Bốp dõn đàn chó vào mái hiên, tắc lưỡi:

- Ấy, cái nguy hiểm của Bắc cực là vậy, thời tiết thay đổi đột ngột tới phát sợ!

Đôi bạn chưa kịp vào nhà đã nghe chó sủa dữ dội; thứ tiếng sủa đặc biệt này gần như một tín hiệu với nhóm người sống trên

mảnh đất băng giá. Bốp nhìn bạn:

- Nghe có vẻ thịt hải cẩu quá!... Đàn chó đòi ăn trước đó mà!

Ích cười, làn hơi từ miệng tỏa ra như lớp khói mờ:

- Chắc hải cẩu tở... Minh nghĩ thấy mùi mỡ trong không khí...

Chiếc xe của Rao và Dăng vọt tới như chuyến tàu tốc hành, giữa làn bụi tuyết trắng xóa. Trên thùng xe, nằm vắt ngang đôi hải cẩu choai, tròn lẳn, phơi lớp da màu nâu lợt, mũm mĩm như đôi lợn sữa.

Từ trong hiên, con chó già tập tễnh nhoad ra; nó nhìn quanh, rồi trở lại chỗ nằm: người chủ thân mến của nó vẫn chưa về!

Bốn người trai trẻ xúm nhau kéo đôi hải cẩu vào nhà, rồi vội vã cột đàn chó lại: họ sợ cơn bão tới bất thần.

Nên trời xanh ngắt biến đâu mất, lớp mây đen màu mực giăng mắc tứ phương, cơn gió buốt đầu tiên phả hơi lạnh qua căn cứ heo hút này: bão tuyết bắt đầu!

Bốp lo lắng nhìn các bạn:

- Còn thiếu ai không?

Gió ào ạt khiến chẳng người nào nghe rõ tiếng trả lời của Ích. Nhưng con Rip không cần nghe, nó thừa biết thiếu ai rồi!... Một hình ảnh hãi hùng thoáng hiện trong trí tưởng tượng của nhóm người an ninh trong căn

nhà ấm áp: hình ảnh An đơn chiếc trên ngọn đồi hẻo lánh giữa cơn giông tố, với chiếc xe mỏng manh, với đàn chó mới lớn, chưa thuần thục, thiếu kinh nghiệm... Con chó già như đoán được nỗi lo lắng trong lòng mọi người, nó ngược đầu, tru một hồi dài!...

Bốp leo vội lên căn chòi, bật ngọn đèn pha trên nóc nhà. Làn ánh sáng vàng vọt xuyên qua màn tuyết dày đặc, rung động như làn sóng ngoài khơi. Điểm sáng nhỏ bé ấy sẽ là ngôi Bắc đẩu của chiếc xe lạc lõng trong bão tố, nếu may mắn An sẽ nhìn thấy nó, chiếu theo đó tìm về căn cứ.

Ích và Rao chạy lại phía đàn chó:

- Dậy!... Mau!

Năm con chó lực lưỡng đã nằm cuộn tròn dưới đống tuyết; chẳng con nào buồn nhúc nhích: chúng có lý của chúng, ai điên khùng ra đi giữa cơn bão như từng tảng tuyết liệng vào người này!

Tiếng Ích quát tháo:

- Dậy!... Dậy nào!... Mau!

Roi quật mặc roi, đàn chó vẫn ì ra đó!... Con Rip nãy giờ kiên nhẫn chờ đợi trong xó hiên, lao ra như ánh chớp: chỉ một nhát nanh, nó xé rách mảng tai con đầu đàn... Thế là cả lũ nhồm dậy, bỏ dở giấc ngủ vừa bắt đầu.

Con chó già lách vào giữa, ve vẩy đuôi... Ích nhìn nó, ngạc nhiên:

- Chà!... Mà y nữa!... Muốn gì đây?

Điều đó dễ hiểu quá: nó muốn dẫn đầu đàn chó; công việc nặng nề này Rip không muốn nhường con nào khác trong chuyến đi đặc biệt, để tìm chủ nó!

Rao vỗ vai bạn:

- Đừng lo!... Nó đủ sức mà!... Với lại chẳng con chó nào đánh hơi An rành như Rip đâu! Rồi anh coi!

--oOo--

Cỗ xe lướt một cách khó khăn trong đoạn đường lên đồi. Vùng đất bao la lúc này là một sa mạc của nước đóng băng, lạnh tới độ rùng rợn. Gió mạnh kinh khủng tạt vào mõm, vào mắt đàn chó hàng đống tuyết giá buốt. Chốc chốc, một con dừng lại, gãi đầu xuống đất, cọ vớ lớp đá mỏng bung lấy mắt; những sợi dây da lại quấn vào nhau, kéo nghệt cổ đàn chó chạy phía trước. Ích và Rao khó nhọc mới gỡ ra nổi.

Cả hai thấm mệt: họ ghì chặt càng xe, người gập làm đôi, dưới làn gió vũ bão như muốn giật họ ra ngoài. Đôi tay trong bao da độn lông thú lúc này cứng như khối thép, khiến mỗi khi gạt lớp nước đã mỏng quanh miệng do làn hơi thở đóng băng, họ cử động vụng về lạ lùng. Mũi dao nhọn của gió bão tưởng chừng xuyên thấu tới ruột gan làm cuộc hành trình vất vả thực sự trở nên cực hình cho cả đôi.

Trơn, trượt, ngã, mặc!... Hai người cố níu lấy xe, điều khiển đàn chó trong cơn lốc tuyết.

Lũ chó, mồm sát đất, mải miết chạy theo Rip. Con chó già đã bao lần lên xuống triền dốc, không lạ gì từng mô đất, từng kẽ đá, thuộc lòng gần hết những chạm bẫy của sườn đồi. Thính giác tinh tế của con vật đã đánh hơi thấy thứ mùi đặc biệt chẳng giống bão nào làm bay được: mùi con người nó hăm hở đi tìm, mùi của An, chủ nó!

Tiếng Ích rên rầm:

- Ta tới đâu rồi cà?

Anh vừa nhồm người lên đã bị gió đánh gập xuống.

Ích ghé sát tai bạn:

- Khỏi lo!... Để mặc Rip, nó rành hơn mình!

Rip rành thực!... Nó chẳng phải lần mò chút nào, cũng chẳng ngập ngừng trước chặng đường tưởng dài vô tận, nó kéo thẳng cỗ xe tới một hố tuyết... Chiếc cẳng đau của con vật gần như quật ra sau; mỗi bước chân khiến nó nhúc tới xương... Mặc!... Rip vẫn cố gắng tới tận miệng hố. Nó dừng lại, ngửa cổ tru một hơi dài...

Nhưng lần này là một tiếng reo vui, vì dưới đáy hố, nó đã thấy An nằm đó, co quắp, run rẩy, chớp mũi và đầu ngón tay bắt đầu giá băng... Chiếc xe trượt của An bị lật vì đàn chó non, hốt hoảng trong cơn bão, đã chạy liều lĩnh

như lũ chó phát cuồng!
- Rip!... Ô, Rip!... Giá tao có mày dẫn đầu thì đầu đến nổi!

Đôi tay An run rẩy ghì mở lông dính đầy vụn nước đá của con vật, trong lúc Rip rúc vào ngực chủ; nó giữ nhẹ trong họng như muốn nói:

- Thầy coi đó, tôi còn đủ sức dẫn đầu mà... Tôi còn tìm thấy thầy trong cơn bão ghê gớm này, phải không!

Bây giờ chỉ còn phải về căn cứ cho mau. Những vết thương lạnh cóng của An cần có bác sĩ săn sóc ngay mới được!

- Mau lên!... Rip!

An được đặt lên xe, dưới lớp chăn ấm áp.

Giọng nói quen thuộc của người chủ thân mến làm nức lòng con vật trung thành. Rip gần kiệt sức, nhưng hăng hái hơn bao giờ hết!... Chiếc cẳng đau của con chó già gần thực sự tê bại!... Không sao!... Nó vẫn lao đi trước, kéo đàn chó trong tốc lực vũ bão!

Gió mặc sức quất vào mặt vào mõm nó, tuyết mặc sức quay cuồng chặn ngang đường, con vật không chịu lùi nửa bước, cũng chẳng cho con chó nào khác vượt lên trước.

Qua màn tuyết, nếp nhà gỗ với ánh đèn hiện ra, nhỏ nhoi, thảm hại,

nhưng ấm cúng giữa khoảng mông mênh giá buốt... Căn nhà của nó ấm, nghỉ ngơi đây rồi!

Con chó già chợt thấy mệt mỏi rã rời... Nó loạng choạng rồi khụy xuống...

- Rip!... Rip!...

An buột miệng kêu lên... Anh nhổm dậy, toan xuống đỡ con vật, nhưng Rip đã nhổm dậy... Nó phải về cho tới chốn đã!... Trong một gắng gượng cùng cực, nó nhào người ra trước... Chiếc xe lại lướt nhanh...

Nhưng tới trước hiên thì con chó kiệt sức!... Nó thoáng nghe tiếng reo của nhóm người ở nhà, rồi nét mặt hiên từ quen thuộc của An ghé sát nó...

Giữa hai hàng dây da, con chó già cơ hồ đứng không vững.

Bàn tay ve vuốt của An lướt trên lớp lông giá lạnh:

- Rip!... Rip!... Mày cứu tao, biết không!

Con chó can đảm sủa nhẹ, ve vẩy chiếc đuôi ngắn, lần chót, đáp lại tình bạn nồng nhiệt còn sưởi ấm trái tim già nua của nó. Một chút ân tình thấm thiết thoáng ánh lên trong đôi mắt bắt đầu mờ dần...

Bây giờ An đã trở về bình an, nó có thể yên tâm chết được rồi!

NMT

(THEO M. MASSANE)

Trần Vũ đánh máy lại tháng 1 -2025 từ bản in của Nxb Sống Mới trước 75

tre

NHẬN IN SÁCH

NHẬN
IN ẤN | THIẾT KẾ | MINH HỌA

CÁC LOẠI SÁCH

VỚI SỐ LƯỢNG THEO YÊU CẦU

TỪ 50 CUỐN TRỞ LÊN
BÌA CỨNG HAY MỀM

MUỐN BIẾT CHI TIẾT, XIN ĐIỆN THOẠI

972.675.4383

Email: info@trenews.net

Từ Đồi Vọng Cảnh qua Điện Hòn Chén

Di tích trên đồi
Vọng Cảnh

ĐÀO THỊ THANH TUYẾN
SÀI GÒN, VN

Đồi Vọng Cảnh

Lần đầu tiên đứng trên đồi Vọng Cảnh nhìn xuống sông Hương, dòng nước uốn lượn mềm mại, vài chiếc thuyền trôi chậm mà tôi được biết có thuyền du lịch đưa khách đến Điện Hòn Chén bên kia sông, tôi ước giá có thời gian sẽ

Thuyền du lịch trên sông Hương
nhìn từ đồi Vọng Cảnh

đi tour này. Vậy mà phải nhiều năm sau, tôi mới đến Điện Hòn Chén dù sau đó có lên lại Đồi Vọng Cảnh vài lần. Đó là lý do tôi gộp hai nơi đối diện nhau qua sông Hương trong một bài viết.

Đồi Vọng Cảnh nằm trên đường Huyền Trân Công chúa, thuộc xã Thủy Biều. Lân cận với các di tích lăng Minh Mạng, Tự Đức, Đồng Khánh, Thiệu Trị...

Sáng tháng Tư đôi đôi thông

mát rượi. Chúng tôi ngồi nhìn xuống dòng sông Hương đẹp lãng mạn, nên thơ. Câu chuyện giữa chúng tôi lan man từ chùa Từ Hiếu, rồi chạy xe lên Đồi Vọng Cảnh mà chuyện vẫn còn dài. Chúng tôi đi bộ quanh đồi, vừa gặm bắp luộc tiếp tục chuyện trò, để đến khi rời đi tôi mới nhận ra chưa kịp quan sát hết nơi này trừ hai di tích xưa (hầm hay lô cốt) khá gọt tò mò.

Chiều hôm sau, tôi trở lại Đồi Vọng Cảnh một mình, ngắm phía đông rồi quay sang phía tây cảm giác dòng nước bên dưới như dải lụa mềm thay đổi kỳ diệu theo từng giờ. Buổi sáng nhìn về phía Kinh Thành Huế, màu bạc lấp lánh, buổi chiều màu ngọc bích dịu mát. Và phía tây thì ngược lại; tuy nhiên, khi hoàng hôn buông xuống màu ngọc bích chuyển dần thành màu hồng rồi vàng cam, đẹp mê hồn. Tôi nhìn về ngã ba sông mà không biết có phải là nơi hai con sông Tả Trạch và Hữu Trạch hợp dòng làm nên sông Hương, khi mà trên bản đồ vị trí ngã ba sông Bằng Lăng ở khá xa?

Bên kia sông (phía mặt trời lặn) là Điện Hòn Chén, mái ngói thấp thoáng trong cây rừng, những chiếc thuyền du lịch nhỏ xíu dưới bến sông...

Trên đồi Vọng Cảnh mà trông giống như ở đảo Nami Hàn Quốc

Trở lại Đồi Vọng Cảnh lần thứ 3 với một người bạn thì tôi khá lười biếng để ngắm cảnh vì cảm giác mọi thứ mình đã biết hết rồi nên giật mình khi nghe bạn bảo: “Giữa những hàng cây giống như ở đảo Nami của Hàn Quốc” và bạn dứt khoát bắt tôi đứng lên cho bạn chụp tấm hình: “Chẳng thua gì

đang ở đảo Nami”. Cả hai chúng tôi cười vang!

Trong các tài liệu còn lưu trên Internet, năm 2004 một dự án xây dựng khu du lịch nghỉ mát được địa phương cấp phép trên Đồi Vọng Cảnh, nhưng gặp phải sự phản đối của người dân nên phải dừng lại.

Năm 2020, tỉnh Thừa

Thiên Huế quyết định chỉnh trang nơi này thành công viên. Năm 2024, công việc hoàn thành với kinh phí 13 tỉ đồng cho các hạng mục như: lối đi dạo, bồn hoa, dựng tháp ngắm cảnh, ghế đá, cột đèn, chiếu sáng, nhà vệ sinh... Tôi chưa trở lại sau khi nơi này được làm mới!

Điện Hòn Chén

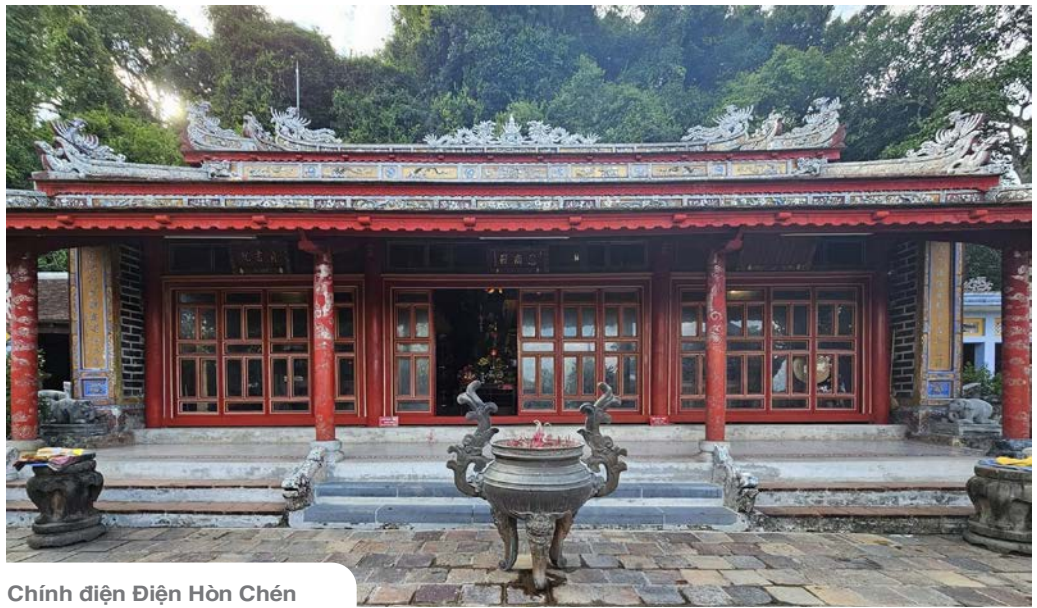
Đồi Vọng Cảnh luôn khiến tôi luyến lưu rồi đi khi nhìn bên kia sông có Điện Hòn Chén, vậy mà mãi đến 3 năm sau tôi mới quyết tâm phải đến, nếu không coi như mấy chục năm trong đời đến Huế, tạt qua Huế, lang thang Huế mình chưa biết Huế.

Tuy nhiên, chiều hôm đó chúng tôi không đi thuyền dọc sông Hương mà chạy xe máy đến Điện Hòn Chén. Sau châu bánh ướt thịt nướng thật ngon ở Kim Long, chúng tôi men theo sông Hương mà đi, nhờ vào bản đồ Google. Đường càng đi càng xa, càng non càng thấy lâu, nhất là khi vào con đường đất, hẹp, lỏm khỏm đá. Thỉnh thoảng lại coi bản đồ hay dừng xe hỏi thăm, cuối cùng cũng đến nơi. Ngồi ở quán nước có giữ xe máy và nhìn ra dòng sông đã thấy bình yên. Bên dưới nhiều thuyền nhỏ của những người bán cá phóng sinh. Vài người mời chúng tôi mua cá.

Chị bạn tôi xiêu lòng, mua rồi thả cá xuống sông. Tôi không biết khi nào lũ cá này lọt vào lại trong cái vớt của những người vừa bán chúng cho chúng tôi.

Chỉ ít bạc cấp theo con đường mòn đi lên, chúng tôi đến khu vực Điện Hòn Chén.

Theo các tài liệu, Điện Hòn Chén hay còn gọi là Điện Huệ Nam, tọa lạc trên núi Ngọc Trản, phường Long Hồ, quận Phú Xuân, Huế. Núi

Chính điện Điện Hòn Chén

Động thờ ông Hạ Ban (ông hổ) ở Điện Hòn Chén

Ngọc Trản xưa có tên gọi là Hương Uyển Sơn. Ngọc Trản có nghĩa là chén ngọc, từ một giai thoại trong dân gian vua Minh Mạng trong một lần đến đây đã đánh rơi

Sông Hương nhìn từ Đồi Vọng Cảnh

chén ngọc xuống sông, một con rùa to bằng chiếc chiếu nổi lên ngâm chén ngọc trả lại cho vua nên trong dân gian vẫn gọi là Điện Hoàn Chén hay Điện Hòn Chén. Tuy nhiên, trong các văn bản sắc phong chính thức của các vua Nguyễn thì dùng: Ngọc Trản Sơn Từ (đền thờ trên núi Ngọc Trản), Đến thời Đồng Khánh (1886 - 1888), ngôi điện được đổi tên là Huệ Nam Điện (ý là mang lại ân huệ cho vua nước Nam).

Ngày xưa người Chăm thờ nữ thần Ponagar ở Điện Hòn Chén, sau đó người Việt tiếp tục thờ Bà với danh xưng là Thánh Mẫu Thiên Y A Na. Từ năm 1954, Liễu Hạnh Công Chúa⁽¹⁾ cũng được đưa vào thờ ở đây. Ngoài ra tại Điện Hòn Chén còn thờ Phật, Thánh Quan Công và hơn 100 vị thần thánh khác... Như vậy, xét về mặt tín ngưỡng, Điện Hòn Chén bố cục thờ không theo nguyên tắc

mà phối hợp thờ nhiều tín ngưỡng khác nhau.

Hàng năm Điện Hòn Chén có nhiều lễ hội lớn thu hút đông đảo người dân và khách

thập phương như lễ Vía Cha, Vía Mẹ... người dân đến cầu nguyện cho sức khỏe, bình an, may mắn...

Nhà văn Trần Thùy Mai

khi giới thiệu về truyện ngắn: “Trăng nơi đáy giếng” có viết:

“Ở Huế quê tôi, phía đầu nguồn sông Hương có Điện Hòn Chén, một ngôi điện bé nhỏ nằm cheo leo trên mỏm đá cao, trước một vực sông sâu thẳm.

Hàng năm vào tháng Ba và tháng Tám, cả ngàn người tụ về, ca hát, nhảy múa, cầu khấn trên hàng trăm con thuyền neo dưới chân ngôi điện. Trong mấy ngày đêm lễ hội, họ như sống trong một thế giới khác, nơi họ có thể gặp và giao tiếp với các vị thần linh. Nơi họ tin là họ được yêu thương, được che chở và không bao giờ bị phản bội. Có thể nói, đó là một thế giới của huyền mộng. Nhưng cái khát khao được đắm mình trong huyền mộng lại là một nhu cầu có thật. Nhu cầu ấy xuất phát từ sự bất toàn, chấp vá của thế giới này. Hàng nghìn năm qua, ở rất nhiều nơi, con người vẫn

Ghe bán cá phóng sinh ở dưới chân Điện Hòn Chén

Xem hầu đồng

đi tìm những vàng trắng nơi đáy giếng, dưới hình thức này hay hình thức khác.

Câu chuyện này tôi viết từ lần gặp gỡ với một người đàn bà hiền hậu có đôi mắt rất buồn, trên con thuyền đi dự hội Rằm tháng Tám...”

Hôm chúng tôi đến là ngày bình thường không có lễ hội nên cảm nhận chiều bình yên đến mức

không muốn rời đi vì tiếc!

Trên sông ngoài ghe nhỏ của những người bán cá phóng sinh còn có chiếc thuyền du lịch lớn, đậu ở phía xa. Vang vọng trên mặt nước là âm thanh hòa quyện của nhiều loại nhạc cụ dân tộc trong làn điệu chầu văn tạo cho buổi chiều sự sinh động rất đặc biệt. Những người bán cá

phóng sinh nói với chúng tôi là thuyền chở khách đi từ sông Hương và họ sẽ rời đi, nếu chúng tôi muốn xem hầu đồng thì chờ đến giờ sẽ có.

Chúng tôi nán lại để xem hát chầu văn trên một chiếc thuyền lớn. Người ngồi xếp lớp trong, ngoài. Họ như đắm chìm vào một thế giới khác của âm nhạc mang tính tâm linh và

Trên sông ở Điện Hòn Chén

những động tác múa khi chậm, lúc nhanh. Sắc màu lung linh, âm thanh vang vang trong không gian bao la của sông nước, đôi thông, những mái ngói cũ tạo nên một cảm xúc băng khuâng khó tả, hiếm gặp ở đâu khác.

Bài và hình ĐTTT

⁽¹⁾ Theo truyền thuyết trong dân gian Việt Nam, Liễu Hạnh Công Chúa là một trong 4 vị thánh Tứ Bất Tử. Bà còn được gọi bằng các tên Bà Chúa Liễu, Liễu Hạnh, Mẫu Liễu Hạnh, Mẫu Thượng Thiên, hoặc ở nhiều nơi thuộc vùng Bắc Bộ, Bà được gọi ngắn gọn là Mẫu Liễu.

BẢO HUÂN

Tình yêu ở tuổi rất già!

THÚY MESSEGE
POTOMAC, MD

Tờ báo trong làng già nơi tôi cư ngụ có đủ mục rao vặt tìm người đồng sở thích để vui chơi. Đọc sách, đánh cờ, đi bộ, nấu ăn chay, xem phim ngoại quốc, đạp xe đạp đôi v.v. Tuy nhiên không thấy có mục "Tìm Bạn Bốn Phương". Không biết có phải đó là chủ trương của làng già này hay không. Có thể họ không dám cho phép mục này, sợ có nhiều điều "phức tạp" chẳng. Tưởng tượng có ông cụ hay bà cụ nào đăng báo đại khái "Nam (hay nữ) độc thân 79 tuổi, không vướng bận con cái, cuộc đời trải qua nhiều buồn hơn vui nên đến nay vẫn ôm ấp trái tim cô quạnh, xấu đẹp

tùy người đối diện, muốn tìm bạn trai/gái như thế này thế này..." hẳn là vui nhỉ. Ở tuổi gần thượng thọ mà tìm bạn tri âm thì thay vì yêu cầu gửi ảnh 4x6, chắc có lẽ xin giấy chứng nhận sức khỏe của bác sĩ gia đình lại tốt hơn chăng?

Bác sĩ Đỗ Hồng Ngọc trong bài phiếm «Tôi nhìn ra tôi» có ta thán về cái già xông xộc đã đến với mình, và ông tản mản phân tích diễn biến từ «già» tiến dần đến «già khú» (chắc là hư thúi như dưa khú?), rồi ngất ngưỡng leo lên bậc «già khú đế» (hàng vương tước của già khú?) Tuy nhiên người ta có câu «tình yêu không có tuổi». Thế nên dù là già,

già khú, hay già khú đế, các cụ vẫn bị thần tình yêu Cupid bắn tên ngay chóc trúng tim, tử chết ngắc đến bị thương nằm la liệt trên chiến trường.

Đến tuổi gần đất xa trời thì hình như các cụ ông lịch sự rút lui đi theo ông bà trước, không ở lại chật đất. Tỷ lệ trong làng già của tôi là 8 bà 2 ông. Được cái các cụ bà tính tình thân thiện cởi mở nên hay đánh bạn với nhau, đi uống trà, xem hát trong khuôn viên, ngày trời ấm áp kéo ghế ra ngoài sân ngồi vòng quanh 8 chuyện trên trời dưới đất. Các ông tính khắc kỷ hay nhút nhát nên không thoải mái giao thiệp bên ngoài, nếu còn sống

một mình thì thường đóng cửa im ỉm ngồi nhà xem TV. Nhiều hôm đi xem hát hay dự các sinh hoạt picnic, văn nghệ, hội thảo trong làng già, tôi có thể «trông mặt mà bắt hình dong» ra ngay cặp nào mới kết hợp. Họ tỏ vẻ quyến luyến nhau ra mặt trước công chúng, ngồi rúc vào nhau trong rạp hát, chăm sóc nhau trong nhà hàng như đôi uyên ương. Những cặp vợ chồng lâu ngày, nhất là vợ chồng già, thì... nhìn biết liền. Vợ chồng già bắt cần nhau ra mặt, ai có thân nấy lo. Và tôi nhận xét «tinh tế» thêm (hay thành kiến riêng) rằng các bà đang cặp bồ đúng là trau chuốt thanh lịch hơn những bà cụ «ế». Các bà ế ăn mặc tuềnh toàng, mặt mày không trang điểm, tóc tai không vén khéo, để lộ rõ nét nhăn nhó bèo nhèo không khỏe mạnh của mình. (Gọi lén là các bà ế, họ nghe được chắc chửi tắt bết). Họ đã qua một đời phục dịch rồi, ngán tới cổ rồi, giờ thì đường góa phụ thên thang cuộc bộ/nợ chồng con trang trắng võ tay reo, chẳng việc gì phải trau chuốt để mê hoặc quyến rũ ai.

Chuyện bồ bịch ở tuổi 70, 80, 90 là lựa chọn của mỗi người, thích thì đánh bạn, không thích thì sống một mình. Ngày xưa còn trẻ khi tôi nghe ai ở tuổi 60-70-80 mà còn kết bạn là tôi

rùng vai «í ẹ» liền. Ai lại làm thế? Kỳ chết! Tôi còn nhớ hoài câu chuyện của một bà cụ «đầu đội thúng bông» là hàng xóm của một cô bạn ngày xưa. Bà phải lòng một ông cụ cũng đầu đội thúng bông cùng xóm. Bà say sưa khoe với bác gái mẹ của bạn tôi: «Này, ông ấy tài giỏi lắm đấy nhé! Biết cả «dô ga» nữa đấy. Dưng mà, tuần này ông ấy bị cảm nên ga nó yếu đi». Úi giời, tôi và đứa bạn lăn ra cười ngặt nghẽo khi bác thuật lại câu chuyện! Từ đó về sau mỗi lần bàn về những chàng đang tán tỉnh mình, chúng tôi hay nháy mắt hỏi nhau: «Thế chàng có biết yoga không?» rồi ôm nhau cười nghiêng ngả.

Ấy vậy mà hôm rồi trong làng già này có cụ ông 70 tuổi ngỏ lời cầu hôn với cụ bà 70. Cả hai hoan hỷ ký bản án chung thân bắt đầu từ đây. Ở tuổi này thì bản án chung thân chắc cũng không dài lâu, mà lỡ có cơm không lành canh không ngọt thì vẫn có thể xin... khoan hồng giảm án! Thì cũng chính mắt tôi chứng kiến cảnh đập vỡ tổ ấm rồi chia tay ở tuổi rất già. Ông 78 và bà kém vài tuổi tách căn nhà, bán căn nhà chung ở bên ngoài làng già rồi mỗi người vào đây mua một căn riêng, tự sống một mình. Làng già này có đến 6 nghìn căn, ai có tiền cứ vào mua một căn mà ở, việc gì phải tránh

mặt nhau. Hỏi tại sao lại chia tay thế thì ông bảo: «Cứ cãi nhau tối ngày không chịu nổi!»

Lại có những chuyện thật ngoài đời tưởng như trong tiểu thuyết vậy. Hôm nọ tôi đi dã ngoại (hiking) với một nhóm trong làng già. Bạn đồng hành hôm đó là một phụ nữ cỡ bằng tuổi tôi, tức là không còn trẻ nữa. Hỏi bà ở xóm nào trong này thì bà bảo vẫn ở bên ngoài, nhưng có mẹ trong làng già nên bà hay vào thăm viếng và nấu thức ăn mang vào cho mẹ. Nghe kể mẹ bà năm nay đã 92 tuổi, tôi tròn mắt hỏi cụ cao tuổi thế mà vẫn tự lo lấy được mọi việc và vẫn sống một mình à. À không, cụ bà có một “người bạn trai” 96 tuổi bầu bạn với bà. Ông cụ ở tầng trên trong cùng cao ốc, bà cụ ở tầng dưới. Tôi hỏi tiếp thế hai người đã «dan díu» với nhau được bao lâu rồi. Hai cụ đã bầu bạn được 9 năm nay. Hai cụ ông cụ bà hủ hủ với nhau, nửa tuần đầu nàng theo chàng đi dinh của chàng ở tầng trên, nửa tuần sau chàng theo nàng xuống tầng dưới ngụ dinh của nàng. Hai người để mắt trông nom nhau nên con cháu cũng yên tâm và không phải chạy đến thường xuyên. Thật là thú vị và hiếm có!

Một cô bạn của tôi kể cho nghe một chuyện tình già của hai cụ người Việt

ở Cali. Ông góa vợ và bà góa chồng ở gần nhau, làm quen, đi lại, rồi gộp gạo thổi cơm chung. Con cái hai bên cũng ok vì chúng khỏi mất công lui tới chăm nom mỗi ngày. Thế rồi một hôm bà ngã, ông vội theo đỡ nhưng không nổi, rồi cũng sụm xuống ngã lên người bà luôn. Bà phải nằm viện và mất sức hẳn. Hình như người già ngã té là bước đầu của giai đoạn suy sụp, đi xuống toàn diện trước khi xuống... lỗ. Tuy nhiên con cái hai bên cay cú “vào trận” xỉ vả nhau: “Bố mày đẻ mẹ tao!” Chuyện tình già khú để đành đứt phim, mỗi bên lãnh “trẻ già” của mình về «xử lý», không biết nuôi tại nhà hay đưa vào dưỡng lão!

Lúc trước con cái người Việt hay canh giữ bà mẹ góa hay mẹ đơn thân của mình như canh tù, nằng nặc không cho kết bạn mới, không cho làm điều gì «tai tiếng». Nay đến tuổi cũng không còn trẻ nữa, tôi mới thấy có gì là không hay không phải đâu nào? Bây giờ nghe nói con cái người Việt cũng đã rất thông cảm chuyện bố hay mẹ mình kết bạn trong cảnh đơn chiếc. Có hai người để mắt trông nhau, chúng khỏi phải lo ngay ngáy canh chừng ngày đêm. Tuy nhiên khi được bạn bè gửi cho xem clip các cụ U80, U90, U100 mà còn đánh ghen lồng lộn, cào cấu, xé quần

xé áo nhau tả tơi trên mạng (tại Trung Quốc) thì thiệt tình... hết biết nói sao!

Thế mới biết tình yêu ở tuổi rất già cũng gây rung động mãnh liệt, cũng tạo sâu khổ chết người đấy. Tôi có một bà bạn ngoài 80 ở cuối khu, mình ở thôn Đoài còn bà ở thôn Đông. Hằng ngày đi bộ một vòng quanh khu độ hơn 3 dặm, đôi khi nhọc mệt tôi bèn ghé vào nhà bà ngồi nghỉ ngơi, 8 dặm ba câu chuyện. Một hôm bà kể cho tôi nghe bà được một ông bạn mời đi ăn tối. Ngày xưa vợ chồng bà là bạn với vợ chồng ông ấy. Bây giờ một bên góa vợ, một bên góa chồng, có thể ráp thành cặp đôi hoàn hảo rồi còn gì. Bà kể tôi nghe mà đỏ mặt, cười hi hí như gái mới lớn, lại bối rối cho biết hai người ngồi ăn ở tiệm pizza ngoài cổng làng già thì bị vài người quen biết «bắt gặp», thật là xấu hổ quá! Tôi cứ cười thầm cho cái tính cả nghĩ của bà. Nhằm nhò gì đâu nà! Tháng sau lại ghé qua nhà bà, hỏi thăm về «quan hệ mới», thì bà tiu nghỉu,

dần giọng cho biết rằng chuyện cuối cùng chẳng có gì mà âm ỉ. Thì ra «chàng» đang thất tình một quả phụ khác duyên đáng thanh lịch, trái đời, đầy sức hấp dẫn. Chàng bán nhà ở tiểu bang miền Bắc dọn về đây, đi du lịch vài chuyến Âu Á với nàng, rồi bị nàng thẳng thắn cho biết là chàng không xứng cơ với nàng. Thế là tìm bà bạn tôi trút bầu tâm sự, kể lể hết lần này sang lần khác vẫn không nguôi. «Uống hết cả bia trong tủ lạnh của tôi!» Bà bạn hần học cho biết. Theo thần thoại Hy Lạp thì vị thần tình yêu Cupid là một đứa trẻ, nhắm mắt giương cung bắn lung tung, trúng ai nấy chịu. «Bé thân» này thật là tinh quái, con người ta ngần tuổi ấy mà vẫn không tha, bắn cho mũi tên chí mạng!

Sự sắp xếp cho tổ uyên ương già cũng khác với thời trẻ. Tuổi thanh niên thì chung tay xây đắp «một mái lều tranh hai quả tim vàng». Đến tuổi trung niên, nếu đã lỡ dở một lần, đánh bạn với nhau kiểu «rổ rá rách cặp lại», thì câu hỏi sẽ là:

«Nhà anh hay nhà em?» Ở tuổi già khú, hay già khú đế, thì chẳng cần hỏi han bàn tán gì sất. Cứ nhà ai nấy ở, gặp nhau đi ăn chơi, giải trí, du lịch thỏa thích, sau đó mỗi người tự hồi gia. Hai người đến với nhau vì những quyền lợi vui thú như thế. Còn trách nhiệm bổn phận trong một hôn nhân truyền thống như hầu hạ, chăm sóc, nấu ăn, giặt giũ, lau dọn v.v. thì xin miễn vì lý do tuổi tác. Một đàn chị trong hội ái hữu trường tôi một hôm báo cho tôi biết một khám phá mới: «Thúy ơi! Bà XXX dọn sang Cali để ở gần con nay đã có bồ rồi! Mà cái mốt ở Cali bây giờ là mạnh ai ở nhà nấy, bao giờ đi chơi thì ráp lại thôi!» Tôi bật cười: «Chị ơi, mốt này ở đâu cũng vậy, cứ gì Cali!»

Tuy nhiên, ngay cả những người mạnh dạn ký vào «bản án chung thân» ở tuổi không còn trẻ nữa cũng phải lo thủ thân, phòng ngừa «hậu hoạn». Thường là có một «hợp đồng tiền hợp cẩn» (prenuptial agreement) long trọng thảo ra và ký kết trước khi bút sa

gà chết vào giấy hôn thú. Loại hợp đồng này trước kia chỉ được thực hiện cho những đại gia, để ngừa cảnh tình nhân nhí dụ hoặc cụ già rồi túm trọn tài sản khi cụ qua đời. Có thể bản hợp đồng sẽ đòi hỏi người vợ trẻ ký cam kết chỉ được hưởng vài chục triệu gì đó trong tài sản mấy trăm tỷ của ông, hay phải ở với nhau được 10, 15, 20 năm mới được chia gia tài v.v. Thượng vàng hạ cám, bản hợp đồng sẽ ghi rõ điều khoản thỏa thuận, tùy hai bên tự dàn xếp hay được luật sư vấn kế. Đối với trường hợp hai cụ có tài sản khiêm tốn về với nhau thì thường chỉ ghi rõ phần ai nấy giữ, đến cuối đời thì truyền lại cho con cháu riêng của mình.

Ở tuổi nào cũng vậy, đường vào tình yêu có trăm lần vui có vạn lần buồn, tùy duyên tùy nghiệp của mỗi người, hay tùy hên xui may rủi. Giày dép còn có số mà, đành phó mặc cho số mệnh thôi!

TM (2/2025)

giữ trẻ ... share phòng ... LÃO HIẾM ... cái gì cũng có, mà sao thiếu món CHUỘT rang muối vậy chời?

sang tiệm ... tim thợ ...

tre PHƯƠNG TIỆN TÌM KIẾM TỐT NHẤT...

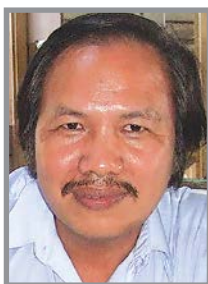

“Soi cầu” cho số đề

“Soi cầu” chơi số đề

Cầu cơ, xin xăm, dựng hột gà... để xin số đề thường được xem là chuyện của thế kỷ trước. Thế nhưng trong thời buổi công nghệ 5G, A.I lĩnh vực đề đóm cũng có nhiều đổi thay. Bạn hãy thử vào trang tìm kiếm Google gõ chữ “soi cầu số đề”, tức tức sẽ có được ít nhất... 346,000,000 kết quả. Từ việc phỏng đoán, giải lời chú cho đến hướng dẫn “soi cầu chơi số đề” theo phương pháp xác suất thống kê chắc trúng từ 95-100%!

NGUYỄN SINH (bài và hình)
SÀI GÒN - VN

Cơ lốc số đề

Chưa lúc nào, nạn số đề ở Việt Nam lây lan mạnh mẽ như lúc này. Cùng với việc các công ty xổ số “bành ra, bung ra” khắp nước thì cơn lốc chơi số đề chẳng những phát triển ở các xóm lao động nghèo mà còn lan khắp phố thị, khu dân cư cao cấp, vào tận công sở, trường học.

Giải thưởng vẫn như cũ, tiền cò (hoa hồng) vẫn 20%, đánh 10 nghìn VNĐ thắng 700 nghìn VNĐ (đề 2 con số). Nhiều nơi ở Sài Gòn còn khuyến mãi thêm 2% tiền hoa hồng và được thưởng đến 720 nghìn đồng. Người đánh đề có thể chơi ở bất cứ đâu. Có thể ghi trực tiếp ở nơi mình sống hoặc mua từ những “chân rết” đi bán

vé số và nếu đủ tin tưởng thì chơi qua tin nhắn SMS, Zalo, Messenger...

Anh Hoàng (công nhân, quận 3), cho biết: Chơi số đề mình thích con nào thì đánh con đó, không như vé số phải đi tìm ở nhiều chỗ bán. Tỷ lệ thắng cũng cao hơn. Khi xưa, trong túi tôi lúc nào cũng kè kè cuốn sổ tay ghi kết quả. Bây giờ công nghệ hiện đại, chỉ cần

cái smartphone truy cập mạng là tính toán được liền. Nhiều khi cũng chẳng cần tính toán vì có nhiều trang mạng hướng dẫn và dự đoán trước số đề. Hoàng vừa dứt lời, chiếc điện thoại di động của anh ta chọt rung lên. Tin nhắn từ số điện thoại 0903889xxx có nội dung: “Cầu hôm nay nổ 2 nháy 47-51. Cầu này trong ít nhất 5 ngày. Sẽ tiếp tục nổ cho những ngày kế tiếp. Ăn chắc 95-100%. Hãy soạn cầu gửi...”. Hoàng vừa cười, vừa đưa tin nhắn cho chúng tôi xem và nói: “Tổng đài cho số rồi đó. Anh muốn chơi theo tôi không?”.

Chúng tôi khá bất ngờ khi vào trang Google và gõ dòng chữ “soi cầu số đề”, trang tìm kiếm này liền cho ra hơn 346,000,000 kết quả chỉ trong vòng 0.15 giây. Phổ biến là tài khoản từ các trang mạng, hội nhóm, fanpage như xosothantai.mobi, SoiCauViet, Chotlo3s.com, 568.vn... Xưa nay ai cũng biết số đề chỉ có 40 con số gán ghép từ các con vật, nhân vật thần thánh... như 01 là con cá trắng; 02 con ốc; 03 con ngỗng, 32 con rắn, 35 con dê... Còn hiện tại, không rõ dựa vào đâu, các trang mạng còn quy định con số cho một số sự vật, hiện tượng. Ví dụ như nằm mơ hay bước ra đường gặp ai đó ăn cơm là số 74; ăn đám giỗ

DỰ ĐOÁN XSMN - SOI CẦU MIỀN NAM

MIỀN NAM

Nổ Lớn Hôm Nay Ngày 14-02-2025

ĂN X.Chủ: 958 NỔ LÔ VIP: 39

Vĩnh Long Bình Dương Trà Vinh

Các tài khoản “soi cầu” hoạt động công khai trên mạng

Xổ Số Miền Bắc
lịch Nước - Lợi Nhuận

Phân tích từ những người có thẩm quyền trong HDXS đã sắp xếp được những bộ số sẽ quay ra trong ngày hôm nay, và quyết định chuyển bộ số chuẩn thông qua kiểm duyệt số trong ngày hôm nay qua kiểm soát viên.

ĐÃ KIỂM DUYỆT SỐ

+ Tên Doanh Nghiệp: Xổ Số Kiến Thiết ĐẠI PHÁT
+ Chi Nhánh: Xổ Số Ba Miền
+ Địa Chỉ Trụ Sở: 53E - Hàng Bài - Hoàn Kiếm - Hà Nội

Xổ Số Kiến Thiết Đại Phát - THÔNG BÁO KẾT QUẢ ĐẾN QUÝ KHÁCH HÀNG HÔM NAY

LOẠI SỐ	KẾT QUẢ XỔ SỐ	Thông tin tuyệt mật
Ba Càng VIP (Xiu chủ)	134	Thông tin tuyệt mật
Bạch Thủ Đệ	34	Thông tin tuyệt mật
Bạch Thủ Tử	59	Thông tin tuyệt mật
Xiên Hai MP142786	59 - 36	Thông tin tuyệt mật

QUY ĐỊNH NHẬN SỐ CỦA KHÁCH HÀNG

+ Gửi phí trước để nhận số, không xin số, không thử số, không phí sau, làm việc luôn giữ kín thông tin khách hàng, không được tiết lộ ra bên ngoài!

CÁCH THỨC GIAO DỊCH THANH TOÁN

+ Khách hàng liên hệ trực tiếp qua ZALO, không liên hệ Messenger hay các ứng dụng khác để tránh hành vi lừa đảo có tổ chức.
+ Liên hệ Số điện thoại: 0825.388.604 hoặc kết bạn ZALO: 0825.388.604 để được hỗ trợ chi tiết, rõ ràng hơn. XIN CẢM ƠN!

KIỂM SOÁT VIÊN: Phạm Thị Lan
GIÁM ĐỐC HBXS-MB: Nguyễn Sỹ Vinh

Làm giả “thông báo kết quả ra số” để lừa người chơi

93-67; ăn chuối 34-64; trộm xe đạp 34... Ngoài dự đoán con số chiều xổ, nhiều tài khoản còn thực hiện dịch vụ giải đoán giấc mơ hay hiện tượng, sự việc mà người chơi gặp/thấy đầu tiên trong ngày với lời hứa đầy tính thuyết phục: Xác xuất trúng 95-100%! (?)

“Soi cầu” hướng dẫn chơi số đề công khai

Rất nhiều trang web, hội nhóm, fanpage... hoạt động vô cùng nhộn nhịp, công khai, thu hút rất đông người tham gia. Tuy không ai biết họ đã “soi cầu” (dự đoán số đề) như thế nào, bằng phương pháp khoa học hay toán học ra sao nhưng đều luôn tự quảng cáo “cho số khả năng trúng tới 99%” vì “chúng tôi là những người có kinh nghiệm khả năng soi cầu hết sức chính xác”. Có tài khoản còn nói thẳng do họ có người nhà chuyên quay kết quả xổ số nên rất dễ biết trước kết quả. Mỗi ngày các trang này lại đăng một trạng thái soi cầu, nếu ai có nhu cầu muốn xin số sẽ chủ động nhắn tin xin số cũng như không quên đăng các đoạn tin nhắn của “khách hàng” và cho rằng đây là tin nhắn từ những người đã trúng lô đề sau khi xin số gửi lời thần phục hoặc cảm ơn (?).

Theo tìm hiểu riêng của

chúng tôi, những tài khoản này thường đưa ra các con số chính xác đúng với từng thời điểm nên tạo được niềm tin với những người đam mê số đề. Song ít ai biết đây cũng là một mảnh khoe của bọn lừa đảo. Cụ thể, ban đầu chúng đăng các con số lên và đặt nó ở chế độ “riêng tư” (chỉ mình tôi) để lấy mốc thời gian trước giờ xổ số. Sau khi đã có kết quả xổ số, chúng sẽ chỉnh sửa con số trùng với những con số trúng của ngày hôm đó và chuyển qua chế độ “công khai” cho tất cả mọi người thấy. Cũng từ đây, nhiều con bạc khát nước nhẹ dạ đã tin tưởng, lập tức bán tiền để mua số của chúng (dĩ nhiên phải trả phí trước!)

Một hôm nọ, chúng

Ghi số đề qua mạng, zalo, tin nhắn...

tôi thử đăng nhập làm thành viên của trang “atrungroi.com” rồi comment: “Tôi đã mua số ở đây nhiều lần nhưng chưa khi nào trúng”. Sau vài phút, dòng comment của chúng tôi bị xóa và Facebook cũng bị chặn. Tại trang khác “Soi Cau Lo De KOXS

3 Mien” có đưa ra các gợi ý bán số với giá tiền thấp nhất 1 triệu VNĐ/cặp số. Chúng tôi vờ tỏ ra nghi ngờ về độ chính xác của nó thì người chủ trang cho biết: “Bạn cứ yên tâm mua, nếu không trúng sẽ được hoàn đủ tiền”. Trao đổi được một lúc, chúng tôi

thử đề nghị chỉ trả trước 10% số tiền, nếu đánh trúng sẽ gửi trả số tiền mua số còn lại hoặc hẹn gặp mặt nhau trực tiếp rồi trả tiền luôn 1 lần thì người này lập tức vắng tục và chặn luôn tin nhắn của chúng tôi!

Bài và hình NS

Ghi số đề kiểu thủ công

Tại tiệm, có một số loại rau - như xà lách, spinach và các loại rau lá xanh (leafy greens) chứa trong gói hoặc hỗn hợp salad (salad mixes) - có dán nhãn “pre-wash / đã rửa trước” hoặc “triple washed / đã rửa ba lần”, cho thấy chúng đã được rửa sạch trước khi đóng gói. Nhưng có an toàn khi ăn những loại rau được cho là đã rửa sẵn này không?

Có cần rửa lại rau?

“Pre-washed” thực sự có nghĩa là gì?

Ở Mỹ, toàn bộ tiến trình sản xuất thực phẩm phải tuân theo GMP (Good Manufacturing Practices) và Food Safety Plan (Kế hoạch An toàn Thực phẩm), một bộ hướng dẫn do Cơ quan Quản lý Thực phẩm và Dược phẩm (FDA) quy định.

Rau đóng gói được dán nhãn “pre-washed” hoặc “triple washed” thường trải qua một tiến trình rửa tại những cơ sở thương mại đáp ứng đủ các tiêu chuẩn. Tiến trình này có thể gồm 3 bước: đầu tiên, rau được rửa bằng nước sạch để loại bỏ bụi dơ, cặn bã hoặc mảnh vụn khác; sau đó, chúng được ngâm trong nước có chứa một lượng nhỏ chất khử trùng an toàn, chẳng hạn như chlorine hoặc fruit acids; cuối cùng, rau được rửa lại một lần nữa. Theo Consumer Reports, tiến trình rửa này khá kỹ lưỡng. Ngoài việc loại bỏ đất cát, nó còn có thể giúp loại bỏ tới 99% vi khuẩn, bao gồm cả E. coli và salmonella.

Tuy nhiên, vi khuẩn trên bề mặt vẫn có thể tồn tại trên rau đã qua các giai đoạn này. Cũng nên lưu ý rằng thuật ngữ “triple washed” không nhất thiết có nghĩa là những sản phẩm này an toàn hơn so với rau chỉ được rửa một lần.

Có thể ăn rau đóng gói đã rửa trước mà không cần rửa lại không?

Câu trả lời ngắn gọn là có. Trước hết, căn bếp của bạn, dù sạch sẽ đến đâu cũng có thể không tuân theo các tiêu chuẩn an toàn nghiêm ngặt như trong GMP. Trong thực tế, việc rửa lại rau đóng gói có thể tạo điều kiện cho sự lây nhiễm chéo, khiến vi khuẩn có sẵn trong bếp lây lan sang rau. Bộ Nông nghiệp Hoa Kỳ (USDA) khuyên nên làm sạch và khử trùng mặt bàn, dụng cụ và khu vực chung quanh bồn rửa để giảm thiểu nguy cơ lây nhiễm chéo.

Nếu gói rau được dán nhãn “pre-washed”, “triple washed” hoặc “ready-to-eat” thì có thể yên tâm rằng nó đã được làm sạch kỹ lưỡng (và với các chất khử trùng an toàn thực phẩm). Trong trường hợp đó, hầu hết các chuyên gia cho rằng rửa lại có thể gây hại nhiều hơn lợi.

Tuy nhiên, nếu rau đóng gói bạn mua không có những nhãn này, thì nên rửa lại. Theo USDA, bạn không cần dùng dung dịch làm sạch đặc biệt, vì rau có thể hấp thụ dư lượng từ các chất đó, gây nguy cơ cho sức khỏe.

vài chuyện vui vui...

ELITA ANH NGUYET (JACKSONVILLE - FL) Ba và ông xã em câu được 2 con snook, làm gỏi ngon quá trời luôn anh Don:), em định tặng anh một con, tại nghe anh nói anh “mê” cá này, nhưng anh tặng em tôm khô nha. Tôm khô bên em không ngon như biển LA, cũng giống như anh đâu kiếm được snook đâu nè!

- Ha ha. Nghĩ tới là quý rồi. Anh có thể tặng em tôm khô mà không cần trao đổi con “snook” đâu! (ghi chú của Don: snook là loại cá sống ở vùng biển lợ, có nhiều ở Parismina Ranch, Costa Rica. hay vùng Fort Myers, Florida hoặc Gatun Spillway Canal Zone, Panama. Cá này thịt chắc, không tanh, có thể chế biến nhiều món ngon. Luật Florida chỉ cho mỗi người được bắt 1 con trong ngày).

DIEM MY NGUYEN (ST PAUL - MN) Lâu nay em đặt tôm khô anh, lúc nào cũng nhận được rất sớm. Nhưng mấy tuần trước, giao trễ đến 3 ngày lận. Có phải càng ngày càng đông khách rồi anh Don đâm ra “chảnh chợ” không vậy?

- Càng đông khách, càng phải chu đáo và quý mến khách hơn chứ! Có nghĩa là mình đang được khách “mến chuộng”, đánh mất sự tín nhiệm đó là tự đào thải mình.

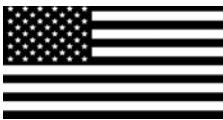
Anh Don luôn tâm niệm điều này. Anh có xem lại lịch đặt hàng của em, vào đúng ngày tiểu bang anh bị đợt lạnh kỷ lục, hôm đó -10° C (không phải độ F nha). Trời mưa nên đường bị đóng băng (icy road) và toàn bộ các xe pick-up hàng ngưng hoạt động, nếu họ có nhận hàng cũng đành chịu thua vì các hãng bay cargo cũng cancel hết. Thành thật xin lỗi em và tất cả khách hàng đặt hàng trong đợt lạnh đợt biến trong năm này.

DUNG NGUYEN (CUMMING - GA) Nhờ cháu mà bây giờ cả xóm, rồi mấy bạn trong hãng Delta ai cũng “ghiền” Tôm khô của chú Don! Chú Don biết cháu vui nhất là gì không, ai ăn ngon cũng khen cháu chứ chẳng ai nói đến chú Don hết á. Thím Hài (khó tính nhất trong mấy bà Thím) còn nói: “Muốn nấu cho ngon - món bún riêu - thì hỏi mua tôm khô con Dung nè, tao xài đủ loại tôm, chỉ có chỗ con Dung đặt là được nhất...”

Bây giờ bỗng dưng cháu có biệt danh là “Dung tôm khô”. Hu hu...

- Biệt hiệu đó cũng đẹp mà cháu, nhất là nó mang lại cho người khác niềm vui và hạnh phúc! Chúc mừng cháu :)

Tôm Khô USA! Tôm Khô sạch!!!

MADE IN LA, USA

Quý khách có thể đặt mua tại :
WWW.TOMKHOSACH.COM

Xin gọi anh Don để đặt mua, gởi về tận nhà hoặc tiệm trên toàn tiểu bang Hoa Kỳ:

318-235-4564

CÓ 3 LOẠI: NHỎ (S), VỪA (M) VÀ LỚN (L)

NGOÀI RA CÓ MỘT SỐ LƯỢNG RẤT ÍT LOẠI TÔM RẤT NHỎ (GIÁ RẺ HƠN) VÀ JUMPO

**SỨC KHỎE
LÀ VÀNG!**

TÔM KHÔ SẠCH

TÔM BIỂN LOUISIANA - USA

KHÔNG CHẤT BẢO QUẢN | KHÔNG THUỐC NHUỘM MÀU

**10 LBS
TẶNG 1**

MADE IN USA

**FREE
SHIPPING**
5 lbs trở lên

ORDER

XIN GỌI ANH : DON

235.4564

BẠN CÓ THỂ ĐẶT MUA TẠI TRANG WEBISTE

WWW.TOMKHOUS.COM

83

triệu đô la là lô độc đắc tại Texas đã được một người hay nhóm người đã bỏ gần 26 triệu tiền mặt để bao hết xác suất trúng lô độc đắc. Năm trước cũng xảy ra việc tương tự khi khi giải độc đắc lên đến 93 triệu.

2

liều vắc-xin ngừa bệnh sởi được chích cho hầu hết trẻ em tại Mỹ trong vài thập niên qua và căn bệnh này xem như đã hoàn toàn bị loại trừ tại Mỹ cùng nhiều bệnh truyền nhiễm khác. Hàng trăm ca sởi đang được phát hiện và lây lan hiện nay phần lớn với những trẻ em không được cha mẹ cho chủng ngừa.

2.3

triệu người có thu nhập thấp đang thụ hưởng chương trình trợ cấp nhà thuê, thường được gọi là Section 8 ra đời từ 50 năm qua. Bộ Phát triển Gia Cư và Đô Thị (HUD) quản lý chương trình này có thể cắt bỏ Section-8 lẫn nhân viên của HUD.

12

ngàn lính Bắc Hàn đã được gửi tiếp viện cho Nga trong cuộc chiến Ukraine trong năm qua và khoảng 2 đến 3 ngàn lính Bắc Hàn đã được gửi thêm sang Nga trong 2 tháng đầu năm nay, theo cơ quan tình báo Nam Hàn NIS.

142

tỷ đô la là tổng trị giá hàng xuất cảng từ Việt Nam vào Mỹ, chiếm khoảng 30% GDP của Việt Nam. Trên thực tế, phần lớn giá trị hàng hóa này đến từ việc gia công, lắp ráp cho các hãng lớn của nước ngoài có nhà máy tại Việt Nam.

3,600

người trên 56 tuổi đã tham gia vào một cuộc nghiên cứu của đại học USC về ảnh hưởng khí hậu lên mức lão hóa. Theo nghiên cứu này, những người sống trong các khu vực trên 32 độ C, tức khoảng 90 độ F mau già hơn các vùng có nhiệt độ mát mẻ.

250,000

square-foot là diện tích xưởng chế tạo các hệ thống xử lý dữ liệu tại Houston, Texas sẽ được khai trương vào năm 2026, theo kế hoạch đầu tư 500 tỉ đô la và thuê mướn khoảng 20,000 nhân viên của hãng Apple.

\$7,000

cho người dưới 50 tuổi và \$8,000 cho người từ 50 tuổi trở lên là mức tiền cho phép đóng vào quỹ hưu trí IRA cá nhân cho những người không gia nhập chương trình 401K tại các hãng xưởng và muốn để dành tiền hưu cho mình.

6

phụ nữ sẽ được bay vào vũ trụ trong chương trình dân sự, theo công bố từ hãng Blue Origin của tỷ phú Jeff Bezos. Nhóm này bao gồm ca sĩ Katy Perry, hôn thê của Jeff Bezos là Lauren Sánchez, nhà hoạt động gốc Việt Amanda Nguyễn...

Xin Đừng Quên Tôi

“Tù Nhân Lương Tâm” (POC: Prisoner of Conscience), thuật ngữ được Peter Benenson đưa ra vào những năm 1960 để cập đến bất kỳ cá nhân nào bị giam cầm vì niềm tin chính trị, tôn giáo hoặc vì lương tâm, nguồn gốc dân tộc, giới tính, màu da, ngôn ngữ, nguồn gốc quốc gia hoặc xã hội...

Cộng sản Việt Nam đang có hàng trăm tù nhân như thế, họ có thể bị bỏ tù vì bất cứ lý do nào, thậm chí chưa kịp có tên trong định nghĩa của Peter Benenson, như dạy học sinh hát một bài nhạc thể hiện lòng yêu nước trong trường hợp thầy giáo Nguyễn Năng Tĩnh...

A Gron

Sinh năm 1943
Bị bắt: không rõ
Án tù: 8 năm.

Phang A Vang

Sinh năm 1988
Bị bắt: không rõ
Án tù: 18 năm.

Dinh Ngo

Sinh năm 1987
Bị bắt: không rõ
Án tù: 7 năm rưỡi.

Tiền dân đi đâu?

Dẫu có tiếp tay cho EVN (Tập đoàn điện lực CSVN) gây thất thoát hơn 1,043 tỷ VND tiền thuế của dân, nhưng theo Viện Kiểm sát nhân dân Tối cao của CSVN thì Trịnh Đình Dũng (nguyên Phó thủ tướng CSVN), Trần Tuấn Anh (nguyên Bộ trưởng Bộ Công Thương CSVN) cùng Mai Tiến Dũng (cựu Bộ trưởng, Chủ nhiệm Văn phòng Chính phủ CSVN) và 27 quan chức cấp cao khác thuộc Bộ Tư pháp CSVN, Bộ Công Thương CSVN được miễn tội với lý do "không có động cơ vụ lợi để tạo điều kiện không chính đáng cho doanh nghiệp".

Trong vụ án này, có 12 bị cáo bị khởi tố, và chưa đầy 2 tỷ VND là tổng số tiền được các bị cáo nộp để "khắc phục hậu quả của vụ án (thua lỗ hơn 1,043 tỷ VND)". Trong đó, Hoàng Quốc Vương (cựu Chủ tịch Tập đoàn Điện lực Việt Nam - EVN, cựu Thứ trưởng Bộ Công Thương CSVN) - người được coi là nặng tội nhất nộp lại 1.5 tỷ VND; các bị cáo khác trong vụ án nộp khắc phục thấp nhất 10 triệu đồng, người nộp cao nhất 200 triệu VND. Số tiền còn lại đi đâu, các bị cáo không nói...

Bình luận Dung le Ngoc: Ở Việt Nam thì tham 100 tỷ, lo lót 10 tỷ nộp lại tòa 4 tỷ. Đi tù 1 năm, 2 năm, ra tù xây biệt phủ mới.

Bình luận Oanh Vu: Các tay cán bộ này tiền tiêu mười đời không hết. Có đi tù vài năm chẳng nhằm nhò gì, vì trong tù dành cho quan chức cấp cao cũng sướng như tiên. Chỉ có dân đen là khổ, ngoài tù khổ hơn trong tù!

Bình luận Lâu lâu mới thấy cán bộ CSVN làm như nói (Mai Tiến Dũng): "Nếu chúng ta (cán bộ cộng sản) sai thì chúng ta nhận lỗi trước dân, nếu dân sai thì phải chịu trách nhiệm trước pháp luật."

Hoàng Quốc Vương (cựu Chủ tịch Tập đoàn Điện lực Việt Nam - EVN, cựu Thứ trưởng Bộ Công Thương) - (ẢNH: TIENPHONG.VN)

Mai Tiến Dũng: "Nếu chúng ta (cán bộ cộng sản) sai thì chúng ta nhận lỗi trước dân, nếu dân sai thì phải chịu trách nhiệm trước pháp luật." (ẢNH: YOUTUBE)

TP

"CHÚNG TA SAI, CHÚNG TA NHẬN LỖI TRƯỚC DÂN, DÂN SAI PHẢI CHỊU TRÁCH NHIỆM TRƯỚC PHÁP LUẬT!"

ÔNG MAI TIẾN DŨNG: "CHÚNG TA SAI NHẬN LỖI TRƯỚC DÂN, DÂN SAI PHẢI CHỊU TRÁCH NHIỆM TRƯỚC PHÁP LUẬT!"

Tắc cỏ tắc vàng

Sân vận động quốc gia Mỹ Đình được xây dựng với chi phí 1,300 tỷ VND (~53 triệu USD, tỷ giá năm 2003). Tuy nhiên, sân Mỹ Đình được báo chí quốc tế ví như “bãi cỏ cho bò gặm” vì xuống cấp nặng, mặt cỏ héo úa hoặc trơn trượt đất cát, ghế ngồi cũ kỹ và bụi bặm, phòng thay đồ ọp ẹp dơ dáy...

Năm 2023, nhà cầm quyền CSVN rót 408 tỷ VND để sửa chữa, nâng cấp và mua trang thiết bị mới, trong đó trọng tâm là sân Mỹ Đình để phục vụ SEA Games 31. Nhưng chỉ sau vài tháng, sân Mỹ Đình lại nhếch nhác rất “đúng quy trình”. Mặt sân Mỹ Đình xấu là nguyên nhân khiến Liên đoàn Bóng đá Việt Nam (VFF) phải chọn sân Việt Trì làm sân nhà của đội tuyển Việt Nam tại AFF Cup 2024 diễn ra vào cuối năm vừa qua.

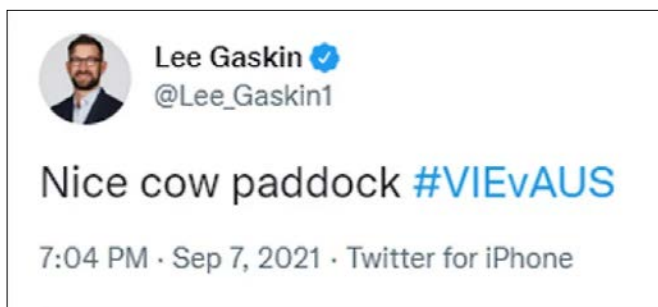
Dẫu liên tục thu tiền cho thuê sân cỏ để tổ chức các giải đấu bóng đá, tổ chức các đại nhạc hội, nhưng đầu năm 2024, sân vận động quốc gia này còn gây choáng váng khi lộ ra khoản nợ thuế lên tới 1,000 tỷ VND nhưng không đủ tiền bảo trì.

Mới đây, Cục trưởng Cục Thể dục Thể thao CSVN - Đặng Hà Việt xác nhận nhà nước CSVN sẽ tiếp tục chi ngân sách 8 tỷ VND để thay mới mặt cỏ sân Mỹ Đình vào tháng 6-2025...

Bình luận Đào Lê Nguyễn: *Hay là chi luôn hẳn 80 tỷ để dẹp cái sân này đi cho lẹ, đỡ tốn về sau!*

Bình luận Nguyễn Trường Giang: *8 tỷ ít quá, có lẽ thay được một nửa xong xin thêm kinh phí, cỏ mềm để ăn hơn sắt thép.*

Tiền rót vào Mỹ Đình có thể dát vàng từng cọng cỏ, nhưng sự thật thì... (ẢNH: VIETNAMNET.VN)

Phóng viên thể thao Lee Gaskin viết trên Twitter chê mặt sân Mỹ Đình giống như “bãi cỏ cho bò gặm” bị cư dân mạng chửi té tát (ẢNH: SAOSTAR.VN)

Sáp nhập tỉnh, đổi thủ đô?

Ở Việt Nam có câu "hành là chính" để nói tới các cơ quan hành chính trong nước, vậy mà CSVN cứ tạo ra cơ để người dân bị "hành là chính". Từ tháng 12-1975 tới nay, Việt Nam đã 9 lần thay đổi địa giới hành chính các tỉnh/thành phố. Quốc hội và Bộ chính trị CSVN đang lên lộ trình "sáp nhập tỉnh/thành phố" lần thứ 10 theo Luật Tổ chức chính quyền địa phương 2025 và Nghị quyết 1211/2016/UBTVQH13.

Ở một diễn biến khác có liên quan, nhiều người tin sau này Hà Nội sẽ không còn là thủ đô của nước Việt Nam hiện tại, thay vào đó là Hưng Yên. Vì từ sau khi ông Tô Lâm (quê Hưng Yên, lên giữ chức Chủ tịch nước CSVN vào tháng 5 năm 2024, và sau đó giữ vai trò Tổng Bí Thư kể từ tháng 8 cùng năm), nhiều quan chức nắm vị trí quan trọng trong bộ máy nhà nước CSVN mới được đặc cử đều có quê ở Hưng Yên, như: Nguyễn Duy Ngọc (Chánh văn phòng Trung ương Đảng CSVN, Ủy viên Bộ Chính trị, Chủ nhiệm Ủy ban Kiểm tra Trung ương CSVN), Lương Tam Quang (Bộ trưởng Bộ Công an CSVN, trở thành Ủy viên Bộ Chính trị CSVN), Vũ Hồng Văn (Bí thư tỉnh Đồng Nai), Quãn Minh Cường (Bí thư tỉnh Cao Bằng), Phạm Hoàng Điệp (Giám đốc Trung tâm An ninh Hàng không quốc gia CSVN), gần nhất là Tân Giám đốc Công an Hà Nội - ông Nguyễn Thanh Tùng...

Bình luận Lâm Mc: Ông này lên thì thay, ông khác xuống thì đổi. Nhập rồi tách, tách rồi nhập! Cuối cùng mất công mất tiền của nhân dân.

Bình luận Oma Chi: Giờ thời bình có việc gì làm đầu? Phải ngồi vắt óc kiểm kế hại dân chứ?

Bình luận Hiệp Hoàng: Luật hành dân và kèm theo luật móc túi người dân - xin thêm hai bộ luật này vào hiến pháp luôn!

Đồng hương Hưng Yên Lương Tam Quang, Tân Giám đốc Công an Hà Nội - ông Nguyễn Thanh Tùng (ẢNH: CÔNG AN HÀ NỘI/ DANTRI.COM.VN)

Chết không đối chứng

Lê Hữu Tùng (phải) và Võ Phi Thành (ẢNH: NGUYỄN TƯ/ VNEXPRESS.NET)

Theo cáo trạng, ngày 2-9-2003, Lê Hữu Tùng (sinh 1992, thượng úy, Đội Cảnh sát hình sự Công an huyện Đức Linh, tỉnh Bình Thuận) và Võ Phi Thành (sinh 1996, sinh viên thực tập của Trường Cao đẳng Cảnh sát nhân dân II) được phân công đưa ông Bùi Văn Hải (sinh năm 1995, có liên quan trong vụ trộm chó và chống người thi hành công vụ) về trụ sở làm việc.

Trong quá trình lấy lời khai, Tùng còng tay ông Hải vào thành ghế đánh, rồi sau đó thấy vướng nên Tùng tiếp tục còng hai tay ông Hải lên khung cửa sổ để ra sức tát, dùng gậy cao su đánh nhiều lần vào mông và đùi của ông Hải. Theo yêu cầu của Tùng, sinh viên thực tập Võ Phi Thành cũng nhiều lần dùng gậy cao su đánh vào đùi và mông ông Hải. Đến 21h ngày 3-9-2023, ông Hải bị đánh tới tử vong.

Dùng nhục hình bức cung gây chết người nhưng tới tháng 4 và tháng 6-2024, hai bị cáo Tùng và Thành mới lần lượt bị bắt tạm giam. 27-2-2025, Tòa án tỉnh Bình Thuận chỉ phạt Lê Hữu Tùng 9 năm tù; Võ Phi Thành 7 năm tù cùng về tội "Dùng nhục hình".

Theo cáo trạng thì liên can cái chết của ông Hải còn có 3 sĩ quan Công an nhưng không cấu thành tội phạm và đã bị Giám đốc Công an tỉnh Bình Thuận cách chức, giáng chức, khiển trách.

Bình luận Thanh Khang: Nếu gia đình chạy chọt tốt, chắc hai người này sớm được đại xá, trong khi đó nếu dân đánh chết công an, chắc dân phải bị xử chung thân hoặc tử hình liền. Mạng dân bao giờ cũng rẻ hơn mạng công an.

Bình luận Phương Lê: Thiệt dã man! Nay mới biết, sinh viên ngành tới thực tập ở đồn công an được học thêm cách đánh/giết người chứ không phải học luật! Vậy tôi hiểu tại sao chúng nó (Công an CSVN) hung ác với dân như vậy rồi!

Tinh mà không gọn

Từ ngày 1-3-2025, hệ thống tổ chức Công an địa phương sẽ được sắp xếp lại còn 2 cấp, gồm Công an tỉnh (hoặc thành phố) và Công an xã (hoặc phường). Sẽ ngưng 694 cơ quan Công an cấp huyện, cấp quận, gần 6,000 đội nghiệp vụ trực thuộc sẽ dừng hoạt động.

Tuy nhiên, ngoài những nhân sự chủ động xin nghỉ thì những cán bộ, công chức khác vẫn được điều động vào những vị trí khác tùy theo năng lực hoặc các mối "quan hệ". Theo như nhà hoạt động Hoàng Dũng thì "Khi Bộ Công an CSVN giải thể cấp huyện/quận, đồng chí nào nhiều tiền thì chạy lên tỉnh/thành phố, ít tiền thì chạy về xã/phường. Như thế ta gọi là tinh giản."

Ngoài ra, từ 1-3-2025, Bộ Công an CSVN được tiếp thêm quyền lực khi tiếp nhận 5 nhóm nhiệm vụ từ các bộ, ngành khác, ví dụ như đảm trách việc cấp lý lịch tư pháp thay cho Bộ Tư pháp CSVN, quản lý nhà nước về an toàn thông tin mạng; quản lý nhà nước và bảo đảm an ninh hàng không; nhiệm vụ quản lý nhà nước về cai nghiện ma túy và quản lý sau cai nghiện ma

túy; nhiệm vụ quản lý nhà nước về sát hạch, cấp Giấy phép lái xe cơ giới đường bộ ...

Bình luận Nguyễn Phương: *Bỏ 1 cơ sở huyện thì lập tức hàng chục xã sẽ phình to ra... tổn kém nhiều hơn chỗ tinh giản cái gì*

Bình luận Huan Tran: *Nhưng có ai để ý "6,000 đội nghiệp vụ" là 6,000 đội gì không? Đây có phải là các đội "chó săn" của công an dùng để chèn ép người dân ngoài pháp luật?*

Bình luận Nguyễn Lam: *Không biết kỳ này phải hối lộ ai?*

Cơ sở in bằng cho các cơ quan tăng doanh thu (ẢNH: VTV1)

Vô thần nhưng sợ ma

Thấy chim heo bay nhiều trước cổng trường, ông Hoàng Quốc Việt (Hiệu trưởng Trường trung học phổ thông Trường Chinh ở Đắk Lắk) mua vàng mã, bày mâm cúng rồi còn mời thầy chùa về "cúng

giải hạn". Ngay lúc học sinh còn đang học, giữa trung tâm trường - khu vực Ban giám hiệu điều hành chào cờ, các tiết ngoại khóa... Hiệu trưởng, hiệu phó, chủ tịch công đoàn và các giáo viên của trường quỳ cúng vái dưới chân một nhà sư rất thành tâm, mặc kệ các giáo viên khác và các học sinh hoang mang.

Khi tin tức lên báo, ông Hoàng Quốc Việt chối rằng bản thân không có quỳ cúng, mọi việc diễn ra do... bảo vệ của trường. Theo ông Việt, cách đó khoảng 2 tuần, một người bị tử vong do tai nạn giao thông trước cổng trường. Ít hôm sau, bảo vệ bắt an khi thấy chim heo quanh quần trong phòng, nên xin trường mời thầy cúng về cầu an. Tuy nhiên với hình ảnh ban cán sự trường cùng quỳ khẩn vái, không ai tin ông Việt!

Bình luận Nguyễn Văn Khấn: *Nhà trường với giáo viên dạy học sinh là chủ nghĩa xã hội theo thuyết vô thần, thế mà lại mê tín thế này, có chết không?*

Bình luận Phạm Văn Thân: *Theo truyện Conan thì thầy Hiệu Trưởng trường này là kẻ tình nghi của một vụ án mạng...*

Bình luận Minh Đức: *Cúng bái kỹ kỹ vào thì hiệu trưởng mới tồn tại được lâu và không bị kiểm tra chứ. Có thờ có thiêng mà.*

BẢO HUÂN

Vận mệnh đảo chiều

GIÓ VIVU
VANCOUVER, CANADA

Vũ và John biết nhau lúc mới bước chân vào ngưỡng cửa đại học, ở gần phòng trong ký túc xá và học chung Khoa. John là một anh Mỹ con, cao lớn, đẹp trai, lại rất đa tài. Là một cao thủ nòng cốt trong đội bóng rổ của trường, mỗi trận đấu đều có rất đông khán giả ái mộ, nhất là mấy cô theo cổ vũ và săn sóc John tận tình lắm. Không chỉ mê thể thao mà còn yêu thích hội họa và chơi piano rất tuyệt, John vẫn vẽ song toàn, vừa tài hoa lại có số đào hoa.

Trái ngược với John, Vũ, tóc đen, da vàng, mũi tẹt; tuy cao 1m78, Vũ chỉ đứng mấp mé vai John. Trong gia

đình, có một bà chị và cô em gái, Vũ là đứa con trai duy nhất để nối dõi tông đường. Vì được “úm kỹ” nên Vũ hiền lành và... nhát gái. Vũ thân với John không chỉ ở những năm học đại học mà sau này còn là đồng nghiệp. Họ vẫn thân nhau cho đến khi giai lão...

John quá tài hoa nên thu hút sự chú ý, ngưỡng mộ của con gái trong và ngoài trường, John rất hãnh diện về cái số đào hoa của mình. Có tài năng lại biết nịnh nọt, chiêu chuộng con gái, nên lúc nào phòng John cũng ong bướm lượn lờ. Bạn rộng với tình ái nhưng John vẫn giỏi sách vở, nhờ thông minh, nhanh nhẹn và biết sắp xếp công việc.

John nói với Vũ rằng nó sẽ không lấy vợ để bị ràng buộc, vì thích tự do yêu và “sex” thoải mái. Không biết John nghe ai hay làm thống kê gì đó mà đi “hiến tinh trùng” (Sperm Donor) để giúp những người khó có con, thích có con nhưng không thích lấy chồng và... nhất là sẽ có những đứa con “bí mật” trong đời, John cho đó là một điều rất thú vị.

Một hôm Vũ đi ngang qua phòng John, thấy cái bảng to đùng dán trước cửa “NO VIRGIN” (Không nhận trình nữ). Vũ lác đầu ngao ngán và chửi thầm: “Đồ đểu giả, tồi tệ, dám chà đạp lên cái tiết hạnh của người con gái!”. Dù sao là con gốc Việt, còn ảnh hưởng nhiều

về văn hóa Việt, Vũ vẫn cố hủ cho rằng “cái trình đáng giá nghìn vàng” và trân trọng. John cũng thường trêu chọc và chế nhạo cái tính nhút nhát về tình yêu trai gái của Vũ. John chỉ thích những người đã từng trải trên tình trường chứ không thích những con nai tơ, ngây thơ chưa biết gì thì...vụng về và chán phèo!

Vũ lấy bút đen gạch chéo cái bảng trước cửa phòng của John. Thế là hấn giận dữ hần học với Vũ... Vũ cười và ôn tồn rủ nó uống cà phê rồi giải thích. Vũ khuyên John không nên “chà đạp” tình yêu của những cô bạn gái mà phải trân trọng, đừng quá kiêu hãnh, tự phụ sẽ có ngày phải trả một giá đắt. Với tuổi mới lớn, tình yêu chỉ có đam mê và dâng hiến. Nếu John không thích thì hãy nhẹ nhàng nói rằng “Em là con gái ngoan hiền, đừng theo anh, một thằng ‘bơm tình’, chỉ thích trăng hoa”. John không nên làm cho ai đó buồn khổ khi bị từ chối vì cái tội “ngu ngơ chưa biết gì”. Máy người bạn cùng phòng cũng nhao lên phê phán, John nghe xuôi tai nên đã bỏ cái bảng. Nhưng cái tin không thêm chơi với những cô gái trình nguyên đã được rêu rao và những bạn gái ái mộ cũng bớt dần...

Chỉ được ở ký túc xá của trường 2 năm đầu, sau đó phải dọn ra ngoài. Vũ đại dột muốn một căn Apartment chung với John. Cái sai lầm mà Vũ quên không nhìn ra là John có nhiều bạn gái

săn đuổi và săn sàng “dâng hiến”, nên Vũ khó yên tĩnh mà học hành. Vũ thường ở lý trong thư viện, hay rút êm trong phòng. John cũng muốn Vũ có bạn gái, nhưng Vũ quá e dè lại nhút nhát, sợ có con rơi con rớt không lượm lại được hoặc có những đứa con «bí mật» mà đến khi «bật mí» lại gieo đau khổ trong lòng... vì là người cha «bất đắc dĩ”. Con nào chẳng muốn có cha, nhưng có những đứa trẻ lại có những người cha “không chân dung” (người bí mật cho giống chứ không tự gieo giống). Vũ là người sống rất nguyên tắc, không thích lang bạt kỳ hồ hay lang chạ lung tung. Hơn nữa, Vũ ngoan ngoãn nghe lời mẹ “học xong rồi hãy yêu đương cũng không mượn màng gì!”. Vũ lại không đa tài, đa tình như John, mà là một anh chàng “cù lần”.

Sau khi ra trường, John được ông bạn của ba nó đỡ đầu vào làm cho một cơ quan chính phủ. Vũ chật vật mãi mới kiếm được việc, nhưng 2 năm sau John lại xin cho Vũ vào làm chung sở và trở thành một cộng sự viên đặc lực. Vũ yên ả với công việc, sau đó Vũ yêu và cưới vợ, sinh được 2 thằng cu tí “ngoan” giống Vũ. John thì vẫn độc thân vui tính, vẫn đi bar, club và dĩ nhiên, vẫn thích “yêu chỉ một đêm” bay bướm với nhiều đàn bà, con gái. Khi John 40, vẫn khỏe là có nhiều em nhí chỉ 18 -19 tuổi yêu mê nó. Vũ buột miệng hỏi:

- Hê, sperm donor! Mà

không sợ nó là con mày sao?

Nghe Vũ hỏi John hơi khựng lại rồi có vẻ bàng khuâng, nghĩ ngợi về những mối tình xa xưa chỉ đến rồi đi và những đứa con chưa hề biết mặt, đặt tên...!

Sau này John không chơi bóng rổ nữa, chỉ đi gym tập. Rảnh rỗi John chơi đàn và nhận dạy vẽ ở trường Mỹ Thuật. Một hôm, John nói với Vũ:

- Bây giờ tao chán sống độc thân, bắt đầu cảm thấy cô đơn. Tao cũng thích đi làm về như mày, có vợ nấu ăn, chăm sóc và cả nhà cùng nhau đi chơi cuối tuần vui vẻ.

John đi dạy vẽ và phải lòng một em mới 19 tuổi, em này có tuyệt chiêu làm chàng John phải phá lời thề sống độc thân mà cưới em làm vợ. John 42 và Jennifer mới tròn 20 tuổi, một cặp đôi chênh lệch, khi anh hơn 20 em mới sinh ra đời. Hai người sinh được một đứa con gái khá xinh, dễ thương. John có một gia đình êm ấm, hạnh phúc.

Nhưng khi đứa con gái vừa tròn 18, cũng là lúc vợ John đòi ly dị! Jennifer nói nàng vẫn yêu quý John, nhưng còn quá trẻ nên tiếc đời và gặp gỡ người yêu mới đồng lứa, đồng cảm nên nàng «sang ngang” trong lúc John tuổi đã xế chiều và sắp về hưu.

Khi anh 40, em 20 thì không thấy xa cách lắm vì cả hai đều còn trẻ, nhưng lúc anh 60, em 40 thì lại khác. Vào tuổi trung niên, người

phụ nữ đã bớt e thẹn, có nhiều kinh nghiệm, tự tin và hăng hái hơn trên tình trường; trong khi người đàn ông bước vào tuổi 60, tóc muối đã nhiều hơn tiêu, mắt bắt đầu mờ, đi đứng chậm chạp và sửa soạn ngồi đong đưa giấc mộng... già! Sự cách biệt này thường dẫn đến tan vỡ trong tình yêu lẫn “tình ái”, có thể vì mất cân bằng “sinh thái”?

John suy sụp, hụt hẫng vì bị bỏ rơi, đã xin nghỉ hưu sớm, bán nhà chia đôi với vợ. Đứa con gái dọn ra ở với bạn trai và dĩ nhiên, vợ của John thì vui vẻ cặp tay người tình mới trẻ trung, John cô đơn, sầu muộn ở cái tuổi lục tuần. John mua một căn nhà nhỏ sống cô độc, không muốn liên lạc với ai. Vũ nhiều lần cố gắng an ủi John nhưng vẫn bị xua đuổi. John buồn khổ sinh ra rượu chè, ăn ngủ thất thường, lại thêm cô đơn nên u sầu trầm cảm.

Một hôm, anh của John đến tìm Vũ báo rằng nó bị “Suy nhược thần kinh” (Nervous Breakdown), vì uống quá nhiều rượu rồi lăn đùng ra, được đưa vào nhà thương. John vì buồn khổ nên hệ thần kinh bị căng thẳng, kích động dẫn đến chấn thương, rối loạn và suy nhược mãn tính. Bác sĩ chẩn đoán John sẽ không hồi phục lại như xưa vì rối loạn hệ thần kinh đã ảnh hưởng

đến chức năng vận động cơ thể lẫn ngôn ngữ. Vũ vội vàng đến thăm, John lảo đảo bước đi và ôm chầm lấy Vũ khóc như một đứa trẻ. Nhìn bạn thê thảm quá Vũ cũng đau lòng mà rưng rưng nước mắt.

Vũ đưa John đi ăn phở, uống cà phê sữa đá, món ăn Việt mà nó ưa thích. John gầy ốm, xanh xao, ánh mắt lạc thần, bước đi run rẩy với cây gậy. Thời oanh liệt nay còn đâu! Không còn... một John mạnh mẽ, năng nổ quần thảo trên sân bóng rổ - một John đa sầu đa cảm ngồi dạo những bản nhạc tình làm xao xuyến lòng người - một John hí hoáy ngoáy vài nét đã có tấm hình tặng cho cô gái xinh để làm quen. Vũ tội nghiệp thằng bạn “nổi khố”, vì một bóng hồng bé nhỏ mà tàn tạ đến nông nổi này! John phải ở trong “nhà già” để có người chăm sóc suốt quãng đời còn lại.

Dường như mỗi người có một định mệnh trong đời? Thượng đế đã định sẵn hay tự mình lựa chọn? Vũ nghĩ đến John lúc trẻ... ong bay, bướm lượn, đỏ như bông, đông như tiết, đến già thì thui thủi một mình. Phải chăng trẻ ăn mặn, già khát nước?

Chuyện đời, phúc họa không biết đâu mà lường!

GVV

Mời bạn ghé thăm
Facebook của Trẻ

Tre Magazine

nơi bạn có thể đọc bài, xem tranh
biếm họa, bình luận, đối thoại với
các độc giả khác...

Tre Magazine

trẻ

BÁO TRẺ

ĐỀ CẮT
ĐỀ ĐỌC
ĐỀ THẤY
ĐỀ TÌM

RAO VẬT

TRÊN BÁO TRẺ

TIẾT KIÊM
THỜI GIAN & TÀI CHÁNH

ĐIỆN THOẠI
972.675.4383

TPB NGUYỄN VĂN HIỀN

Sinh năm 1950

Số quân 50/386.072. Trung Sĩ 1

ĐƠN VỊ: Đại đội 4/342 Địa Phương Quân Biệt lập thuộc TK An Giang. Bị thương cột sống liệt 2 chân ngày 21/1/1975.

HOÀN CẢNH: Sau ngày 30/4/1975 vợ bỏ đi, hiện sống một mình ở nhà trọ, sống nhờ tình thương lối xóm, cuộc sống rất khó khăn vì nhiều thứ bệnh già.

Mọi sự giúp đỡ xin liên lạc về ông Nguyễn Văn Hiến

ĐỊA CHỈ: 841/6, khóm Đông Thịnh 4, phường Mỹ Phước, thành phố Long Xuyên, tỉnh An Giang.

ĐIỆN THOẠI: 079 685 4960

TPB TRƯƠNG VĂN TRUNG

Sinh năm 1955

Số quân N00.965.

ĐƠN VỊ: Nghĩa quân Chi khu Châu Thành, TK Định Tường. Bị thương cột 2 chân ngày 13/3/1973.

HOÀN CẢNH: Không vợ sống với em gái không chồng làm thuê mướn, công việc khi có khi không. Hiện ông bị ung thư gan giai đoạn cuối, cần được giúp đỡ.

Mọi sự giúp đỡ xin liên lạc về ông Trương Văn Trung

ĐỊA CHỈ: 692 tổ 21, ấp Tân Thuận, xã Bình Đức, huyện Châu Thành, tỉnh Tiền Giang.

ĐIỆN THOẠI: em gái: 086 558 0349

Xin cảm ơn quý ân nhân

BẢN VIẾT TẮT CÁC CHỮ DÙNG TRONG QUÂN ĐỘI

Trong hồ sơ thương binh đăng trên báo Trẻ, chúng tôi thường viết tắt các danh từ thường được dùng trong Quân Đội, chúng tôi xin có bản chú thích như sau:

- TPB: Thương Phế Binh	- ND: Nhảy Dù	- CK: Chi Khu
- SQ: Số quân	- TQLC: Thủy Quân Lục Chiến	- TR.Đ: Trung Đội
- QP: Quâ phụ	- PB: Pháo binh...	- ĐĐ: Đại Đội
- ĐPQ: Địa Phương Quân	- TĐT: Trung Đội Trưởng	- TĐ: Tiểu Đoàn
- NQ: Nghĩa Quân	Tiểu Đoàn Trưởng	- SĐ: Sư Đoàn
- CLQ: Chủ Lực quân	- ĐĐT: Đại Đội Trưởng	- SĐ23BB: Sư Đoàn 23 Bộ Binh
- BĐQ: Biệt Động Quân	- TK: Tiểu Khu	- QYV: Quân Y Viện.
		- V.I, II, III...CT: Vùng I... Chiến thuật.

Quy định về số quân

NQ: Số quân của Nghĩa Quân chỉ có 6 số, không có hai số đầu.

ĐPQ: Số quân Địa Phương Quân, lấy năm sinh làm hai số đầu.

CLQ: Số quân của Chủ lực Quân, lấy năm sinh +20= hai số đầu (Ví dụ sinh năm 1940, số quân là 60/000).

khi cần....

các loại dịch vụ

share phòng

bán nhà

sang tiệm

v.v.....

địa chỉ bạn có thể tin cậy

<https://baotreaoovat.com>

giúp

Tại một khách sạn hạng sang ở Jamaica, nhân viên trực nhận một cú gọi từ khách mượn phòng:

- A lô, tôi ở phòng 858, tôi cần một người đến đây gấp!
- Có chuyện gì vậy ạ?
- Tôi đang cãi nhau với vợ tôi, và cô ấy đòi nhảy ra cửa sổ!
- Ô, đây là chuyện cá nhân, xin lỗi là chúng tôi không giải quyết được ạ.
- Tôi có cần ai giải quyết đâu. Cửa sổ hỏng chót. Tôi cần người mở cửa sổ!

ANH NGOC (sưu tầm - email)

BẢO HUÂN

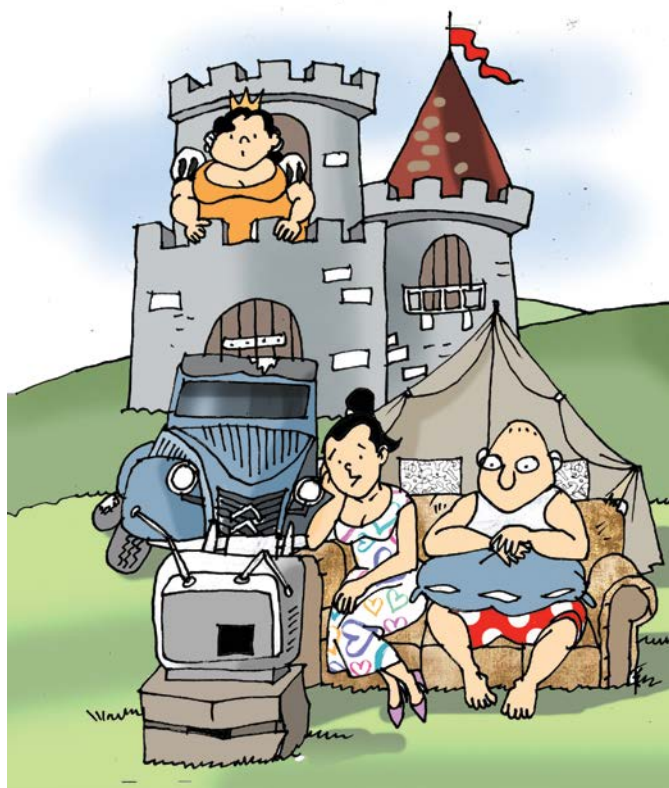
tự chọn

Sau tiệc “đám cưới vàng” nhân “50 năm ngày cưới”, hai vợ chồng lụm cụm dắt nhau về nhà, ông chồng cởi áo khoác, nhìn quanh rồi chép miệng:

- Năm mươi năm trước, anh còn nhớ mình sống trong một căn apartment ọp ẹp, chỉ có một chiếc xe cũ mèm, tối ôm một em nóng hổi 23 tuổi trên ghế sofa, cùng xem phim trên cái ti vi trắng đen 10 in mà thấy đời vui gì đâu! Bây giờ, nhà hơn nửa triệu, xe đời mới, nằm giường đôi, xem ti vi màu 75 in, nhưng lại ngủ với bà cụ 73 tuổi...

Bà vợ gật gù:

- Bây giờ ông vẫn có thể kiếm được một cô 23 tuổi. Rồi sống với nhau trong một căn apartment ọp ẹp, với một chiếc xe cũ mèm, tối ôm nhau trên ghế sofa, cùng xem phim trên cái ti vi trắng đen 10 in, tôi thấy cũng còn kịp mà!

BẢO HUÂN

TRUONG MY LAN (sưu tầm - email)